အိုးဝေ စာစောင်

ဗကသများအဖွဲ့ချုပ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂမှ ဦးစီးထုတ်ဝေသည်။

အောက်တိုဘာ ၁၆၊ ၂၀၂၂ အတွဲ ၂၊ အမှတ် ၁၂ oway@uysu.org

ကျောင်းသားသပိတ်

Students' Civil Disobedience Movement

သပိတ်သပိတ်
မှောက်မှောက်
မီးတုတ်မီးတုတ်
ရှို့ရှို့
ဒီမိုကရေစီရရှိရေး
တို့အရေး တို့အရေး
အရေးတော်ပုံ
အောင်ရမည်

မြန်မာစစ်တပ်ကို စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်း တခုအဖြစ် အစ္စရေး ရှုမြင်
■ အိုးဝေ
စာမျက်နှာ - ၁၄

အိပ်မက်လွယ်၍ အိမ်မှပြေးခဲ့သူ
■ ဝေယံ
စာမျက်နှာ - ၂၄

လီနင်ရဲ့ ငါတို့ဘာလုပ်ကြမလဲ အကျဉ်းချုပ်
■ စိမ်းမြင့် (မန္တလေး)
စာမျက်နှာ - ၃၆

ပြည်သူ့ဆိုင်
■ ရိုင်းစိုင်းသော်
စာမျက်နှာ - ၃၀

ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ်
ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ မှ
ဦးစီးထုတ်ဝေသည်။

အီးမေးလ် - oway@uysu.org

သပိတ်မှောက်ကျောင်းသား

ယခင်ကတော့ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသား၊ ယခုခေတ်အခေါ်ကတော့ စီဒီအမ်ကျောင်းသားပေါ့။ ခေတ်စနစ်မတူတဲ့ အခြေအနေမှာ ပေါ်ပေါက်လာတဲ့ အကြောင်းရင်းတွေ ကွာခြားပေမယ့် စကားလုံးနှစ်ခုလုံးရဲ့ အနှစ်သာရကိုကြည့်ရင် ဗမာပြည်ကျောင်းသားတွေရဲ့ နိုင်ငံအရေးအရ နိုးကြားတက်ကြွတဲ့ စရိုက်လက္ခဏာကို မြင်တွေ့နိုင်ပါတယ်။

ဗမာပြည် နိုင်ငံရေးသမိုင်းအကြောင်းပြောရင် ကျောင်းသားနိုင်ငံရေးအကြောင်းကို ချန်ထားလို့ (လုံးဝ) မရပါဘူး။ ကျောင်းသားတွေဟာ ပညာသင်ကြားနိုင်တဲ့ အခွင့်ထူးကို ပိုင်ဆိုင်ထားတဲ့ လူတန်းစားဖြစ်တာကြောင့် နိုင်ငံရေးအသိအမြင်အရ နိုးကြားတဲ့သဘောရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့်ပဲ အုပ်စိုးသူ လူတန်းစားရဲ့ ဖိနှိပ်မှုတွေရှိလာတိုင်း မဟုတ်မခံ ပြန်လည်ဆန့်ကျင်ခဲ့ကြတာပါ။

ဗမာပြည်ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုသမိုင်းဟာ ကိုလိုနီခေတ်မှာ စတင်သန္ဓေတည်လာခဲ့ပါတယ်။ ပထမကျောင်းသားသပိတ်၊ ဒုတိယကျောင်းသားသပိတ်နဲ့ တတိယကျောင်းသားသပိတ်တို့ဟာ ကိုလိုနီခေတ်အတွင်း စတင်ခဲ့တဲ့ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှု သမိုင်းအစပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုတွေဟာ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးနဲ့ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးသမိုင်းရဲ့ ဗွေဆော်ဦး လှုံ့ဆော်မှုတွေလည်း ဖြစ်ပါတယ်။

ကျောင်းသားတွေ နိုင်ငံရေးအရ ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြုနိုင်တာဟာ ကျောင်းသားတွေ တော်လွန်းလို့ မဟုတ်ဘဲ တိုင်းပြည်တခုလုံးကို ဦးဆောင်နိုင်တဲ့ အမျိုးသားအစည်းအရုံးကြီးတခု မရှိလို့သာ ဖြစ်တယ်လို့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုဗဟိန်းက ယူဆပါတယ်။

“အမှန်စင်စစ် ကျောင်းသားအစည်းအရုံးမှာ မည်သည့်အခါမှ ခေါင်းဆောင်အစည်းမရုံးမဖြစ်သင့်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ ပေါ်ပေါက်လည့်အချိန်ရောက်မှ အမျိုးသားအစည်းအရုံးကြီး၏ အပိုင်းအစိတ် အကူအညီဖြစ်သည်။” လို့ တကသ၊ ဗကသ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုဗဟိန်းက ၁၉၄၀ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလထုတ် အရေးတော်ပုံသတင်းစာမှာ ရေးခဲ့ပါတယ်။

နောင်ခေတ်အဆက်ဆက်မှာလည်း ကျောင်းသားတွေဟာ ဖောက်ပြန်တဲ့ အစိုးရအဆက်ဆက်ကို ဆန့်ကျင်တော်လှန်ခဲ့ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း နေဝင်းဦးဆောင်တဲ့ စစ်အစိုးရက ‘ဆဲဗင်းဂျူလိုင်’ မှာ ကျောင်းသားပေါင်း ရာနဲ့ချီသတ်ဖြတ်ပြီး ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုတွေကို ဦးချိုးဖိနှိပ်ခဲ့တာပါ။ ဘယ်လောက်ပဲ ဖိနှိပ်မှုတွေ ပြင်းထန်ပါစေ ကျောင်းသားတွေကတော့ မတရားတဲ့ အမိန့်အာဏာဟူသမျှကို ဆန့်ကျင်ခဲ့ကြပါတယ်။

လက်ရှိနွေဦးတော်လှန်ရေး ကာလမှာလည်း ကျောင်းသားတွေဟာ အာဏာဖီဆန်ရေး လှုပ်ရှားမှု CDM မှာ တတိုင်းပြည်လုံး အတိုင်းအတာနဲ့ ပါဝင်ခဲ့ကြပါတယ်။ ရှေ့က ကျောင်းသားသပိတ်တွေနဲ့ ကွာခြားတဲ့ အချက်ကတော့ ပညာရေးတောင်းဆိုချက်အတွက် ရည်မှန်းတိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြတာမဟုတ်ဘဲ စစ်အာဏာရှင်စနစ်တခုလုံး အမြစ်ပြတ်ရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ကြတာပါ။ ဒါကြောင့် တိုက်ပွဲခရီးကလည်း များစွာရှည်ကြာနိုင်ပါတယ်။

ပြည်သူကို အနိုင်ကျင့် ဖိနှိပ်သတ်ဖြတ်နေတဲ့ စစ်အာဏာရှင်စနစ်အောက်မှာ ပညာမသင်ယူလိုဘူးဆိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်နဲ့ စစ်ကျွန်ပညာရေးကို သပိတ်မှောက်ခဲ့ကြတာဆိုလည်း မမှားပါဘူး။ ပညာရေးကို သပိတ်မှောက်တဲ့အပြင် လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးလမ်းကြောင်းကို ကူးပြောင်းသွားတဲ့ ကျောင်းသားတွေလည်း အများအပြားရှိပါတယ်။

မိမိတို့ရဲ့ အိပ်မက်တွေကို စွန့်လွှတ်ပြီး ပညာရေးသပိတ်မှာ ပါဝင်ကြတဲ့ ကျောင်းသားတွေရဲ့ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေး စိတ်ဓာတ်ကို ဂုဏ်ပြုဖို့ လိုပါတယ်။ ပြည်သူ့ဒီမိုကရေစီ အရေးတော်ပုံကြီးမှာ လူထုလူတန်းစား အလွှာအသီးသီးနဲ့အတူ ကျောင်းသားတွေက တတပ်တအားအဖြစ် ပါဝင်နေတာ အားရစရာပါပဲ။ ဆက်လက်ပြီးလည်း ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုတွေ အားကောင်းဖို့ လိုပါတယ်။ ■

ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို စစ်ကောင်စီက ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ် ထပ်ချ

နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင် ဦးမောင်ဝိတ်ထံက အမေရိကန်ဒေါ်လာ ငါးသိန်းခွဲ လာဘ်ယူတယ်ဆိုတဲ့စွပ်စွဲချက်နဲ့ စစ်ကောင်စီကစွဲဆိုခဲ့တဲ့ အဂတိအမှုနှစ်မှုအတွက် စုစုပေါင်း ထောင်ဒဏ် သုံးနှစ် ထပ်မံချမှတ်လိုက်ပါတယ်။

အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက်နေ့မှာ အဂတိအမှု နှစ်မှုအတွက် တမှုကို ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ်နဲ့ နှစ်မှု ၆ နှစ် ချမှတ်ခဲ့တာဖြစ်ပြီး တပေါင်းတည်းကျခံစေတဲ့အတွက် နောက်ထပ် ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ် ကျခံရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ဟာ အခုဆို စုစုပေါင်း ထောင်ဒဏ် ၂၆ နှစ်အထိ ရှိလာပြီဖြစ်ပြီး နောက်ထပ် အဂတိအမှု ငါးမှုအတွက် ဆက်လက်ရင်ဆိုင်ဖို့ ကျန်ရှိနေပါသေးတယ်။ ■

K Pay အကောင့်တချို့ ပိတ်သိမ်းခံရသဖြင့် ပြည်သူများ အခက်အခဲတွေ့နေ

ငွေလဲနှုန်း ဆက်တိုက်ကျဆင်းနေတာကြောင့် ပြည်ပက ထောက်ပံ့တာဝန်ယူနေသူတွေ အခက်အခဲဖြစ်နေသလို ပြည်တွင်းမှာလည်း K Pay အကောင့်တချို့ ပိတ်သိမ်းခံရပြီး အစစ်အဆေး ကြမ်းနေတာကြောင့် ငွေကြေးစီးဆင်းမှုလမ်းကြောင်း ပြတ်တောက်ပြီး ပြည်သူတွေ အခက်အခဲတွေ့နေပါတယ်။

နိုင်ငံခြားထွက် အလုပ်လုပ်သူတွေ မိသားစုဆီကို သူတို့သတ်မှတ်ထားတဲ့ နည်းလမ်းအတိုင်း ဘဏ်တွေကနေ ပိုက်ဆံပြန်ပို့ဖို့ စစ်ကောင်စီက စက်တင်ဘာလဆန်းမှာ စတင် သတ်မှတ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက်ပိုင်း ဘဏ်တွေမှာ ငွေသွင်းငွေထုတ် ပြုလုပ်တာတွေကို စစ်ကောင်စီက ကြပ်မတ်တာ၊ ပြည်တွင်းက ငွေလွှဲလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူတွေကို ဖိအားပေး ခြိမ်းခြောက်တာတွေကြောင့် အခုလို ငွေလွှဲဈေးကွက်ဟာ ကမောက်ကမ ဖြစ်ကုန်တာပါ။

ဘဏ်တွေကနေတဆင့် ငွေလွှဲရင် အထုတ်အသွင်း လုပ်ရခက်တာ၊ အခန့်မသင့်ပါက PDF ကို ထောက်ပံ့လုပ်တယ်ဆိုပြီး အဖမ်းခံရနိုင်တာ၊ ခြိမ်းခြောက်စစ်ဆေးတာတွေရှိနိုင်တာကြောင့် စစ်ကောင်စီပြောတဲ့ တရားဝင်ဘဏ်တွေကနေ ငွေလွှဲတဲ့နည်းလမ်းကို ပြည်သူတွေက မသုံးချင်ကြပါဘူး။

ကုန်စည်စီးဆင်းမှု ပြတ်တောက်တာကြောင့် ကုန်ဈေးနှုန်းတွေ ကြီးမြင့်နေချိန်မှာ ငွေကြေးစီးဆင်းမှုလမ်းကြောင်းတွေကို တနိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာနဲ့ စစ်ကောင်စီက ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်ဖို့ ကြိုးစားလာတာပါ။ ■

ကျိုက်ထီးရိုးတောင်ခြေတိုက်ပွဲ အရပ်သား သုံးဦး သေဆုံးပြီး ဆယ်ဦးကျော် ဒဏ်ရာရ

မွန်ပြည်နယ်၊ ကျိုက်ထိုမြို့နယ် ကျိုက်ထီးရိုးစေတီတော် တောင်ခြေက စစ်ကောင်စီဂိတ်မှာ အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ မနက်ပိုင်းက တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားခဲ့ကာ အရပ်သား သုံးဦး သေဆုံးပြီး ဆယ်ဦးကျော် ဒဏ်ရာရခဲ့တယ်လို့ လူမှုကူညီရေးအဖွဲ့တွေက ပြောပါတယ်။ အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက်နေ့ မနက် ၁၀ နာရီ ၁၅ မိနစ်က စစ်ကောင်စီ တပ်မ ၄၄ လက်အောက်ခံတပ် တပ်စွဲထားတဲ့ ကင်မွန်းချောင်းရွာ၊ ကျိုက်ထီးရိုးတောင်ခြေက ဂိတ်ကို အမည်မသိလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့တခုက ကားတစီးနဲ့ လာရောက်ပြီး အနီးကပ် ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်ခဲ့တာပါ။ အဲဒီပစ်ခတ်မှုအတွင်း နှစ်ဖက် အပြန်အလှန်ပစ်ခတ်မှု ၁၅ မိနစ်နီးပါးကြာ ဖြစ်ပွားခဲ့ကာ ဘုရားဖူးပြည်သူ အမျိုးသမီး သုံးဦး သေဆုံးခဲ့ပြီး ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင် သုံးဦးနဲ့ ဘုရားဖူးပြည်သူ ဆယ်ဦး ဒဏ်ရာရရှိခဲ့တယ်လို့ သိရပါတယ်။ ■

အင်းစိန်ထောင်တွင်း အကြမ်းဖက်ဖိနှိပ်နေတဲ့ ထောင်အရာရှိစာရင်း နိုင်/ကျဉ်းတွေ ထုတ်ပြန်

ရန်ကုန်မြို့၊ အင်းစိန်ဗဟိုအကျဉ်းထောင်မှာ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေအပေါ် ရိုက်နှက်ဖိနှိပ်မှုတွေ ကျူးလွန်နေတဲ့ ထောင်အရာရှိ၊ ဝန်ထမ်း ၁၀ ဦးရဲ့ အမည်စာရင်းကို ထောင်တွင်းရှိ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေက ထုတ်ပြန်ကြေညာလိုက်ပါတယ်။

အင်းစိန်ထောင်၊ အမျိုးသားဆောင်မှ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေက စက်တင်ဘာလအတွင်း စုံစမ်းကောက်ယူခဲ့တဲ့စာရင်းအရ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေကို ရိုက်နှက်ဖိနှိပ်သူတွေအထဲ အကျဉ်းဦးစီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးမျိုးဦး၊ ထောင်ပိုင်ကြီး ဇော်လွင်အောင်၊ ဦးစီးအရာရှိ ထွန်းဝင်းထိုက်၊ ဦးစီး ရဲကျော်သူ၊ ဒုဦးစီးတွေဖြစ်တဲ့ ဝေလင်းဦး၊ ဟိန်းဇော်ဇော်၊ မြတ်ကျော်အေးနဲ့ ရဲမြင့်ဦး၊ တပ်ကြပ် ကျော်စိုး၊ ဒုတပ်ကြပ် ကျော်စိုးထိုက်တို့ ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားပါတယ်။

အဆိုပါ ထုတ်ပြန်ချက်မှာ အင်းစိန်ထောင်အတွင်း လူ့ကျင့်ဝတ်ဆိုင်ရာ ဖောက်ဖျက်ကျူးလွန်မှုတွေ၊ အကျဉ်းသားတွေရဲ့ ရပိုင်ခွင့်အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးနေမှုတွေနဲ့ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေကို ကိုယ်အင်္ဂါချို့ယွင်းတဲ့အထိ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုတွေ ပြုလုပ်လျက်ရှိကြောင်းလည်း ဆိုပါတယ်။

လက်ရှိ အင်းစိန်ထောင်မှာ အသက် ၂၀ အောက် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ၂၀၀ ကျော် ရှိနေပြီး အသက် ၇၀ ကျော် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ဆယ်ဂဏန်းခန့် ရှိနေကြောင်းနဲ့ အသက် ၂၁ နှစ်မှ ၃၅ နှစ်အတွင်း လူငယ် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား အရေအတွက်မှာ အများဆုံးအဖြစ် ထောင်နဲ့ချီ ရှိနေကြောင်း နိုင်/ကျဉ်းတွေရဲ့ စစ်တမ်းမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ■

စစ်အစိုးရက သတင်းသမားများကို ထင်ရာမြင်ရာ ဥပဒေဖြင့် ထောင်ချနေ

မြန်မာစစ်အာဏာရှင်ဟာ သတင်းထောက်တွေကို ခြိမ်းခြောက်တဲ့အနေနဲ့ ထင်ရာမြင်ရာဥပဒေတွေနဲ့ ထောင်ချနေတယ်လို့ အမေရိကန်အခြေစိုက် သတင်းသမားများကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးကော်မတီ (CPJ) က ပြောပါတယ်။

ဂျပန်နိုင်ငံသား မှတ်တမ်းရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးသူ တိုရူကူဘိုတာကို အောက်တိုဘာ ၁၂ ရက်နေ့က အင်းစိန်အကျဉ်းထောင်ရှိ စစ်ကောင်စီလက်အောက်ခံ အထူးတရားရုံးကနေ လဝကဥပဒေနဲ့ ထောင်ဒဏ် ၃ နှစ် ထပ်ချလိုက်ပြီး စုစုပေါင်းပေါင်း ထောင်ဒဏ် ၁၀ နှစ်ချမှတ်လိုက်တဲ့အပေါ်မှာ CPJ က တုံ့ပြန်လိုက်တာပါ။

မြန်မာနိုင်ငံမှာ စစ်တပ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်း အဖမ်းခံထားရတဲ့ သတင်းသမား ၁၄၂ ယောက်ရှိပြီး ဒီအထဲက ၅၇ ယောက်ဟာ အကျဉ်းထောင်တွေထဲမှာ ဖမ်းဆီးတရားစွဲဆိုတာကို ခံထားရဆဲဖြစ်ပါတယ်။ ■

အလုပ်သမားတွေအတွက် အဆိုးရွားဆုံး ၁၀ နိုင်ငံထဲ မြန်မာပါဝင်

Global Rights Index-2022 ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာအခွင့်အရေးညွှန်းကိန်း-၂၀၂၂ အရ မြန်မာနိုင်ငံဟာ အလုပ်သမားတွေအတွက် ကမ္ဘာ့အဆိုးရွားဆုံး ၁၀ နိုင်ငံထဲ ပါဝင်တယ်လို့ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားသမဂ္ဂအဖွဲ့ချုပ် (ITUC) က ထုတ်ပြန်ပါတယ်။ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်ကလည်း အလားတူသတ်မှတ်ခံခဲ့ရပြီး စစ်အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ဒုတိယအကြိမ်ထပ်မံသတ်မှတ်ခံရတဲ့ အခြေအနေပါ။

မြန်မာနိုင်ငံဟာ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး ပျက်ပြားနေပြီး အလုပ်သမားတွေရဲ့ရပိုင်ခွင့်၊ အခွင့်အရေးနဲ့ လုံခြုံမှုအတွက် အာမခံချက်မရှိလို့ အခုလို ထည့်သွင်းသတ်မှတ်ရတာလို့ ဆိုပါတယ်။ နှစ်စဉ် ဧပြီလကနေ မတ်လအထိ တနှစ်တာ စောင့်ကြည့်မှတ်တမ်းတင်ပြီး ထုတ်ပြန်တာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ ■

ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်၏ စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများ

ဗမာပြည်သစ်အတွက်တိုက်ပွဲဝင်ကြ
ပြည်သူ့အာဏာ တည်ဆောက်ကြ

■ ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်ဝင် ကျောင်းသားသမဂ္ဂများနှင့် မဟာမိတ်များ ပူးပေါင်း၍ “ဗမာပြည်သစ်အတွက် တိုက်ပွဲဝင်ကြ ပြည်သူ့အာဏာ တည်ဆောက်ကြ” စာသားပါဘန်နာဖြင့် အောက်တိုဘာလ ၂ ရက်နေ့ တွင် ရန်ကုန်မြို့၌ စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

အထွေထွေ အကျပ်အတည်း ဖြေရှင်းရေးမှသည်
စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဖျက်သိမ်းရေးဆီသို့
ABFSU

■ ကနီမြို့နယ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်) မှ ဦးဆောင်၍ “အထွေထွေအကျပ်အတည်း ဖြေရှင်းရေးမှသည် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဖျက်သိမ်းရေးဆီသို့” စာသားပါဘန်နာအား ကိုင်စွဲကာ အောက်တိုဘာလ ၃ ရက်နေ့၌ ကနီမြို့နယ်တွင် ကနီလူထု သပိတ်စစ်ကြောင်းဖြင့် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှု ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

မတရားမှုအောက်နေသားမကျစေနဲ့
စစ်ဖိနှိပ်အောက်က ရုန်းထွက်ကြ
2022/10/3 17:54

■ ဗကသရဲဘော်များ၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာလူငယ်ကဗျာဆရာများသမဂ္ဂ (ဗလကသ)၊ မြိုင်မြို့နယ်အခြေခံပညာအထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ (BEGSC-MYAING) နှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု ပူးပေါင်း၍ အောက်တိုဘာလ ၃ ရက်နေ့၌ မြိုင်မြို့နယ်တွင် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ကျောင်းသားရှိလျှင်
ကျောင်းသားသမဂ္ဂ
ရှိရမယ်။
ဖိနှိပ်ခံလူတန်းစားအားလုံး
ပြိုင်တူထကြ ရုန်းထွက်ကြ
2022/10/4 17:34

■ ဗကသရဲဘော်များ၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာလူငယ်ကဗျာဆရာများသမဂ္ဂ (ဗလကသ)၊ မြိုင်မြို့နယ်အခြေခံပညာအထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ (BEGSC-MYAING) နှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု ပူးပေါင်း၍ အောက်တိုဘာလ ၄ ရက်နေ့၌ မြိုင်မြို့နယ်တွင် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

BASIC EDUCATION
GENERAL STRIKE
COMMITTEE
HUAWEI nova 9
AI QUAD CAMERA

■ ဗကသရဲဘော်များ၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာလူငယ်ကဗျာဆရာများသမဂ္ဂ (ဗလကသ)၊ မြိုင်မြို့နယ်အခြေခံပညာအထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ (BEGSC-MYAING)၊ မြိုင်မြို့နယ်ပညာရေးဘုတ်အဖွဲ့နှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု ပူးပေါင်း၍ အောက်တိုဘာလ ၅ ရက်နေ့၌ မြိုင်မြို့နယ်တွင် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ALL BURMA FEDERATION
OF STUDENT UNIONS
2022/10/6 16:47

■ ဗကသရဲဘော်များ၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာလူငယ်ကဗျာဆရာများသမဂ္ဂ (ဗလကသ)၊ မြိုင်မြို့နယ်အခြေခံပညာအထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ (BEGSC-MYAING)၊ ဒေသကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု ပူးပေါင်း၍ အောက်တိုဘာလ ၆ ရက်နေ့၌ မြိုင်မြို့နယ်တွင် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

စစ်ကောင်စီနဲ့ ပူးပေါင်းသူမှန်သမျှ
ပြတ်ပြတ်သားသားဆန့်ကျင်ကြ
2022/10/7 16:46

■ ဗကသရဲဘော်များ၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာလူငယ်ကဗျာဆရာများသမဂ္ဂ (ဗလကသ)၊ မြိုင်မြို့နယ်အခြေခံပညာအထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ (BEGSC-MYAING)၊ ဒေသခံကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု ပူးပေါင်း၍ အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့၌ မြိုင်မြို့နယ်တွင် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

HUAWEI nova 9
AI QUAD CAMERA

■ ဗကသရဲဘော်များ၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာလူငယ်ကဗျာဆရာများသမဂ္ဂ (ဗလကသ)၊ မြိုင်မြို့နယ်အခြေခံပညာအထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ (BEGSC-MYAING)၊ ဒေသကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု ပူးပေါင်း၍ အောက်တိုဘာလ ၈ ရက်နေ့၌ မြိုင်မြို့နယ်တွင် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

REDMI NOTE 11 PRO

■ အရာတော်မြို့နယ်တွင် အထက မလဲသာ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်) နှင့် အောင်စည်တော်သပိတ်စစ်ကြောင်းတို့ ပူးပေါင်း၍ “ဖိနှိပ်ခံတို့ညီညွတ်ကြ စစ်သုံးစစ်ကိုအမြစ်ဖြတ်ကြ” စာသားပါဘန်နာအား ကိုင်စွဲ၍ အောက်တိုဘာလ ၈ ရက်နေ့၌ စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

■ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားသမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ် (ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်) နှင့် Shwe Pyi Thar Strike Committee (SPTSC) တို့ ပူးပေါင်း၍ “စစ်သုံးစစ်ကိုအမြစ်ဖြတ်ကြ” စာသားပါဘန်နာအား ကိုင်စွဲ၍ အောက်တိုဘာလ ၉ ရက်နေ့၌ ရွှေပြည်သာမြို့နယ်တွင် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ဖိနှိပ်ခံတို့ ညီညွတ်ကြ
စစ်သုံးစစ်ကိုအမြစ်ဖြတ်ကြ
REDMI NOTE 11 PRO

■ အထက မလဲသာ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်) နှင့် အထက ခွဲ ကဲဘာ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်) တို့ ပူးပေါင်းထားသည့် ကျောင်းသား/ပြည်သူပါဝင်သော သပိတ်စစ်ကြောင်းသည် ဒေသခံကာကွယ်ရေးခေါင်းဆောင်များ ကျဆုံးခြင်း (၁) နှစ်ပြည့် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် အရာတော်မြို့နယ်တွင် အောက်တိုဘာလ ၉ ရက်နေ့၌ စစ်အာဏာရှင်စနစ် တိုက်ဖျက်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

■ အထက ခွဲ ကဲဘာ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်) မှ ဦးဆောင်၍ အရာတော်မြို့နယ်တွင် အောက်တိုဘာလ ၉ ရက်နေ့၌ ဗကသခွပ်ဒေါင်းအောင်လံတော်အား လွှင့်ထူကာ ဒေသခံကာကွယ်ရေးခေါင်းဆောင်များ ကျဆုံးခြင်း (၁) နှစ်ပြည့်အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် စစ်အာဏာရှင်စနစ်တိုက်ဖျက်ရေး ကဲဘာအာဇာနည်နေ့ အခမ်းအနားတရပ်အဖြစ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

■ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားသမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ် (ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်)၊ ရန်ကုန်ရဲ့သူပုန်များသပိတ်ကော်မတီ (YRSC)၊ Burmese Youth Revolution Force (BYRF) တို့ ပူးပေါင်း၍ “အဖိနှိပ်ခံတို့ညီညွတ်ကြ၊ စစ်သုံးစစ်ကိုအမြစ်ဖြတ်ကြ” စာသားပါဘန်နာအား ကိုင်စွဲကာ လုံခြုံရေးတင်းကျပ်သည့် အခြေအနေအရပ်ရပ်ကြားမှ စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ်ကို ရန်ကုန်မြို့တွင် အောက်တိုဘာလ ၁၀ ရက်နေ့၌ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

POWER TO THE PEOPLE
REDMI 10 5G
12/10/2022 17:04

■ ဗကသရဲဘော်များ၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာလူငယ်ကဗျာဆရာများသမဂ္ဂ (ဗလကသ)၊ မြိုင်မြို့နယ်အခြေခံပညာအထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ (BEGSC-MYAING)၊ ဒေသခံကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု ပူးပေါင်း၍ အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက်နေ့၌ မြိုင်မြို့နယ်တွင် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

POWER TO THE PEOPLE
HUAWEI nova 9
AI QUAD CAMERA

■ ဗကသရဲဘော်များ၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာလူငယ်ကဗျာဆရာများသမဂ္ဂ (ဗလကသ)၊ မြိုင်မြို့နယ်အခြေခံပညာအထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ (BEGSC-MYAING)၊ ဒေသခံကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု ပူးပေါင်း၍ အောက်တိုဘာလ ၁၃ ရက်နေ့၌ မြိုင်မြို့နယ်တွင် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

Fight For Your Freedom
2022/10/14 17:23

■ ဗကသရဲဘော်များ၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာလူငယ်ကဗျာဆရာများသမဂ္ဂ (ဗလကသ)၊ မြိုင်မြို့နယ်အခြေခံပညာအထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ (BEGSC-MYAING)၊ ဒေသခံကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု ပူးပေါင်း၍ အောက်တိုဘာလ ၁၄ ရက်နေ့၌ မြိုင်မြို့နယ်တွင် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

■ သုံးခွမြို့နယ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်) မှ အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ဖက်ဆစ်တပ်၏ ဖိနှိပ်မှုပြင်းထန်တင်းကျပ်နေသည့် သုံးခွမြို့နယ်၌ “အဖိနှိပ်ခံတို့ညီညွတ်ကြ စစ်သုံးစစ်ကိုအမြစ်ဖြတ်ကြ” စာသားပါဘန်နာအား ချိတ်ဆွဲ၍ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေး လှုံ့ဆော်စာသားများအား ကြဲဖြန့်ကာ လှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

အခြေခံပညာ ဦးစီးဌာန
အမှတ် (၅) အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်း
ဒဂုံမြို့သစ်(မြောက်ပိုင်း)မြို့နယ်
အ-ထ-က-(၅)
ပိုးဖလံမျိုး မီးကိုတိုး
B.E.H.S.(5)

■ အ.ထ.က(၅)ဒဂုံမြို့သစ်(မြောက်ပိုင်း)ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်) မှ “ပိုးဖလံမျိုး မီးကိုတိုး” စာသားပါဘန်နာအား ချိတ်ဆွဲကာ ဆေးနီပက်ဖြန်းခြင်း၊ စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးစာသားပါ စာရွက်များကြဲခြင်းတို့ကို အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်နေ့၌ ရန်ကုန်မြို့တွင် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

တော်လှန်ရေးရဲ့အဆုံးဖြတ်ဟာ လူထုမှာပါး အခြားမရှိ
Fight For Your Freedom

■ ဗကသရဲဘော်များ၊ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာလူငယ်ကဗျာဆရာများသမဂ္ဂ (ဗလကသ)၊ မြိုင်မြို့နယ်အခြေခံပညာအထွေထွေသပိတ်ကော်မတီ (BEGSC-MYAING)၊ ဒေသခံကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် ဒေသခံပြည်သူလူထု ပူးပေါင်း၍ အောက်တိုဘာလ ၁၅ ရက်နေ့၌ မြိုင်မြို့နယ်တွင် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးလှုပ်ရှားမှုတရပ် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

ခေတ်

အစကထိ ငါ့ခေတ်ငါမသိခဲ့ဘူး
ငါ့ခေတ်ကို ငါသိလိုက်ရတော့
ရော်နယ်ဒိုနဲ့ မက်ဆီက
ကစားသမားဘဝ
နေဝင်ချိန်ရောက်နေပြီ။

ငါ့ခေတ်ကို ငါသိလိုက်ရတော့
ကမ္ဘာ့အရှေ့ခြမ်းမှာ
စစ်မီးစွဲနေပြီ၊
အာရှ၊ အာဖရိကနဲ့ လက်တင်အမေရိကမှာ
ကလေးစစ်သားတွေ
စံတော်ဝင်အရင်းရှင်စနစ်ကြီးအောက်
ငတ်ပြတ်မှုတွေက တောင်တလုံးစာ။

ငါ့ခေတ်ကို ငါသိလိုက်ရတော့
စစ်ဘေးရှောင်ပြီး ပညာသင်နေရတဲ့
ကလေးငယ်တွေရဲ့ ဒုက္ခဟာ
ဧကရီဘုရင်မကြီးတပါးရဲ့ အသက်လောက်
မကြီးကျယ်မခမ်းနားခဲ့ဘူး။

ငါ့ခေတ်ကို ငါသိလိုက်ရတော့
ကြောင်သူတော်ဆန်တဲ့
ကမ္ဘာ့နိုင်ငံကြီးတွေဟာ
ကမ္ဘာကိုစစ်မီးမွှေးပြီး
အဖျက်အားပြင်း လက်နက်တွေရောင်းလို့၊
သူတို့စီးပွားရေးအတွက်
ငါတို့ဒုက္ခဟာ မပြောပလောက်တော့ဘူး။

ငါ့ခေတ်ကို ငါသိလိုက်ရတော့
ငုယင်ဗန်ထရှိုင်းတွေအများကြီး
ဂျူးလိယက်စ်ဖူးချစ်တွေအများကြီး
သွေးပင်လယ်မှာ
မဟာဇနလို လက်ပစ်ကူးလို့၊
သမိုင်းလှည်းဘီးကြီး တပတ်ပြန်လည်လာတဲ့အခါ
ငါ့ခေတ်ကိုငါသိပြီး
ငါ့ခေတ်ကပေးတဲ့တာဝန်
ငါထမ်းဖို့အသင့်ဖြစ်နေခဲ့ပြီ။

■ **နီလင်းကြယ်**

ဘေးထွက်ဆိုးကျိုး

မင်းတို့မလုပ်ရဲတာ ဘာမှမရှိသလို
ငါတို့ကြောက်တာလည်း ဘာမှမရှိ

ငါတို့ပါးစပ်ထဲမှာ တံတွေးတွေရှိနေသမျှ
ငါတို့က တော်လှန်ရေးသမားတွေပဲ*

လက်နက်ဆိုတာ
မှန်းလာရင်
အသက်တောင် ဗုံးတလုံးဖြစ်တယ်

ကယ်တင်ချင်ရင်လည်း
ပါရမီဖြည့်ခဲ့ရတယ်

ကယ်ခံချင်ရင်လည်း
တရားထူးကိုသိရတယ်

အနော်မာသောင်ကမ်းမှာ
ဖြတ်လမ်းမရှိ။

■ ကြည်ဇော်အေး

(* အိုင်းရစ်စကားပုံတခု)

အိုးဝေစာစောင်အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၅ မှာ ကိုဘာအုန်း ကလောင်နဲ့ ဖော်ပြခဲ့တဲ့ ကိုကြည်ဇော်အေးရဲ့ ကဗျာဖြစ်ပါတယ်။ အသက် ၄၄ နှစ်အရွယ် ကဗျာဆရာ ကြည်ဇော်အေး ဟာ ပြီးခဲ့တဲ့ အောက်တိုဘာ ၃ ရက်နေ့မှာ ရုတ်တရက် ကွယ်လွန်ခဲ့ပါတယ်။

သတင်းများနဲ့ စဉ်းစား

■ မောင်ပေသီး

ခုတလော မောင်ပေသီး ကြားရ၊ ဖတ်ရတဲ့ သတင်းတွေက တခေတ်တခါက ဆရာသော်တာဆွေရဲ့ အဟိတို့၊ ဆရာကြပ်ကလေးရဲ့ စာပေလောကတို့က စာတွေ ဖတ်နေရသလိုပါပဲ၊ စပ်ဖြဲဖြဲနိုင်လှတယ်။

မကြာသေးမီက ပခုက္ကူမှာ ရွှေဆိုင်ဓားပြတိုက်ခံရတယ်။ နောက်နေ့ထုတ် နိုင်ငံပိုင် သတင်းစာကြီးတွေမှာ PDF အမည်ခံ အကြမ်းဖက်သမားများလက်ချက်ဆိုတဲ့ သတင်းခေါင်းစဉ်ကြီးနဲ့ ပါချလာတယ်။ ဖတ်ကြည့်လိုက်တော့ ဓားပြတွေက လွတ်မြောက်နေဆဲ၊ ဘယ်လိုဘယ်နှယ်များ PDF ရယ်လို့ တန်းပြောနိုင်တယ် မသိဘူး။ ဓားပြတွေမိထားတယ်ဆိုလည်း ဟုတ်သေးရဲ့၊ PDF ဟုတ်ဟုတ်၊ မဟုတ်ဟုတ် သတင်းစာထဲ ဇွတ်ဟုတ်ပစ်လိုက်လို့ ရတယ်။ ဓားပြတွေက ဘယ်ပြန်ရှင်းလို့ရမလဲ၊ ခုတော့ . . .။

၁၉၇၀ ဝန်းကျင်လောက်က ပေါက်ခဲ့တဲ့ စတီရီယိုသီချင်းတပုဒ် ရှိတယ်။ ဘူတာရုံမှာ သင်္ဘောကြီးတွေ ဆိုက်လိမ့်မယ် . . . မယုံမရှိနဲ့ အမှန်ပါပဲကွဲ့၊ လေယာဉ်ပျံကို ခဲနဲ့ ပေါက်ရင် ထိလိမ့်မယ် . . . မယုံမရှိနဲ့ အမှန်ပါပဲကွဲ့၊ အာလူးလာမပေးနဲ့ . . . လေတွေ နည်းနည်းလျှော့ တဲ့။ ကြားဖူးသူများလည်း ကြားဖူးကြပါလိမ့်မယ်။ လေယာဉ်ပျံကို ခဲနဲ့ ပေါက်ရင် ထိလိမ့်မယ်ဆိုတာကို အာလူးလာမပေးနဲ့လို့ မယုံမကြည် ပြောနေတာ။

ခုဟာက ခဲတော့မဟုတ်ဘူး၊ သေနတ် . . . ! လွိုင်ကော်လေဆိပ်ကို ဆင်းတော့မယ့် လေယာဉ်ပျံကြီးကို အောက်ကနေ သေနတ်နဲ့ တွယ်လိုက်တာ (ပေ ၃၅၀၀ အမြင့်မှာ ရှိနေတုန်း တွယ်လိုက်တာနော်) လေယာဉ်ပျံကြီးထဲကို ဖောက်ဝင်ပြီး အထဲက တယောက်ကို ထိသွားပါရောလား၊ နိုင်ငံပိုင် သတင်းမီဒီယာတွေထဲ ပါလာတာ၊ မောင်ပေသီး

ရှော့ခ်ရသွားပါတယ်။ ပေ ၃၅၀၀ အမြင့်မှာ ပျံသန်းနေတဲ့ လေယာဉ်ပျံကို အောက်ကနေ လက်နက်ငယ်နဲ့ မှန်အောင်ပစ်လို့ရသဗျ (လက်ဖြောင့်ဖို့တော့ လိုတာပေါ့နော်) ပိုပြီး အံ့သြစရာကောင်းတာက ဒီပစ်ခတ်မှုဖြစ်ပြီး မကြာမီမှာပဲ ဗိုလ်ဇော်မဲလုံးက တရားခံကို တန်းဖော်ထုတ်လိုက်နိုင်တာပါပဲ။ လက်သည်က KNDF တွေ၊ PDF တွေတဲ့။ သူတို့မှ မလုပ်ရင် ဘယ်သူမှ မလုပ်ဘူးတဲ့။ ပခုက္ကူခါးပြမှု ဖော်ထုတ်နည်းကားပဲ၊ ဘာသက်သေဘာအထောက်အထားမှ မရှိသေးပဲလည်း ပြောရဲဆိုရဲ ရပ်ကွက်သား ပီပီပဲပေါ့။

ဒါဟာ တကယ်ဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုရင်တော့ ERO တွေ၊ PDF တွေအဖို့တော့ ဝမ်းမြောက်စရာပေါ့ခင်ဗျာ။ ပေ ၃၀၀၀ ဝန်းကျင်က ပျံသန်းလာတဲ့ တိုက်လေယာဉ်တွေ၊ ဟက်စကီးတွေကို ထိထိမိမိ ဂိသွားအောင် ပစ်ချလို့ရတာပေါ့။ လက်ဖြောင့်သထက်ဖြောင့်အောင်သာ လေ့ကျင့်ထားပေရော့ဗျာ။

နောက်ဖတ်ရတဲ့ သတင်းတပုဒ်ကလည်း ထူးသဗျ။ ဒီသတင်းကတော့ နိုင်ငံပိုင်မီဒီယာတွေက မဟုတ်ပါဘူး။ တော်လှန်တဲ့ သတင်းဌာနတခုကဟာပါ။ ပြည်မြို့မှာ စစ်ကောင်စီဟာ ချီးကားနဲ့ ကင်းလှည့်နေတယ်လို့ မြို့ခံတွေက ယူဆကြပါသတဲ့။ (ချီးကားလို့ ရေးလိုက်တာ ရိုင်းသွားရင် ခွင့်လွှတ်ပါခင်ဗျာ၊ မိလ္လာကားလို့ ရေးလိုက်ရင် ဂုဏ်နဲ့ဒြပ် သိပ်မဟပ် ဖြစ်သွားမှာ စိုးလို့ပါ) မြို့ခံတွေက အထင်လွဲတာလား၊ အထင်ထည့်တာလားတော့ မသိဘူးပေါ့လေ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ဒီသတင်းက သတင်းကောင်းပါ။ လူပြက်တွေရဲ့ ပြက်လုံးလေးတခုတောင် ပြန်အမှတ်ရမိတယ်။ “မင်းလုပ်ရမယ့်အလုပ်က ကားမောင်းရမယ်၊ လခတော့ မရဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ကားပေါ်ပါတဲ့ ပစ္စည်းတဝက် စားရမယ်”၊ “ကားကဘာကားလဲ”၊ “ချီးကား” ပြက်လုံးက အဲဂလို၊ အော် . . . ခုတော့ စကစတွေလည်း တဝက်စားနဲ့ ကင်းလှည့်ကြဟန်တူပါရဲ့။

နောက်ဆုံးတင်ပြချင်တဲ့ သတင်းကတော့ နောက်ဆုံးပိတ် အိတ်နဲ့လွယ် မဟုတ်ဘူးခင်ဗျ၊ နောက်ဆုံးပိတ် ဝိတ်ချမယ်တဲ့။ အံ့သြကုန်နိုင်ဖွယ် . . . ကဲ မယုံချင်နေဆိုတဲ့ သတင်းမျိုးပါပဲ။ ဗိုလ်မအလက တိုင်းနဲ့ ပြည်နယ်အဆင့်အထိ သူ့ကောင်စီဝင်တွေအားလုံးကို အရပ်အမောင်းနဲ့ လိုက်ဖက်တဲ့ ခန္ဓာကိုယ်အလေးချိန်ရှိဖို့ လုပ်ဆောင်ကြရမယ်လို့ ညွှန်ကြားလိုက်တဲ့ သတင်းပါ။ အဆီတွေယစ် အသားတွေအစ်ထွက် မနေကြနဲ့၊ ဝိတ်ချကြလို့ ဆိုလိုက်တာပေါ့။ ကိုယ့်အဖွဲ့ဝင်တွေရဲ့ ကျန်းမာရေးကို ညွှန်ကြားချက်ထုတ်ပြီးတောင် ဂရုစိုက်တတ်တဲ့ ဒီလိုခေါင်းဆောင်မျိုး တကမ္ဘာလုံးမှာ ဗိုလ်မအလ တယောက်တည်းသာ ရှိမယ်ထင်ပါရဲ့ခင်ဗျာ။ ဒီအတိုင်း ညွှန်ကြားရုံနဲ့တော့ သိပ်အဆင်ပြေမှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ ဘယ်လိုလိုက်နာကြမှာတုန်း၊ တလအတွင်း ဝိတ်ကျရင်ကျ၊ မကျခဲ့ရင် စစ်ကောင်စီက ထွက်ရမယ် ဘာညာ ဒီလိုခြိမ်းခြောက်သံလေးပါမှသာ အိုကေမယ် ထင်ပါတယ်။ (ဒါမှ ဝဏ္ဏမောင်လွင် မြန်မြန်ပြုတ်မှာ)

တကယ်တော့ စစ်ကောင်စီအဖွဲ့ဝင်အားလုံးဟာ ဝိတ်လျှော့ချရမှာ မဟုတ်ပါဘူးခင်ဗျ။ အတ္တလောဘ မာန်မာနတွေ လျှော့ချပစ်ရမှာပါ။ ဒါမှ တိုင်းပြည်ကြီး ပိုကောင်းလာမှာပါ။ ■

မြန်မာစစ်တပ်ကို စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းတခုအဖြစ် အစ္စရေး ရှုမြင်

ပြီးခဲ့တဲ့ ဆယ်စုနှစ်တွေမှာ မြန်မာစစ်အစိုးရအဆက်ဆက်ကို အစ္စရေးက လက်နက်နဲ့ စစ်သင်တန်းတွေ ဘယ်လိုထောက်ပံ့ ကူညီပေးခဲ့သလဲ ဆိုတာကို မကြာသေးမီက ထွက်ပေါ်လာတဲ့ လျှို့ဝှက်စာရွက်စာတမ်းတွေက ထုတ်ဖော်လိုက်ပါတယ်။ ပြည်တွင်းစစ်၊ ညှင်းပန်းနှိပ်စက်မှုတွေနဲ့ အစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုတွေက အစ္စရေးအတွက်တော့ မြန်မာစစ်တပ်နဲ့ အကျိုးတူစီးပွားရေးလုပ်ဖို့ အခွင့်ကောင်းတွေ ဖြစ်နေခဲ့ပါတယ်။

■ အစ္စရေးအခြေစိုက် သတင်းစာ **ဟားရက်ဇ်** (Haaretz) မှာ သတင်းစာဆရာနဲ့ ရှေ့နေတဦးဖြစ်သူ **အီတေးမက်ခ်** (Eitay Mack) ရေးတဲ့ ဆောင်းပါးကို **အိုးဝေ**က ဆီလျော်အောင် ဘာသာပြန်ဆိုထားပါတယ်

၂၀၁၇ ခုနှစ် ဩဂုတ်လနှောင်းပိုင်းက ကမ္ဘာ့သတင်းမီဒီယာတွေမှာ အနိဋ္ဌာရုံ သတင်းတွေ ဖုံးလွှမ်းခဲ့ပါတယ်။ သတ်ဖြတ်မှု၊ မုဒိန်းမှု၊ ညှင်းပန်းနှိပ်စက်မှု၊ ကျွန်ပြုမှု၊ ကလေးသူငယ်တွေအပေါ် အကြမ်းဖက်မှု၊ ရွာလုံးကျွတ် မီးရှို့မှုတွေ စုံလို့ပါပဲ။ မြန်မာနိုင်ငံက မူဆလင်လူနည်းစုတွေဖြစ်တဲ့ ရိုဟင်ဂျာတွေဟာ အလုံးအရင်းနဲ့ နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးခဲ့ကြရပါတယ်။ အစ္စရေးသတင်းမီဒီယာတွေကလည်း မြန်မာစစ်တပ်ရဲ့ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုတွေကို ထုတ်ဖော်ရေးသားခဲ့ပါတယ်။ ဒါတွေကို ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့ကြီးကလည်း လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုလို့ သတ်မှတ်ခဲ့ပါတယ်။

■ မြန်မာစစ်တပ်ရဲ့ လူမျိုးတုန်း သတ်ဖြတ်မှုကြောင့် နေရပ်စွန့်ခွာ ထွက်ပြေးခဲ့ကြရတဲ့ ရိုဟင်ဂျာများ

ဒါပေမဲ့ ဒီဖြစ်ရပ်တွေက အစ္စရေးကနေ မြန်မာစစ်တပ်ထံ အဆင့်မြင့်စစ်လက်နက်တွေ တင်ပို့ရောင်းချနေမှုကို မရပ်တန့်နိုင်ခဲ့ပါဘူး။ တကယ်တော့ အဲဒီနှစ်စက်တင်ဘာလထဲမှာပဲ ဂျေရုဆလင် တရားရုံးချုပ်က မြန်မာနိုင်ငံထံ စစ်လက်နက်ရောင်းချမှုကို ရပ်တန်းကရပ်ဖို့ တောင်းဆိုခဲ့ပါတယ်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနဲ့ ဥရောပသမဂ္ဂက မြန်မာနိုင်ငံထံ လက်နက်ရောင်းချမှုတွေကို ပိတ်ဆို့ခဲ့ပေမယ့် အစ္စရေးကတော့ အဲဒီလိုကြေညာဖို့ ငြင်းဆန်ခဲ့ပါတယ်။ သတင်းမီဒီယာတွေနဲ့ ကမ္ဘာ့ပြည်သူလူထုရဲ့ ဖိအားတွေကြောင့်သာ ၂၀၁၈ ခုနှစ် နှစ်ဆန်းပိုင်းကစပြီး အစ္စရေးက မြန်မာနိုင်ငံထံ လက်နက်တင်ပို့မှုကို ရပ်တန့်ခဲ့ပါတယ်။

ဒါဟာ သိပ်ကို ထူးခြားတဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်တခုပါ။ ဒါပေမဲ့ ဘယ်လောက်ထိ ထူးခြားသလဲဆိုတာကိုတော့ ပြီးခဲ့တဲ့ ဆယ်စုနှစ်တွေက အစ္စရေးနိုင်ငံခြားရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ အစီရင်ခံစာတွေကို ဖတ်ရှုလိုက်မှပဲ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖြစ်သွားပါတယ်။ စာမျက်နှာ ၂၅,၀၀၀ ခန့်ရှိတဲ့ အစ္စရေးနိုင်ငံမော်ကွန်းတိုက်ရဲ့ မှတ်တမ်းမှတ်ရာတွေကို မကြာသေးမီကပဲ လျှို့ဝှက်ကန့်သတ်ချက် လျှော့ချပြီး အများပြည်သူဖတ်ရှုနိုင်အောင် ထုတ်ပြန်လိုက်ပါတယ်။

၁၉၅၀ ခုနှစ် ဝန်းကျင်ကနေ ၁၉၈၀ ခုနှစ် အစောပိုင်းကာလတွေအထိ အစ္စရေးဟာ ဗမာပြည်နဲ့ စစ်ဘက်ဆက်ဆံရေး ခိုင်ခိုင်မာမာတည်ဆောက်ထားတယ်လို့ အဆိုပါ စာရွက်စာတမ်းတွေက ဆိုပါတယ်။ (၁၉၈၉ မှာ ဗမာပြည်ဟာ မြန်မာနိုင်ငံလို့ အမည်ပြောင်းခဲ့ပါတယ်) ဒါ့အပြင် အစ္စရေးအစိုးအရအဆက်ဆက်ဟာ မြန်မာစစ်အစိုးရနဲ့ စစ်တပ်ရဲ့ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုတွေနဲ့ အကြမ်းဖက်မှုတွေကို အစ္စရေးနိုင်ငံတော်အတွက် သံတမန်ရေးရာ အခွင့်ကောင်းအဖြစ် ရှုမြင်သလို အစ္စရေးစစ်တပ်အတွက် စီးပွားရေး အခွင့်အလမ်းတခုအဖြစ် ရှုမြင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

(မှတ်ချက် ။ ။ ဗမာ၊ မြန်မာ အသုံးကို မူရင်းစာရေးသူရဲ့ အာဘော်အတိုင်းပဲ ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်)

ဗမာပြည်၊ နောက်တော့ မြန်မာပြည်ကို အုပ်စိုးခြယ်လှယ်ခဲ့တဲ့ မြန်မာစစ်တပ်ကို တည်ထောင်ရာမှာလည်း အစ္စရေးက အရေးကြီးတဲ့ အခန်းကဏ္ဍကနေ ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာစစ်တပ်ကို ခေတ်မီတပ်မတော်အဖြစ် ပြန်လည်တည်ဆောက်ရာမှာ အစ္စရေးက စစ်လက်နက်နဲ့ စစ်သင်တန်းတွေ ကူညီထောက်ပံ့ခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ မြန်မာစစ်တပ်ကို တိုင်းပြည်ရဲ့ အင်အားအကြီးဆုံး အစုအဖွဲ့တခုအဖြစ် မွေးထုတ်ပေးလိုက်တာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အစပိုင်းမှာတော့ စစ်တပ်က တိုင်းပြည်ကို နောက်ကွယ်ကနေ ချုပ်ကိုင်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းမှာ

■ ၁၉၅၅ ခုနှစ်က ဗမာပြည် ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု ရဲ့ နိုင်ငံတော် ခရီးစဉ်မှာ အစ္စရေးဝန်ကြီးချုပ် ဘင်ဂူရှန်နဲ့ အတူ တွေ့ရစဉ်

တော့ အရပ်သားအစိုးရကို အာဏာသိမ်းကာ စစ်အစိုးရ အဆက်ဆက်က တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်ခဲ့ပါတယ်။

စစ်ရေးအကူအညီတွေဟာ မြန်မာစစ်တပ် အတွက် ပြည်ပရန်ကာကွယ်ဖို့ မဟုတ်ဘဲ ပြည်သူတွေနဲ့ စစ်ခင်းဖို့အတွက်သာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကို အစ္စရေးအစိုးရက စိတ်မဝင်စားခဲ့ပါဘူး။ မြန်မာနိုင်ငံနဲ့ နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကြာ ဆက်ဆံရေးကို ဖော်ပြထားတဲ့ စာမျက်နှာထောင်ပေါင်းများစွာမှာ အစ္စရေး ကိုယ်စားလှယ် တယောက်တလေကမှ မြန်မာစစ်တပ်ထံ လက်နက်တင်ပို့ရောင်းချမှုကို ကန့်ကွက်တာမျိုး မတွေ့ခဲ့ရပါဘူး။

၁၉၈၁ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာမှာ အစ္စရေးသံအမတ်ကြီးက ဗမာပြည်ထံ ပေးပို့ခဲ့တဲ့ ကြေးနန်းစာတစောင်ကိုကြည့်ရင် ၁၉၄၉ ခုနှစ်ကတည်းက စတင်ခဲ့တဲ့ နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးအကြောင်း အနှစ်ချုပ် သိနိုင်ပါတယ်။ သံအမတ် ကဲလ်မင်းအန်နာ (Kalman Anner) က နိုင်ငံခြားရေးရာ ဝန်ကြီးဌာန အာရှဌာနခွဲရဲ့ ညွှန်ကြားရေးမှူးထံ ပေးပို့တဲ့ အစီရင်ခံစာမှာ သူ့အနေနဲ့ ဗမာပြည်နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးနဲ့ တွေ့ဆုံပြီး ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂမှာ အစ္စရေးဘက်က ထောက်ခံမဲပေးဖို့ စည်းရုံးခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ “ဘာမှတောင် မရှင်းပြရသေးဘူး၊ ဒါက အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေကို ချိုးဖောက်တာပဲလို့ သူကပြောတယ်” လို့ အန်နာက ရေးခဲ့ပါတယ်။ “ကျနော်ကလည်း သူ့ကိုပြန်ပြောလိုက်ပါတယ်၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဥပဒေ၊ အထူးသဖြင့် ဒီ [ဥပဒေပါ ပြဋ္ဌာန်းချက်] ဟာ ဘုရားဟော ပညတ်တော် မဟုတ်ဘူး၊ လူတိုင်းက ကိုယ့်အကျိုးစီးပွားအတွက် လိုသလို အသုံးချနေကြတာပဲလို့ ပြောလိုက်တယ်၊ ကျနော် သူ့ကို နားဝင်အောင် ပြောလိုက်နိုင်တယ်လို့တော့ ထင်ပါတယ်”

မလွန်ဆန်နိုင်

ဗမာပြည်ဟာ အစ္စရေးထက် ၅ လစောပြီး (၁၉၄၈ ခုနှစ်မှာ) ဗြိတိသျှတို့ထံက လွတ်လပ်ရေး ရခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက် ၁၉၄၉ ခုနှစ်မှာပဲ ဗမာပြည်က အစ္စရေးကို နိုင်ငံတခုအဖြစ် စတင်အသိအမှတ်ပြုလိုက်ပါတယ်။ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဝန်းကျင်မှာ နိုင်ငံတော်အဆင့် လည်ပတ်ရေး ခရီးစဉ်တွေပါဝင်တဲ့ နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေး စတင်ခဲ့ပါတယ်။ “ဗမာပြည်အတွက် အစ္စရေးဟာ သာမန်မိတ်ဆွေတဦး ဖြစ်ပေမယ့် အစ္စရေးအတွက်တော့ ဗမာပြည်ဟာ အလွန့်အလွန် အရေးကြီးတဲ့ မိတ်ဆွေပါ” လို့ ထိုစဉ်က အစ္စရေးသံရုံး ဝန်ထမ်းတဦးဖြစ်တဲ့ ဂါးဇစ် (Mordechai Gazit) က ၁၉၅၅ ခုနှစ်မှာ ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုနဲ့ တွေ့ဆုံတဲ့ အစည်းအဝေး မှတ်တမ်းမှာ ရေးခဲ့ပါတယ်။ “ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ စင်မြင့်ထက်မှာ အစ္စရေးနဲ့ ဗမာပြည်ဟာ နီးနီးကပ်ကပ် လက်တွဲလုပ်ဆောင်

နေပါတယ်လို့ ဝန်ကြီးချုပ်က ပြောပါတယ်။ အာရှမှာ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံဆိုလို့ အစ္စရေးနဲ့ ဗမာပြည်သာရှိတာကြောင့် နှစ်နိုင်ငံမိတ်ဖက်ဆက်ဆံရေး တည်ဆောက်နိုင်ခြင်းဖြစ်တယ်လို့ သူကဆိုပါတယ်”

ဒါပေမဲ့ နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးရဲ့ အဓိကအချက်ဟာ ဆိုရှယ်လစ်ညီညွတ်ရေး မဟုတ်ပါဘူး။ အစ္စရေးရဲ့ စစ်ရေးအကူအညီတွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာကတည်းက ဗမာပြည်မှာ ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်နေပါပြီ။ ဒါကြောင့် ရန်ကုန်အစိုးရက ပုန်ကန်မှုတွေကို နှိမ်နင်းဖို့နဲ့ သီးခြားရပ်တည်နိုင်တဲ့ စစ်တပ်တခု တည်ဆောက်ဖို့ အစ္စရေးထံက အကူအညီ တောင်းခဲ့ပါတယ်။

အစ္စရေးအနေနဲ့ ဗမာပြည်မှာ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို သိရှိထားတဲ့အပြင် သူတို့ပေးတဲ့ အကူအညီတွေကို ဘာအတွက် အသုံးပြုမှာလဲဆိုတာကိုလည်း ကောင်းကောင်း နားလည်ပါတယ်။ ၁၉၅၂ စက်တင်ဘာမှာ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနက အစ္စရေးဝန်ကြီးချုပ် ဒါဗစ် ဘင်ဂူရွန် (David Ben-Gurion) ထံ ပေးပို့တဲ့ ကြေးနန်းစာတစောင်မှာ ဗမာပြည်တွင်းစစ်မီးကြောင့် ဒုက္ခသည် ၃၀,၀၀၀ ကျော်ရှိနေပြီလို့ ဖော်ပြထားပါတယ်။ “နိုင်ငံတော်ရဲ့ ဘဏ္ဍာငွေ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းကို စစ်တိုက်ဖို့အတွက် သုံးနေကြတယ်”

အစ္စရေးက ဒါကို ရွှေအခွင့်အရေးကြီးပဲလို့ ရှုမြင်ပါတယ်။ “အာရှမှာ ဗမာပြည်ဟာ အစ္စရေးရဲ့ အရင်းနှီးဆုံး မိတ်ဆွေပါ။ အစ္စရေးစစ်တပ်နဲ့ ဗမာစစ်တပ် ကြားက ဆက်ဆံရေးဟာ အသက်တမျှ အရေးကြီးပါတယ်၊ အနည်းဆုံးတော့ သံတမန်ဆက်ဆံရေးအရပေါ့” လို့ နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် ဝေါတာအီတန် (Walter Eytan) က အစ္စရေး စစ်ဦးစီးချုပ် မိုရှေးဒါယန်း (Moshe Dayan) ထံ ၁၉၅၄ ခုနှစ် မတ်လမှာ စာရေးခဲ့ပါတယ်။ “အစ္စရေးနဲ့ ဗမာပြည်ရဲ့ လက်ရှိဆက်ဆံရေး အခြေအနေအရ ဗမာစစ်တပ်ရဲ့ တောင်းဆိုမှုတွေကို လွန်ဆန်လို့ မဖြစ်ဘူး”

၁၉၅၅ ခုနှစ်မှာတော့ နှစ်နိုင်ငံအကြား “ဆန်သဘောတူညီချက်” ချမှတ်ခဲ့ပါတယ်။ သဘောတူညီချက်အရ အစ္စရေးက ဗမာပြည်ကို စစ်လက်နက်အလုံးအရင်းနဲ့ စစ်သင်တန်းတွေ အကူအညီပေးရမှာဖြစ်ပြီး အစ္စရေးအနေနဲ့ ဗမာပြည်က နှစ်စဉ် ဆန်တန်ချိန် ထောင်သောင်းချီ ဝယ်ယူရမှာပါ။ တိုက်လေယာဉ်အစီး ၃၀၊ ကျည်ဆန် ထောင်ပေါင်းများစွာ၊ နာပါလ်မီးလောင်ဗုံး ၁,၅၀၀၊ ရိုင်ဖယ် သေနတ်ပြောင်း ၃၀,၀၀၀၊ ထောင်နဲ့ချီတဲ့ လက်နက်ကြီးကျည်တွေ၊ ကင်းထောက်ယာယီတဲတွေကနေ လေထီးကိရိယာတွေအထိ ပါဝင်တဲ့ စစ်ဘက်သုံး ပစ္စည်းကိရိယာတွေ ထောက်ပံ့ပေးရမယ်လို့ သဘောတူညီချက်ထဲမှာ အသေးစိတ် ဖော်ပြထားပါတယ်။ ဒါတင်မကသေး ဒါဇင်နဲ့ချီတဲ့ အစ္စရေးပညာရှင်တွေ ဗမာပြည်ကို စေလွှတ်ပြီး စစ်သင်တန်းပေးရေး၊ ဗမာစစ်တပ်က အရာရှိတွေ အစ္စရေးကိုသွားပြီး စစ်ပညာသင်ယူရေးတွေလည်း ပါဝင်ပါတယ်။ အဲဒီစစ်ပညာတွေထဲမှာ လေထီးစစ်ဆင်ရေး၊ စစ်လက်နက်အတတ်ပညာနဲ့ ဗမာစစ်တပ်က တိုက်လေယာဉ်မှူးတွေကို လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးတာတွေ ပါဝင်ပါတယ်။ အစ္စရေးအစိုးရဟာ ဗမာစစ်တပ်နဲ့ အကျိုးတူပူးပေါင်းပြီး ရေကြောင်းကုန်သွယ်ရေး၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းနဲ့ ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း ကုမ္ပဏီတွေ တည်ထောင်ခဲ့ပါသေးတယ်။

“ဗမာတွေက ကျနော်တို့ဆီကရတဲ့ အကူအညီတွေကို မကြာခဏ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြတယ်” လို့ ရန်ကုန်က အစ္စရေး သံအမတ် ရှလွန်လီဗင် (Shalom Levin) က ကာကွယ်ရေး ညွှန်ချုပ် ရှီမွန်ပီရက်စ် (Shimon Peres) ထံ ၁၉၅၇ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာမှာ စာရေးခဲ့ပါတယ်။ “သူပုန်တွေကို နှိမ်နင်းဖို့ စစ်လက်နက် ပစ္စည်းတွေ သူတို့ လိုအပ်နေချိန်မှာ ရခဲ့တယ်။ ကျနော်တို့ စစ်လက်နက်ပစ္စည်းတွေရဲ့ အရည်အသွေးကို သူတို့ချီးကျူးကြတယ်။ ဗမာပြည်မှာ အလုပ်လုပ်ဖူးတဲ့ အစ္စရေး စစ်တပ်က အရာရှိတွေကိုလည်း ချီးမွမ်းကြပါတယ်”

လေကြောင်း၊ ကြည်းကြောင်း ပူးတွဲစစ်ဆင်ရေး သင်တန်းကျောင်းတခုကို အစ္စရေးက ဗမာပြည်မှာ ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး ဗမာစစ်တပ်က အစ္စရေးစစ်တပ်ကို တုပကာ တပ်မကြီးတွေ၊ အမြဲတမ်းတပ်ဖွဲ့တွေနဲ့ အရန်တပ်ဖွဲ့တွေကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါတယ်။ အရှေ့အာရှမှာရှိတဲ့ အစ္စရေးသံတမန်တွေကို ပေးပို့ခဲ့တဲ့ ကြေးနန်းစာတွေအရ ဗမာ

ပြည် အဆင့်မြင့် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဟာ အစ္စရေးကို သွားရောက်ပြီး "အစ္စရေးစစ်တပ်ရဲ့ လုပ်နည်းလုပ်ဟန်" တွေကို လေ့လာခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဗမာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဟာ အစ္စရေးရဲ့ စစ်သင်တန်းကျောင်း၊ စစ်လက်နက်ထုတ်လုပ်ရေး စက်ရုံတွေ၊ တပ်တွင်းအုပ်ချုပ်ရေးနဲ့ တပ်သားသစ်စုဆောင်းရေး သင်တန်းကျောင်း၊ ဗဟိုကွပ်ကဲရေးဌာန၊ ခြေလျင်တပ်ရင်းနဲ့ အမြောက်တပ်ဖွဲ့တွေဆီ လေ့လာရေးခရီး သွားခဲ့ပါတယ်။ "ကိုယ်စားလှယ်တွေဟာ အစ္စရေးစစ်တပ်ရဲ့ လူသစ်စုဆောင်းရေး နဲ့ စည်းရုံးရေး နည်းနာတွေ၊ စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေတွေကို လေ့လာခဲ့တယ်"

၁၉၅၈ ခုနှစ်မှာတော့ တိုင်းပြည်မှာ ဆယ်စုနှစ်တခုကြာ ဖြစ်ပွားနေတဲ့ ပြည်တွင်းစစ်ကြောင့် နိုင်ငံရေးစီးပွားရေး အကျပ်အတည်းဆိုက်လာပြီး အစိုးရအဖွဲ့ပြိုလဲကာ ဗိုလ်နေဝင်းဦးဆောင်တဲ့ စစ်တပ်က နိုင်ငံတော်အာဏာကို သိမ်းယူလိုက်ပါတယ်။ "စစ်တပ်က တိုင်းပြည်ရဲ့ ကဏ္ဍအတော်များများကို ချုပ်ကိုင်လိုက်ပြီ" လို့ ရန်ကုန်က အစ္စရေးသံရုံးရဲ့ ဒုတိယအတွင်းရေးမှူး ဇဗီကီဒါ (Zvi Kedar) က ရေးခဲ့ပါတယ်။ "လွတ်လပ်စွာ ရေးသားခွင့်ကို ကန့်သတ်ထားတဲ့ အရေးပေါ်ဥပဒေတွေ ပြဋ္ဌာန်းလိုက်တဲ့အတွက် စာနယ်ဇင်းတွေလည်း အကျပ်ရိုက်ကုန်ပါတယ်။ သူပုန်တွေနဲ့ အဆက်အသွယ်ရှိတဲ့ လက်ဝဲနိုင်ငံရေးသမားများစွာလည်း ဖမ်းဆီးခံလိုက်ရတယ်"

ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်း အာဏာသိမ်းလိုက်တာကို အစ္စရေးက အကျိုးအမြတ်တခုလို့ မြင်ပါတယ်။ "ပြီးခဲ့တဲ့ နှစ်တွေက ဗမာပြည်ထဲမှာ ပြည်တွင်းရေးအခြေအနေတွေ ရှုပ်ထွေးနေပေမယ့် အစ္စရေး-ဗမာပြည် ဆက်ဆံရေးကတော့ ဆက်လက် ခိုင်မာနေခဲ့ပြီး မနှစ်က စစ်တပ်ရဲ့ အာဏာသိမ်းမှုကြောင့် ဆက်ဆံရေး ပိုမိုခိုင်မာလာပါတယ်" လို့ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇွန်လထုတ် နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ စစ်တမ်းမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။ "အစ္စရေးရဲ့ အားကိုးရတဲ့ မိတ်ဆွေတွေဟာ အဓိကအားဖြင့် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ အဝန်းအဝိုင်းထဲက ဖြစ်ပါတယ်"

အဲဒီလထဲမှာပဲ ဦးနေဝင်းက အစ္စရေးကို သွားရောက် လည်ပတ်ခဲ့ပြီး ဝန်ကြီးချုပ် ဘင်ဂူရှန်နဲ့ တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။ ဒါ့အပြင် စစ်ဦးစီးချုပ်၊ ရဲမင်းကြီးနဲ့ အိုင်ဒီအက်ဖ် စစ်ဗိုလ်ချုပ်တွေနဲ့အတူ အစ္စရေးစစ်တပ်အခြေစိုက်စခန်းတွေကို သွားရောက်လေ့လာခဲ့ပြီး အူဇီစက်သေနတ် အလက်တရာခန့်ကို လက်ဆောင်အဖြစ် လက်ခံ ရယူခဲ့ပါတယ်။

စစ်ရေးအကူအညီတွေနဲ့တဆက်တည်း ဗမာ့အရေးမှာ အစ္စရေးရဲ့ ထူးဆန်းတဲ့ ပါဝင်ပတ်သတ်မှု တခုရှိပါသေးတယ်။ ဗမာစစ်အစိုးရဟာ အစ္စရေးရဲ့ အခြေချနေထိုင်ကာ နယ်မြေချဲ့ထွင်ခြင်း (Land Settlement) ကို အတုယူခဲ့ပြီး လူမျိုးစုလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့ နယ်မြေတွေမှာ တပ်မတော်သားတွေကို ရွှေ့ပြောင်း နေထိုင်စေခဲ့ပါတယ်။ (အစ္စရေးရဲ့ နာဟော တပ်စခန်းတွေလိုမျိုးပါ) အစ္စရေး နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန အာရှဌာနခွဲရဲ့ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ဇွန်လထုတ် စစ်တမ်းမှာ "အစ္စရေး သမဝါယမလုပ်သားတွေ မိုရှာဗ်ပုံစံနဲ့ တည်ထောင်ထားတဲ့ လာခိရှ်ဒေသကဲ့သို့ အခြေချနေထိုင်ရာ ဒေသတွေမှာ စစ်မှုထမ်းဟောင်းတွေ ပါဝင်တဲ့ အခြေချနေထိုင်ရေး အစုအဖွဲ့တွေနဲ့" အခြေချနေထိုင်ကာ နယ်မြေချဲ့ထွင်ရေးကို ဗမာပြည်မှာ အကောင်အထည်ဖော်ရေး အစီအစဉ်တွေ ပါဝင်ပါတယ်။ အဲဒီအစီအစဉ်အရ အစ္စရေး စိုက်ပျိုးရေးပညာရှင်တွေကို နမ့်ဆန်ဒေသမှာ စစ်တမ်းကောက်ယူဖို့ စေလွှတ်ခဲ့ပါတယ်။ နမ့်ဆန်ဟာ အစိုးရကို ပုန်ကန်တော်လှန်နေတဲ့ ရှမ်းလူမျိုးတွေရဲ့ အခြေခံဒေသ ဖြစ်ပါတယ်။

သိပ်မကြာခင်မှာပဲ ဒေသခံတွေက အဲဒီအစီအစဉ်တွေကို ကန့်ကွက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာ ကျူးကျော်နယ်ချဲ့ခြင်း တခုလို့ သူတို့က မြင်ပါတယ်။ "ရှမ်းပြည်နယ်ဟာ အစ္စရေးဖြစ်ဖြစ်၊ ဗမာဖြစ်ဖြစ် အခြေချနေထိုင်ခြင်း အစီအစဉ်တွေကို လုံးဝ လိုလားခဲ့ခြင်းမရှိသလို ဒါဟာ ကျနော်တို့ရဲ့ ပူးပေါင်း အစီအစဉ်လည်း မဟုတ်ပါဘူး" လို့ အစ္စရေးရဲ့ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ သံအမတ်ကြီး ဒန်နီရယ်လီဗင် (Daniel Levin) က ၁၉၅၈ ခုနှစ်မှာ ရေးခဲ့ပါတယ်။ "ဗမာပြည်မှာ လူမနေဘူးလို့ထင်ရတဲ့ တောကြီးမျက်မည်းတွေထဲ ခင်ဗျား

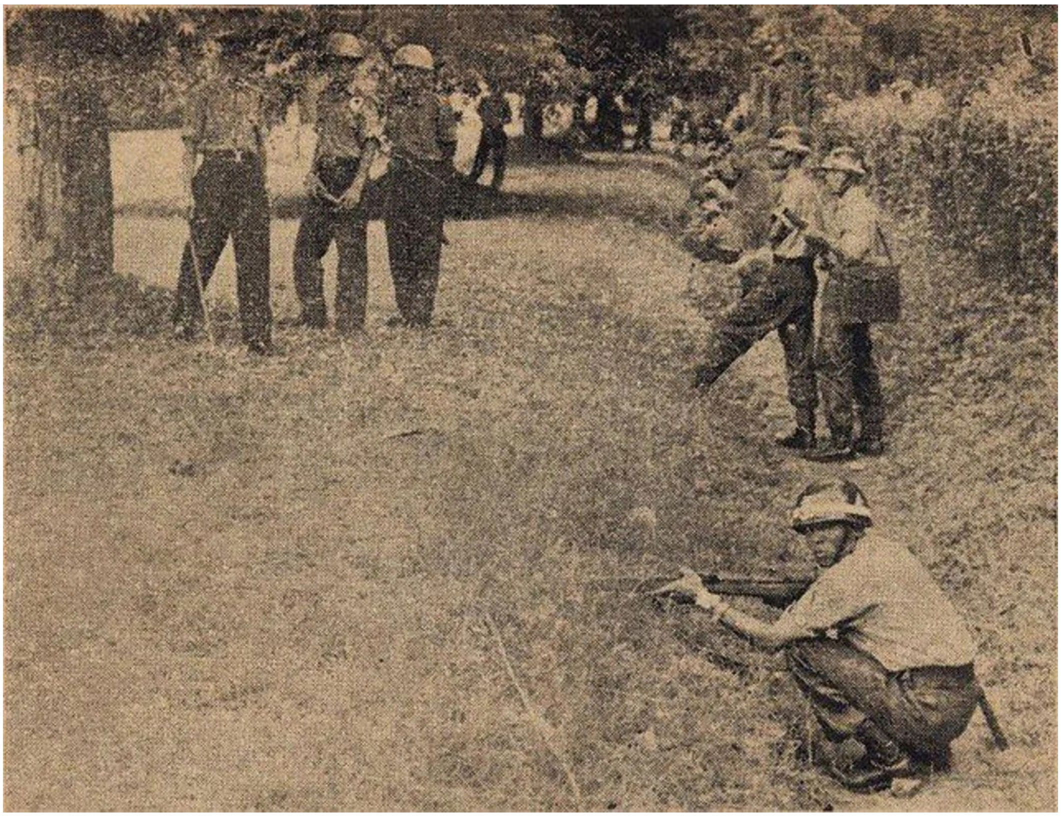

■ ၁၉၆၂ ခုနှစ် “ဆဲဗင်းဂျူလိုင်” မှာ ဆန္ဒပြကျောင်းသားတွေကို ပစ်ခတ်ဖြိုခွင်းဖို့ ဝိုင်းရံပိတ်ဆို့ထားတဲ့ စစ်သားများ

ကြိုက်တဲ့နေရာ ခြေချကြည့်လိုက်၊ အဲဒီနေရာက တစုံတယောက်ရဲ့ နယ်မြေဖြစ်နေတတ်တယ်” ဒါပေမဲ့ နယ်မြေချဲ့ထွင်ရေး အစီအစဉ်တွေကို ဆက်လက် တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။

ဘုန်းကြီးတွေလည်း ပစ်မှာပဲ

၁၉၆၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလမှာ ဦးနုက ဝန်ကြီးချုပ်အဖြစ် ပြန်လည် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ သိပ်မကြာလိုက်ပါဘူး။ “ဒီညနေမှာပဲ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းလိုက်တယ်” လို့ ရန်ကုန်ရှိ အစ္စရေးသံရုံးက ဂျေရုဆလင်ကို ၁၉၆၂ ခုနှစ် မတ်လမှာ ကြေးနန်းပို့လိုက်ပါတယ်။ “အတည်မပြုနိုင်တဲ့ သတင်းတွေအရ ဝန်ကြီးချုပ်၊ ပညာရေးနဲ့ ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးတွေမှအပကျန်တဲ့ဝန်ကြီးတွေအားလုံးကို နေအိမ်အကျယ်ချုပ်ကျခံနေရပါတယ်။ လေကြောင်းလိုင်းတွေအားလုံး ရပ်ကုန်ပြီ။ စစ်တပ်က မြို့အနှံ့ ကင်းလှည့်နေပြီး တမြို့လုံးတိတ်ဆိတ်ခြောက်ကပ်နေတယ်”

ဒီလို အာဏာသိမ်းလိုက်တာကို သံရုံးဝန်ထမ်းတွေကတော့ အထူးတလည် အံ့ဩမနေတော့ပါဘူး။ အာဏာသိမ်းမှုမတိုင်မီ ရက်အနည်းငယ်မှာ သံအမတ်ကြီးက ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းနဲ့ တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဦးနေဝင်းက “ဆူဆူပူပူလုပ်ရင် ဘုန်းကြီးတွေလည်း ပစ်မှာပဲ” လို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။

ဒီအခြေအနေတွေကလည်း အစ္စရေးနဲ့ ဗမာပြည်ဆက်ဆံရေးကို မရပ်တန့်နိုင်ခဲ့ပြန်ပါဘူး။ စစ်အာဏာသိမ်းပြီး သုံးလအကြာမှာ အစ္စရေး ဒုတိယကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ရှီမွန်ပီရက်စ် က စစ်အစိုးရနဲ့ တွေ့ဆုံဖို့ ဗမာပြည်ကို သွားရောက်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီ တွေ့ဆုံမှုမှတ်တမ်းမှာ အခုလို ဖော်ပြထားပါတယ်။ “အစ္စရေးအနေနဲ့ ဗိုလ်ချုပ်ကြီးရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်မှန်သမျှကို ကူညီဖို့ အသင့်ပါပဲ လို့ မစ္စတာပီရက်စ် က ဝန်ကြီးချုပ်ကိုယ်စား ပြောခဲ့ပါတယ်”

အစ္စရေးက ဗမာပြည်နဲ့ ဆက်ဆံရေးကို ပုံမှန်အတိုင်း ဆက်ထိန်းထားလိုပါတယ်။ ဗမာပြည်အနေနဲ့ အစ္စရေးကို နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းမှာ ဆက်လက်ထောက်ခံဖို့အတွက် အစ္စရေးက ဗမာပြည်ကို စစ်လက်နက် ထောက်ပံ့တဲ့ သဘောပါ။ ထိုစဉ်က ကြေးနန်းစာတွေထဲမှာ အစ္စရေး ထောက်လှမ်းရေးအေဂျင်စီ (မော့ဆက်) Mossad နဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့ အလားအလာ၊ လေကြောင်းနဲ့ လေထီးစစ်ဆင်ရေး

> “ကျဆုံးသွားတဲ့ ကျောင်းသားတွေရဲ့ ဈာပနကို အာဏာပိုင်တွေက ကျင်းပခွင့် မပေးခဲ့ပါဘူး။ ကျဆုံးကျောင်းသားတွေနဲ့ ဒဏ်ရာရ ကျောင်းသားတွေရဲ့ မိဘဆွေမျိုးတွေဟာ ရန်ကုန်ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးမှာ တိတ်တဆိတ် ပူဆွေးခဲ့ကြရပါတယ်။ ဒါဟာ တကယ့်ကို တုန်လှုပ်စရာ မြင်ကွင်းပါ။ နောက်နှစ်ရက်အကြာမှာတော့ ကျောင်းတွေအားလုံးကို ပိတ်လိုက်ပါတယ်” **လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့တွေဟာ နောက်ထပ် ဒါဇင်နဲ့ချီတဲ့ ကျောင်းသားတွေကိုလည်း လက်စဖျောက်ပစ်လိုက်တယ်လို့ အယ်လစ်ဇာ က ရေးခဲ့ပါတယ်။**

အတွက် အဆင့်မြင့် သင်တန်းတွေ ပေးဖို့၊ အစ္စရေး အကူအညီနဲ့ စစ်လက်နက်ထုတ်လုပ်ရေးအတွက် ဓာတ်ခွဲခန်းတွေ တည်ဆောက်ဖို့၊ ယမ်းမှုန့် တန် ၆၀ ကျော် နဲ့ ကျည်ဆန်သန်းချီ ရောင်းချဖို့ စတာတွေ ပါဝင်ပါတယ်။

မစ္စတာပီရက်စ် နဲ့ အောင်မြင်စွာ တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပြီးနောက် ရက်သတ္တပတ် အနည်းငယ်အကြာမှာ ဦးနေဝင်းဟာ တော်လှန်ရေးကောင်စီရဲ့ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာပါတယ်။ အဲဒီနောက် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ထဲမှာ ဆန္ဒပြနေတဲ့ ကျောင်းသားတွေကို အစုလိုက်အပြုံလိုက် ပစ်သတ်ဖို့ သူက အမိန့်ပေးခဲ့ပါတယ်။ “စစ်သားတွေက လူအုပ်ထဲကို သေနတ်တွေနဲ့ ပစ်ခတ်ခဲ့တယ်” လို့ ရန်ကုန်ရှိ အစ္စရေးသံရုံး အတိုင်ပင်ခံ မိုက်ကယ်အယ်လစ်ဇာ (Michael Elitzur) က ၁၉၆၂ ခုနှစ် ဇူလိုင်လမှာ ရေးခဲ့ပါတယ်။ ကျောင်းသားတွေစုရုံးရာ နေရာဖြစ်တဲ့ သမဂ္ဂအဆောက်အဦကိုလည်း စစ်တပ်က ဖုံးခွဲဖျက်ဆီးလိုက်တယ်လို့ သူကဆက်ရေးပါတယ်။ “ကျဆုံးသွားတဲ့ ကျောင်းသားတွေရဲ့ ဈာပနကို အာဏာပိုင်တွေက ကျင်းပခွင့် မပေးခဲ့ပါဘူး။ ကျဆုံးကျောင်းသားတွေနဲ့ ဒဏ်ရာရ ကျောင်းသားတွေရဲ့ မိဘဆွေမျိုးတွေဟာ ရန်ကုန်ပြည်သူ့ဆေးရုံကြီးမှာ တိတ်တဆိတ် ပူဆွေးခဲ့ကြရပါတယ်။ ဒါဟာ တကယ့်ကို တုန်လှုပ်စရာ မြင်ကွင်းပါ။ နောက်နှစ်ရက်အကြာမှာတော့ ကျောင်းတွေအားလုံးကို ပိတ်လိုက်ပါတယ်” လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့တွေဟာ နောက်ထပ် ဒါဇင်နဲ့ချီတဲ့ ကျောင်းသားတွေကိုလည်း လက်စဖျောက်ပစ်လိုက်တယ်လို့ အယ်လစ်ဇာ က ရေးခဲ့ပါတယ်။

ဒီတကြိမ်မှာတော့ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနက ဒီလိုအစုလိုက်အပြုံလိုက် သတ်ဖြတ်မှုအတွက် ဘယ်သူ့မှာ တာဝန်ရှိသလဲဆိုတာကို အရေးတယူ ရှိလာခဲ့ပါတယ်။ သံအမတ်ကြီး ဘင်ဟိုရင် (Eliashiv Ben-Horin) က ဗမာပြည် နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန ညွှန်ကြားရေးမှူးကိုတောင် အဲဒီအကြောင်း လှမ်းမေးခဲ့ပါသေးတယ်။ “သမဂ္ဂအဆောက်အဦကို ‘အထက်အမိန့်’ နဲ့ ဖြိုချလိုက်တာလားဆိုတဲ့ ကျနော့်ရဲ့အမေးကို သူက အပြုံးနဲ့ပဲ တုန့်ပြန်ပါတယ်” လို့ ဘင်ဟိုရင်က ရေးခဲ့ပါတယ်။ နောက်လအနည်းငယ်အကြာမှာ သံအမတ်ကြီးနဲ့ ဦးနေဝင်းတို့ တွေ့ဆုံခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီတွေ့ဆုံပွဲမှာ ဦးနေဝင်းက ဆန္ဒပြကျောင်းသားတွေကို ကျည်အစစ်နဲ့ ပစ်ဖို့ သူအမိန့်ပေးခဲ့တာဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံခဲ့ပါတယ်။ “အပြင်းဆုံး လက်နက်တွေကို လိုအပ်သလို ထုတ်သုံးဖို့ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးကို ကျုပ်ညွှန်ကြားခဲ့တယ်” လို့ ဦးနေဝင်းက ဘင်ဟိုရင် ကို ပြောခဲ့ပါတယ်။ သံအမတ်ကြီးက “အစ္စရေးနဲ့ အစိုးရသစ်အကြား ဆက်ဆံရေးဟာ ဖြုတ်ချခံလိုက်ရတဲ့ အရင်အစိုးရနဲ့ (ရှိခဲ့တဲ့) ဆက်ဆံရေးထက် လျော့မသွားပါဘူး” လို့ အစီရင်ခံခဲ့ပါတယ်။

စစ်အာဏာရှင်စနစ် ပိုမိုခိုင်မြဲလာလေ၊ အစ္စရေးကိုယ်စားလှယ်တွေအတွက် အနေကျပ်လာလေပါပဲ။ “တခုရှိတာက စစ်အစိုးရရဲ့ သဘောတရားရေးရာ လမ်းညွှန်ချက်တွေနဲ့ လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော်တဲ့ ပုံစံတွေက ကာလကြာရှည်စွာ တရင်းတနှီးနဲ့ သဟဇာတရှိခဲ့တဲ့ ကျနော်တို့ကြားက ဆက်ဆံရေးရှုထောင်ကနေကြည့်ရင် မလွယ်ကူလှပါဘူး” လို့ ဘင်ဟိုရင် က ၁၉၆၃ ခုနှစ် ဧပြီလမှာ ကြေးနန်းတစောင်

ဦးနေဝင်းက ဆန္ဒပြကျောင်းသားတွေကို ကျည်အစစ်နဲ့ပစ်ဖို့ သူအမိန့်ပေးခဲ့တာဖြစ်ကြောင်း ဝန်ခံခဲ့ပါတယ်။ “အပြင်းဆုံးလက်နက်တွေကို လိုအပ်သလို ထုတ်သုံးဖို့ ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးကို ကျုပ်ညွှန်ကြားခဲ့တယ်” လို့ ဦးနေဝင်းက ဘင်ဟိုရင် ကို ပြောခဲ့ပါတယ်။

ပေးပို့ခဲ့ပါတယ်။ “ဒါပေမဲ့ အဲဒါက တချက်ပါ။ ကိုယ့်အကျိုးစီးပွား ထိန်းသိမ်းရေးကတော့ သက်သက်ပါ”

အစ္စရေးက အခြေအနေတွေကို စိတ်ပျက်လက်ပျက် ဖြစ်နေပေမယ့် စစ်အစိုးရကတော့ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေကို ပြည်သူပိုင်သိမ်းဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ အစ္စရေးက ပူးတွဲပိုင်ဆိုင်တဲ့ ကုမ္ပဏီတွေလည်း အပါအဝင်ပါ။ “ဗမာစစ်အစိုးရရဲ့ ပြည်သူပိုင်သိမ်းရေး ပေါ်လစီကြောင့် ဒီမှာ အစ္စရေးနဲ့ မိတ်ဖက်ဆက်ဆံရေး ရပ်ဆိုင်းတာတွေကို ရင်ဆိုင်နေရတယ်” လို့ အစ္စရေး နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန ညွှန်ချုပ်က ရန်ကုန်ရှိ အစ္စရေးသံရုံးထံ ၁၉၆၃ နိုဝင်ဘာမှာ စာရေးခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ “ဗမာပြည်အပေါ် ခင်မင်ရင်းနှီးမှုနဲ့ ဖော်ရွေတဲ့ ဆက်ဆံရေးကို ထိန်းသိမ်းဖို့” အရေးကြီးတယ်လို့ သူကညွှန်ကြားခဲ့ပါတယ်။

“ဒီမှာ ရှိနေတာ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဗျ” လို့ သံအမတ် မိုက်ကယ် ပရာဂိုင် (Michael Pragai) က တုန့်ပြန် ပြောဆိုခဲ့ပါတယ်။ “စစ်ဗိုလ်ချုပ်တွေပဲ ပါဝင်တဲ့ တော်လှန်ရေးကောင်စီက တိုင်းပြည်ကို အုပ်ချုပ်နေတာ။ အဲဒီကောင်စီကို ဦးဆောင်နေသူက ပြည်သူတွေကို အကြမ်းဖက်တဲ့ အာဏာရှင် စစ်ဗိုလ်ချုပ်တယောက်။ သူက လျှို့လျှို့ဝှက်ဝှက်နဲ့ သီးခြားနေတတ်လို့ ဗမာပြည်က အရေးပါအရာရောက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေတောင် သူ့အနားမကပ်နိုင်ဘူး။ သူ့အခန်းထဲမှာတောင် အသင့်အနေအထားနဲ့ လက်နက်ကိုင် အစောင့်အကြပ်တွေ အမြဲရှိတယ်။ ‘သူက ဖော်ရွေသူလား’ ဆိုတာ မေးစရာတောင် မလိုဘူး”

စီးပွားရေး မိတ်ဖက်အဖြစ်မှ ရပ်ဆိုင်းခြင်းခံရတာတွေ ရှိနေပေမယ့် အစ္စရေးကတော့ ဗမာပြည်ကို ကုလသမဂ္ဂမှာ ဆက်လက် ထောက်ခံခဲ့သလို စစ်ရေးအကူအညီတွေလည်း ဆက်ပေးခဲ့ပါတယ်။ “ဗမာပြည်ထံ အစ္စရေးရဲ့ တင်ပို့မှု အတော်များများကို ဗမာစစ်တပ်အတွက် လျာထားပါတယ်။ (စစ်လက်နက်ပစ္စည်းတွေ၊ စားနပ်ရိက္ခာတွေ၊ အစ္စရေးစစ်တပ်ထုတ် ဓာတုပစ္စည်းတွေ စသဖြင့်)” လို့ အာရှဌာနခွဲရဲ့ ညွှန်ကြားရေးမှူးဖြစ်သူ ဒန်နီရယ်လီဗင်က ၁၉၆၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလမှာ ရေးခဲ့ပါတယ်။ “အိုင်ဒီအက်ဖ် (အစ္စရေးစစ်တပ်) က ဗမာစစ်တပ်ရဲ့ တပ်မတော်သားတွေအတွက် အဆင့်မြင့်သင်တန်းပေးခြင်းကို မကြာသေးမီက ပြန်လည်စတင်ခဲ့ပါတယ်”

၁၉၆၆ ခုနှစ် ဧပြီလ ရက်စွဲပါ ကြေးနန်းတစောင်မှာ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အစ္စရေးစစ်သံမှူး ဗိုလ်မှူးကြီး အက်ရှာ ဂိုနန် (Col. Asher Gonen) က ထိုအချိန်က အိုင်ဒီအက်ဖ် စစ်ဆင်ရေးဌာနခွဲရဲ့ လက်ထောက်အကြီးအကဲ ဗိုလ်မှူးကြီး ရီဟာဗမ် ဇီရယ်ဗီ (Col. Rehavam Ze’evi) ထံက ခွင့်ပြုချက်တခု တောင်းခံခဲ့ပါတယ်။ အဲဒါကတော့ သူပုန်တွေကို နှိမ်နင်းဖို့ ရည်ရွယ်ပြီး ဗမာစစ်တပ်က တပ်မှူးတွေကို အစ္စရေးမှာ လေ့ကျင့်ပေးမယ့် အစီအစဉ်သစ် ဖြစ်ပါတယ်။ အဆိုပါအစီအစဉ်မှာ လေးလမှ ခြောက်လအထိ ကြာမြင့်မှာဖြစ်ပြီး ခြေလျင်တပ်မဟာနှင့် လေကြောင်းချီတပ်မဟာတို့အတွက် လေ့ကျင့်သင်ကြားမှု၊ နယ်မြေထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေး၊ လေထီးစစ်ဆင်ရေး၊ ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ အမြောက်တပ် လေ့ကျင့်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ တိုက်ခိုက်ရေးနှင့် စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုတွေမှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရေးတို့ ပါဝင်ပါတယ်။

ပြည်တွင်းစစ်ရဲ့ လိုအပ်ချက်အရ စစ်ရေးလေ့ကျင့်မှုတွေဟာ “တောင်တန်းနဲ့ တောင်ကုန်းတွေမှာသာ ဖြစ်သင့်ပြီး (တောတောင်တွေ မရှိတောင်) သဲကန္တာရလို နေရာမျိုးတွေ မဖြစ်သင့်ဘူး” လို့ ဂိုနန်က မှတ်ချက်ပြုခဲ့ပါတယ်။ အစ္စရေးသို့ရောက်ရှိလာတဲ့ ဗမာတပ်မှူးတွေကိုလည်း သံချပ်ကာတပ်တွေမှာ “အထူး

ညွှန့်သည်တော်” အဖြစ် ညွှန့်ခံခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၆၆ ခုနှစ် မတ်လမှာ စစ်ဦးစီးချုပ် ယစ်ဇတ်ရာဘင် (Yitzhak Rabin) ကိုယ်တိုင် ဗမာပြည်ကို သွားရောက်ခဲ့ပါတယ်။

စစ်အစိုးရလက်အောက်မှာ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်တဲ့ အတိုက်အခံတွေသာ ဒုက္ခရောက်ခဲ့ကြရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ “နံနက် ၁၁:၀၀ နာရီက စတင်ပြီး ရန်ကုန်မြို့နေ တရုတ်လူမျိုးတွေအပေါ် နှိမ်နင်းမှုတွေ (လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်း) စတင်ခဲ့ပါတယ်” လို့ သံအမတ် ဇိဗ်ရှာတေး (Zeev Shatil) က ၁၉၆၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လမှာ ကြေးနန်းကနေ အစီရင်ခံခဲ့ပါတယ်။ “(စစ်တပ်ရဲ့ လက်ကိုင်တုတ်) လူအုပ်စုတွေက တအိမ်တက် တအိမ်ဆင်း၊ တဆိုင်ပြီး တဆိုင် ဝင်ရောက်ကာ ပစ္စည်းတွေ အားလုံးကို ဆွဲထုတ်ပြီး လမ်းပေါ်မှာ စုပုံမီးရှို့ ခဲ့ကြပါတယ်။ အိမ်အပေါ်ထပ်က ပစ္စည်းတွေကို ပြတင်းပေါက်ကနေ လမ်းမပေါ် ပစ်ချခဲ့တဲ့အပြင် လမ်းထဲမှာရှိတဲ့ ကားတွေကိုလည်း မီးရှို့ခဲ့ကြပါတယ်။ အတည်မပြုနိုင်တဲ့ သတင်းရင်းမြစ်တွေအရ သေဆုံးသူ ၃၀ ခန့်နဲ့ ဒဏ်ရာရသူ ၁၀၀ ကျော်ရှိပြီး အချို့မှာ ဒဏ်ရာပြင်းထန်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။”

အဲဒီဖြစ်ရပ်အတွက် ဗမာစစ်တပ်မှာ တာဝန်ရှိတယ်လို့ ရှာတေးက ကောက်ချက်ချခဲ့ပါတယ်။ “စစ်အစိုးရက အဲဒီအဓိကရုဏ်းကို သူတို့ရပ်ချင်တဲ့အချိန် ရပ်လိုက်လို့ရတာပဲ” လို့ သူကရေးခဲ့ပါတယ်။ အိုင်ဒီအက်ဖ် (အစ္စရေးစစ်တပ်) ရဲ့ စစ်ထောက်လှမ်းရေး ညွှန်မှူးကို ပေးပို့တဲ့ အခြားကြေးနန်းတခုမှာတော့ အဲဒီ လူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်းဟာ အထက်တန်းကျောင်းသား ၅၀၀ အပါအဝင် ထောင်ပေါင်းများစွာသော တရုတ်လူမျိုးတွေကို ဖမ်းဆီးဖို့ ဖန်တီးခဲ့တာဖြစ်တယ်လို့ ရှာတေးက ထပ်လောင်းပြောဆိုပါတယ်။

ဒီအခြေအနေကိုလည်း အစ္စရေးက အခွင့်ကောင်းလို့ မြင်ပါတယ်။ တရုတ်နိုင်ငံဟာ သူပုန်တွေကို ထောက်ပံ့နေတယ်လို့ ရန်ကုန်အစိုးရက သံသယရှိနေတာကို ဂျေရုဆလင်က အစ္စရေးအစိုးရက သိပါတယ်။ အစ္စရေးက မော့ဆက် (အစ္စရေးထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့) နဲ့ ဗမာပြည်ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့တို့အကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ဖို့အတွက် ဒီအခြေအနေကို အခွင့်ကောင်းယူချင်နေတာပါ။ “ကျနော်တို့ဘက်ကပေးတဲ့ အကူအညီတွေဟာ ဗမာတွေက တရုတ်လူမျိုးတွေကို ဖိနှိပ်ဖို့အတွက်မဟုတ်ဘဲ ဗမာတွေရဲ့ အလုပ်တွေ အဆင်ပြေချောမွေ့စေဖို့အတွက်သာ ဖြစ်ပါတယ်” လို့ လန်ဒန်မှာရှိတဲ့ အစ္စရေးသံအမတ်ကြီးထံ အာရှဌာနခွဲက ပေးပို့တဲ့ ကြေးနန်းမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။

“ဗမာပြည် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့ရဲ့ လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးက အဖျက်သမားနှိမ်နင်းရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဘာသာရပ်တွေကို အစ္စရေးမှာ လာရောက် သင်ကြားလိုကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ပါတယ်” လို့ စစ်သံမှူးက ၁၉၆၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလမှာ ရေးခဲ့ပါတယ်။ “ဗမာပြည်က လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့တွေရဲ့ အရေးပါတဲ့ အချက်မှာ စစ်အစိုးရက သူတို့အပေါ် မှီခိုနေရခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ခရီးစဉ်က အရေးကြီးတယ်”

၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်လွန် နှောင်းပိုင်းမှာလည်း မူဆလင်လူနည်းစုတွေကို လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်ဖို့ ကြိုးစားနေမှုအပါအဝင် ပြည်တွင်းက ဖိနှိပ်မှုတွေအကြောင်း ဗမာပြည်ရှိ အစ္စရေးသံရုံးက ဆက်လက်တင်ပြနေပေမယ့် အစ္စရေးက ဗမာပြည်ကို စစ်လက်နက်ပစ္စည်းတွေ ဆက်လက်ရောင်းချ နေခဲ့ပါတယ်။ “သူတို့ရဲ့ ဝယ်လိုအားကို ကျနော်မြှင့်တင်ပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်” လို့ ဗမာပြည်ဆိုင်ရာ အစ္စရေးသံအမတ်ကြီး ရှမွေလ အိုဗနတ် (Shmuel Ovnat) က ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးနဲ့ ၁၉၇၇ ခုနှစ် အောက်တိုဘာမှာ တွေ့ဆုံပြီးနောက် ရေးသားခဲ့ပါတယ်။

၁၉၈၂ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလက ကြေးနန်းတစောင်မှာ သံရုံးအရာရှိတဦးဖြစ်တဲ့ အာဗြဟံနော့ (Avraham Naot) က ဗမာပြည်နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ အကြီးတန်းအရာရှိတဦးနဲ့ မူဆလင်လူဦးရေ ပြဿနာနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြောဆိုဆွေးနွေးခဲ့ကြောင်း ရေးခဲ့ပါတယ်။ “သူပြောပုံအရ ဗမာပြည်အတွက် မူဆလင်ခြိမ်းခြောက်မှုဟာ အမှန်တကယ်ဖြစ်ပြီး၊ အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံတွေကနေ ဝင်ရောက်လာတဲ့ မူဆလင်လူဦးရေတိုးပွားလာမှုကို တားဆီးဖို့ တိုင်းပြည်အနေနဲ့ တတ်နိုင်

သမျှ လုပ်ဆောင်ရမှာ ဖြစ်တယ်လို့ သူကပြောတယ်။” လို့ နေဘ့ က အစီရင်ခံခဲ့ပါတယ်။

ဒီတကြိမ်မှာလည်း အစ္စရေးက ရိုဟင်ဂျာလူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုကို အခွင့်ကောင်းတခုလို့ မြင်ပါတယ်။ နေဘ့ ရဲ့ တွေ့ဆုံမှုအပြီး နောက်နှစ်ပတ်အကြာမှာ ထိုစဉ်က အာရှဌာနခွဲရဲ့ ညွှန်မှူး ကယ်မင်အန်နာက “မော့ဆက်နဲ့ဗမာမော့ဆက် (ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့) အကြား မိတ်ဆက်ဆက်ဆံရေး ကျနော်တို့ တည်ဆောက်လိုပါတယ်” လို့ ရေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီနောက် “အီရန်နဲ့ လစ်ဗျားရဲ့ သွေးထိုးလှုံ့ဆော်မှုအောက်မှာ လှုပ်ရှားနေတဲ့ အရှေ့တောင်အာရှရဲ့ မူဆလင် မြေအောက်အဖွဲ့အစည်းတွေ အကြောင်း” ပါဝင်တဲ့ မော့ဆက်ရဲ့ ထောက်လှန်ရေး အစီရင်ခံစာတစောင်ကို ဗမာအစိုးရထံ ပေးပို့ဖို့ ဗမာပြည်ဆိုင်ရာ အစ္စရေးသံရုံးက လက်ခံရရှိခဲ့ပါတယ်။

‘ကံကောင်းပါစေ’

၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်လွန် နှောင်းပိုင်းကာလတွေက စာရွက်စာတမ်း အားလုံးကိုတော့ အများပြည်သူတွေ ဖတ်ရှုလို့ မရသေးပါဘူး။ အဲဒီကာလက အစ္စရေးနဲ့ ဗမာပြည်ဆက်ဆံရေးကို နိုင်ငံခြားရေးရာ ဝန်ကြီးဌာနက ထုတ်ပြန်ဖို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာဦးမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဘာမှမထူးဘူးဆိုတာကို လက်ရှိထွက်ပေါ်လာတဲ့ စာရွက်စာတမ်းတွေက သက်သေခံနေပါတယ်။

၂၀၁၉ ခုနှစ် နိုင်ဝင်ဘာလမှာ မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ အစ္စရေးသံအမတ်ကြီး ဂီလော (Ronen Gilor) က မြန်မာစစ်တပ်အကြီးအကဲတွေကို ထောက်ခံအားပေးကြောင်း သူ့ရဲ့တွစ်တာမှာ ရေးခဲ့တယ်လို့ သတင်းထောက် Noa Landau က ရေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ မြန်မာနိုင်ငံဟာ ရိုဟင်ဂျာတွေအပေါ်လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုနဲ့ သဟိတ်မြို့က အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တရားရုံးမှာ စွဲချက်တင်ခံထားရတာပါ။ “အမှုနိုင်ဖို့ အားပေးနေပါတယ်၊ ကံကောင်းပါစေ” လို့ ဂီလော က ရေးခဲ့ပါတယ်။

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှာ မြန်မာနိုင်ငံက အစ္စရေးသံရုံးဟာ စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို နောက်တကြိမ် မျက်မြင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၅ နှစ်က အစ္စရေးနဲ့ လုံခြုံရေးသဘောတူစာချုပ်ချုပ်ဆိုခဲ့တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးကပဲ အခုလို အာဏာသိမ်းလိုက်တာပါ။ မြို့တော်ရဲ့ အဓိက လမ်းဆုံလမ်းခွတွေမှာ စစ်တပ်က နေရာယူလိုက်ပြီး လွှတ်တော်ကိုဝင်စီးကာ ငြိမ်းချမ်းရေး နိုဘယ်ဆုရှင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် အပါအဝင် လူရာပေါင်းများစွာကို ဖမ်းဆီးခဲ့ပါတယ်။

ကုလသမဂ္ဂရဲ့ ခန့်မှန်းချက်တွေအရ အဲဒီအချိန်ကစလို့ ၁၉ လ အတွင်း လူပေါင်း ၁၄,၀၀၀ ကျော် ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံခဲ့ရပြီး အနည်းဆုံး ၂,၀၀၀ ကျော် သတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရပါတယ်။ အစ္စရေးဟာ စစ်အာဏာသိမ်းမှုကို ကန့်ကွက်ရှုတ်ချခြင်းမရှိတဲ့ တခုတည်းသော အနောက်နိုင်ငံဖြစ်သလို ဂျေရုဆလင်အစိုးရကလည်း မြန်မာနိုင်ငံက ဖိနှိပ်မှုတွေအဆုံးသတ်ရေးအတွက် အနောက်နိုင်ငံတွေရဲ့ ထပ်ခါတလဲလဲ တောင်းဆိုမှုတွေမှာ ပါဝင်ခဲ့ခြင်း မရှိပါဘူး။

အစ္စရေးမှာ ဒီထက် ပိုအရေးကြီးတဲ့ အရာတွေ ရှိနေပါတယ်။ စစ်အာဏာသိမ်းပြီး လေးရက်အကြာ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၅ ရက်နေ့မှာ သံအမတ်ကြီး ဂီလော က ပျားရည်ထုတ်လုပ်ရေးပြိုင်ပွဲမှာ ဆုရတဲ့ မြန်မာနိုင်ငံက ညီအစ်မ နှစ်ဦးကို ဂုဏ်ပြုကြောင်း သူ့ရဲ့တွစ်တာမှာ ရေးခဲ့ပါတယ်။ (နောက်တော့ အဲဒီစာကို ပြန်ဖျက်သွားပါတယ်) “ဒီလို ခက်ခဲကြမ်းတမ်းတဲ့ အချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့အားလုံး အတူတူပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ လူသားတွေဟာ ရှုပ်ထွေးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မြန်မာလူမျိုးတွေကတော့ ချစ်စရာကောင်းပါတယ်” လို့ သူ့ရဲ့ တွစ်တာမှာ ထပ်ရေးခဲ့ပါတယ်။ ■

ရှေ့နေ အီတေးမက်ခ် (Eitay Mack) ဟာ လူ့အခွင့်အရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူတွေနဲ့အတူ မြန်မာနိုင်ငံထံ အစ္စရေးရဲ့ လက်နက်တင်ပို့မှုတွေကို ရပ်တန့်ဖို့၊ မြန်မာနိုင်ငံက လူမျိုးတုန်းသတ်ဖြတ်မှုနဲ့ လူသားမျိုးနွယ်အပေါ် ကျူးလွန်တဲ့ ရာဇဝတ်မှုတွေကို ဘေးတီးပေးခဲ့တဲ့ အစ္စရေးလူမျိုးတွေကို စုံစမ်းဖော်ထုတ်ဖို့ တောင်းဆိုထားပါတယ်။

■ **မူရင်းဆောင်းပါး** - https://bit.ly/3CLNygW

အိပ်မက်လွယ်၍ အိမ်မှပြေးခဲ့သူ

စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်လို့ မိဘနှစ်ပါးကို ဆုံးရှုံးခဲ့ရသူ၊ အကျဉ်းစခန်းမှ ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ခဲ့သူ ဗကသရဲဘော်တဦးအကြောင်းကို အိုးဝေက ရေးသား တင်ပြထားပါတယ်။

■ **ဝေယံ**

စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေး သပိတ်တခုမှာ တွေ့ရတဲ့ ကိုစန်းမင်းပိုင်

အသားဖြူဖြူ၊ အရပ်ရှည်ရှည်နဲ့ အသက် ၁၇ နှစ်အရွယ် ကိုစန်းမင်းပိုင်ဟာ သူ့မိသားစုထဲမှာ အငယ်ဆုံးသား ဖြစ်ပြီး စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ဆန့်ကျင်တော်လှန်နေတဲ့ လူငယ်တဦးပါ။

စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ပါဝင်တာကြောင့် သူ့မိဘတွေကို စစ်တပ်က လာရောက်ဖမ်းဆီးပြီး စစ်ကြောရေးကို ပို့ဆောင်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ သူထောင်က ထွက်ပြေးပြီး ၆ ရက်အကြာ ပြီးခဲ့တဲ့ စက်တင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့မှာတော့ လက်နက်ကိုင်လူတစုက သူ့မိဘနှစ်ပါးကို လက်စားချေတယ်လို့ဆိုကာ နေအိမ်မှာတင် ပစ်ခတ်သတ်ဖြတ်သွားခဲ့ပါတယ်။

အခုလို မိဘနှစ်ပါးကို ဆုံးရှုံးရလို့ စိတ်ထိခိုက်ရပေမယ့် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ်ကတော့ မလျှော့သွားဘူးလို့ ကိုစန်းမင်းပိုင်က အခိုင်အမာ ပြောဆိုပါတယ်။

“မိဘတွေကို ထိခိုက်မှာစိုးလို့ အိမ်ပေါ်ကဆင်းပြီး မိဘတွေကို စွန့်ခွာခဲ့ပေမယ့် နောက်ဆုံးမှာ ဖက်ဆစ်ဘီလူးတွေရဲ့ မတရားသတ်ဖြတ်တာကို ကျနော့်မိဘတွေ ခံခဲ့ရတယ်။ ဒီဖက်ဆစ်တွေကို ကမ္ဘာမကြေဘူး”

ကိုစန်းမင်းပိုင်ဟာ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ပါဝင်ခဲ့လို့ စစ်ကောင်စီရဲ့ ဖမ်းဆီးခြင်းကို ခံခဲ့ရပြီး သန်လျင်လူငယ်ထိန်းသိမ်းရေးစခန်းကို ပို့ဆောင်ခံခဲ့ရကာ အခုတော့ လွတ်မြောက်နယ်မြေကို ရောက်နေပါပြီ။

ခွပ်ဒေါင်းအလံတော်အောက်ဝယ်

စစ်အာဏာမသိမ်းခင် ကာလကတည်းက ကိုစန်းမင်းပိုင်ဟာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂတွေနဲ့ နီးစပ်သူပါ။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းပြီးနောက်ပိုင်းမှာတော့ ဗကသ သပိတ်စစ်ကြောင်းတွေနဲ့ GSC (General Strike Committee) သပိတ်စစ်ကြောင်းတွေမှာ တက်တက်ကြွကြွ ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။

စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွေကို ပိုပြီးထိထိရောက်ရောက် လုပ်ချင်တာကြောင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ် မတ်လလယ်လောက်မှာ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားသမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ်ထဲ ဝင်ရောက်ပူးပေါင်းခဲ့တယ်လို့ ကိုစန်းမင်းပိုင်က ပြောပါတယ်။

> “
>
> ကျနော့်မှာ မာနတော့ ရှိတာပေါ့။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီရမှ အဖေ့ဆီပြန်ခဲ့မယ်ဆိုပြီး လူငယ်သဘာဝ ကြွေးကြော်ပြီး ထွက်ခဲ့တာပေါ့ဗျာ။
>
> **ကိုစန်းမင်းပိုင်**

လမ်းပေါ်မှာ ဆန္ဒပြပွဲကြီးတွေ မရှိတော့တဲ့အချိန်မှာလည်း ကိုစန်းမင်းပိုင်က ပြောက်ကျားသပိတ်တွေမှာ ပါဝင်ခဲ့ပါတယ်။

ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်မှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့စဉ်က တောင်ဒဂုံမြို့နယ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်) နဲ့ သင်္ဃန်းကျွန်းမြို့နယ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ (ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်) တို့မှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါတယ်။

စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွေကို ထိထိရောက်ရောက် လုပ်နိုင်ဖို့နဲ့ မိသားစုတွေ ဘေးကင်းဖို့အတွက် ကိုစန်းမင်းပိုင်တယောက် အိမ်ကဆင်းဖို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့ရပါတယ်။

“ကျနော့်မှာ မာနတော့ ရှိတာပေါ့။ ဖက်ဒရယ်ဒီမိုကရေစီရမှ အဖေ့ဆီပြန်ခဲ့မယ်ဆိုပြီး လူငယ်သဘာဝ ကြွေးကြော်ပြီး ထွက်ခဲ့တာပေါ့ဗျာ။”

ဘာလဲဟဲ့ လူ့ငရဲ

ကိုစန်းမင်းပိုင်ဟာ သမဂ္ဂကျောင်းသားတဦးဖြစ်သလို လက်နက်ကိုင်တော်လှန်ရေးကိုလည်း လျှို့ဝှက်စွာ လုပ်ကိုင်ခဲ့သူပါ။ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဩဂုတ်လ ၂၄ ရက်နေ့မှာတော့ ကိုစန်းမင်းပိုင်ကို စစ်တပ်က ပစ်ခတ်ဖမ်းဆီးခဲ့ပါတယ်။

“ကျွန်တော်က မြို့ပြပျောက်ကြားအဖွဲ့တခုမှာလည်း တာဝန်ထမ်းခဲ့တယ်ပေါ့။ အဖမ်းခံရတယ်ဆိုတာလည်း လက်နက်ကိုင်အမှုရဲ့ ချိတ်ဆက်နဲ့ပါ။” လို့ သူအဖမ်းခံရတဲ့ အဖြစ်အပျက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး ကိုစန်းမင်းပိုင်က ပြောပြပါတယ်။

“၈ လပိုင်း ၂၄ ရက်မှာ အဖမ်းခံရတယ်။ အောင်မင်္ဂလာကားဂိန်းအနီး ဇေကမ္ဘာဘုရားရှေ့မှာ အိမ်စီးကားတွေနဲ့ရောက်လာပြီး ပစ်ဖမ်းတယ်။ ၉ မမ ကျည်က ပေါင်ကိုထိပြီး ကျွန်တော့်ကို မိသွားတယ်။”

ဖမ်းဆီးခံရပြီးနောက် စစ်တပ်က သူ့ကို စစ်ကြောရေး ပို့ဆောင်ခဲ့ပါတယ်။ ရေကြည်အိုင်စစ်ကြောရေး၊ ရွှေပြည်သာ စစ်ကြောရေး၊ ကိုးမိုင်စစ်ကြောရေး သုံးခုမှာ ၄၅ ရက်ခန့် နေခဲ့ရပြီး ခေါင်းကွဲတဲ့အထိ နှိပ်စက်ခံခဲ့ရပါတယ်။

“စစ်ကြောရေးထဲ စဝင်တော့ ကျွန်တော့်ကို မျက်လုံးစည်းထားပြီး ဖားခုန်ခုန်ပြီး ဝင်ခိုင်းတယ်။ ပြီးတော့ နောက်ကနေ ကျွန်တော် မှောက်သွားအောင် ဖြတ်ကန်လိုက်တယ်။ ကျွန်တော်မှောက်သွားတော့ ဆံပင်ဆွဲပြီး ဆက်သွားခိုင်းတယ်။ အဲ့အချိန်မှာ တယောက်က ကျွန်တော့ခေါင်းကို နင်းချလိုက်တာ ခေါင်းကွဲသွားတယ်။” လို့ ကိုစန်းမင်းပိုင်က သူ စစ်ကြောရေးမှာ နှိပ်စက်ခံရတဲ့ အကြောင်းကို အသေးစိတ် ပြန်ပြောပြပါတယ်။

“ပြီးတော့ လက်ဝါးကပ်တိုင်ပုံစံရှိတဲ့ နေရာမှာ တွဲလောင်းချည်ထားပြီး ရေနွေးပူနဲ့ပက်တယ်။ အမှားတံဆိပ်ပါတဲ့ သံချောင်းကြီးကို မီးကင်ပြီး ကျွန်တော့်

> “
>
> လက်ဝါးကပ်တိုင်ပုံစံရှိတဲ့ နေရာမှာ တွဲလောင်းချည်ထားပြီး ရေနွေးပူနဲ့ပက်တယ်။ အမှားတံဆိပ်ပါတဲ့ သံချောင်းကြီးကို မီးကင်ပြီး ကျွန်တော့် ကျောကုန်းမှာ ကပ်တယ်။ ပက်လက်လှန်ခိုင်းထားပြီး လူ ၁၂ ယောက်လောက် တက်ခုန်တယ်။ အဲ့လိုနှိပ်စက်နည်းအမျိုးမျိုးကို ကြုံခဲ့ရတယ်။

ကျောကုန်းမှာ ကပ်တယ်။ ပက်လက်လှန်ခိုင်းထားပြီး လူ ၁၂ ယောက်လောက် တက်ခုန်တယ်။ အဲ့လိုနှိပ်စက်နည်းအမျိုးမျိုးကို ကြုံခဲ့ရတယ်”

စစ်ကြောရေးကာလ ၄၅ ရက်ပြီးတော့ ကိုစန်းမင်းပိုင်ကို မြောက်ဥက္ကလာပမြို့နယ် ရဲစခန်းကို ပို့လိုက်ပါတယ်။ အဲဒီမှာလည်း ရိုက်နှက်နှိပ်စက်တာတွေကို ခံခဲ့ရပါတယ်။

“မြောက်ဥက္ကလာပ စခန်းကို ရောက်တော့ ဒုရဲအုပ်က ကျွန်တော့်ကို ‘ဘာအမှုလဲ’ လို့ မေးတယ်။ ကျွန်တော်က အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကို သေနတ်နဲ့ပစ်တဲ့သူတွေနဲ့ တအိမ်ထဲမှာမိတာလို့ ဖြေလိုက်တယ်။ အဲ့မှာ ဒုရဲအုပ်က ‘မင်းတို့လိုကောင်တွေနဲ့ တွေ့ချင်တာ’ ဆိုပြီး မျက်လုံးကို အဝတ်နဲ့စည်း၊ တိုင်မှာ ကြိုးနဲ့ချည်ထားပြီး တင်ပါးနဲ့ပေါင်ကို အချက် ၇၀ လောက် နံပါတ်တုတ်နဲ့ ရိုက်တယ်။” လို့ ကိုစန်းမင်းပိုင်က ပြောပါတယ်။

မြောက်ဥက္ကလာ ရဲစခန်းမှာ ရိုက်နှက်နှိပ်စက်ပြီး ကိုစန်းမင်းပိုင်ကို တောင်ဒဂုံ ရဲစခန်းကို ပို့လိုက်ပါတယ်။ တောင်ဒဂုံရဲစခန်းက အချုပ်မှာ ၃ လ နဲ့ ဒဂုံဆိပ်ကမ်းမြို့နယ် ရဲစခန်းမှာ ၇ ရက် ခန့်နေခဲ့ရပြီး အဲဒီကမှတဆင့် သန်လျင်မှာရှိတဲ့ လူငယ်ထိန်းသိမ်းရေးစခန်းကို ပို့ဆောင်ခြင်းခံခဲ့ရပါတယ်။

လူငယ်အကျဉ်းစခန်းမှ နေ့စဉ်ဘဝ

လူမှုကယ်ဆယ်ရေးနဲ့ ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ လူငယ်သင်တန်းကျောင်းဟာ အမှန်တကယ်တော့ လူငယ်တွေအတွက် အကျဉ်းစခန်းတခုပါ။ လူငယ်ပြုပြင်ထိန်းသိမ်းရေးလို့ အမည်ခံထားပေမယ့် လူငယ်တွေကို ရိုက်နှက်နှိပ်စက်တာတွေ၊ ရာဇဝတ်သားလို ခွဲခြားဆက်ဆံတာတွေ၊ စစ်တပ်လို တသွေးတသံတမိန့်နဲ့ ဝါဒမှိုင်းရိုက်သွင်းတာတွေကြောင့် နာမည်ဆိုးနဲ့ ကျော်ကြားပါတယ်။

စစ်အာဏာရှင်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်တော်လှန်ရင်း ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရတဲ့ အသက် ၁၈ နှစ်အောက် လူငယ်အများအပြားကို သန်လျင်လူငယ်သင်တန်းကျောင်းမှာ ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ထားပါတယ်။ အဆောင် ၃ ဆောင်ရှိတဲ့ အနက် ကိုစန်းမင်းပိုင်ကတော့ အခြားလူငယ် ၁၅၀ ကျော်နဲ့အတူ အဆောင် ၃ မှာ နေခဲ့ရပြီး ခါးသီးတဲ့ နေ့ရက်တွေကို ကျော်ဖြတ်ခဲ့ရပါတယ်။

“မနက် ၅ နာရီ ထရတယ်။ ဘုရားထရှိခိုးရတာပေါ့။ မရှိခိုးရင် ခေါင်းဆောင်က လိုက်ရိုက်တယ်။ ဘုရားရှိခိုးပြီးရင် ထမင်းကြော်စားရတယ်။ အောက်က ထမင်းစားဆောင်မှာ ကျွေးတာပေါ့။ မစားရင် လိုက်ရိုက်ပြန်တယ်။ ပြန်တက်လာရင် တန်းစီခိုင်းထားပြီး လူစစ်တယ်။ အဲ့ဒါပြီးရင် ရေချိုးဆင်းရတယ်။ မနက် ၆ နာရီလောက်ကြီး ရေချိုးဆင်းခိုင်းပြီး မဆင်းရင် ရိုက်ပြန်တယ်။” လို့ လူငယ်သင်တန်းကျောင်းမှာ သူနေ့စဉ်ကြုံတွေ့ခဲ့ရတာတွေကို ကိုစန်းမင်းပိုင်က ပြန်ပြောပြပါတယ်။

အဲဒီလို လူ့ဂုဏ်သိက္ခာကို ကျဆင်းစေတဲ့ လုပ်ရပ်တွေနဲ့ နှိပ်စက်တဲ့အပြင် စစ်တပ်ရဲ့ ဝါဒမှိုင်း ရိုက်သွင်းတာမျိုးတွေ၊ အရာရှိဆိုသူတွေက ရိုက်နှက်နှိပ်စက်တာတွေလည်း ရှိပါတယ်။

“ဝါ၊ စိမ်း၊ နီ ခြေဥအလံကို အလေးပြုခိုင်းတယ်။ မြန်မာစစ်တပ်ရဲ့ စစ်ရေးပြဟန်တွေ သင်ပေးတယ်။ လိုက်မလုပ်ရင် ရိုက်တယ်။ အဲ့ကျောင်းက ဦးစီးမှူးတွေ၊ ကျောင်းအုပ်တွေ၊ တာဝန်မှူးတွေက လူမှုဝန်ထမ်း၊ ကယ်ဆယ်ရေးနဲ့ ပြန်လည်နေရာချထားရေး ဝန်ကြီးဌာနက လာကြပေမယ့် တချို့က စစ်တပ်ထဲက လာ

တာ။ တခုခုမှားတာနဲ့ ခေါ်ထိုး၊ ခေါ်ရိုက်တယ်။” လို့ ကိုစန်းမင်းပိုင်က လူငယ်သင်တန်းကျောင်းမှာ သူကြုံတွေ့ခဲ့ရတာတွေကို အသေးစိတ် ပြောပြပါတယ်။

“ကျောင်းအုပ်ဆိုရင် မူးပြီး ကျွန်တော့်ကို ‘မင်းလားကွ သမဂ္ဂ’ ဆိုပြီး သပိတ်တရားဟောခိုင်းတယ်။ နိုင်ငံရေးအမြင် ဆွေးနွေးတယ်။ အမြင်မတူ၊ အတွေးမတူရင် ထဆဲ၊ ထရိုက်တယ်။ ‘မင်းလားကွ သမဂ္ဂ၊ မင်းလားကွ နိုင်ငံရေးမှူး၊ မင်းလားကွ သင်တန်းဆင်း’ ဆိုပြီး ဒိုက်ထိုးခိုင်းတယ်။ မိကျောင်းတက် တက်ခိုင်းတယ် (မိကျောင်းတက်ဆိုတာ တံတောင်နဲ့ တွားသွားရတာ ဖြစ်ပါတယ်) ပေ ၁၀၀ လောက်ရှိတဲ့ အကွာအဝေးကို ဂျွမ်းထိုးခိုင်းတာမျိုးတွေရှိတယ်”

ကိုစန်းမင်းပိုင် သန်လျင်လူငယ်သင်တန်းကျောင်းမှာ ရှိနေစဉ် သူနဲ့ဘဝတူ ဗကသကျောင်းသားတွေနဲ့လည်း တွေ့ဆုံခဲ့ရပါတယ်။ ဆန္ဒပြ ကျောင်းသားလူငယ်လေးတွေ တသုတ်ပြီး တသုတ်ရောက်တာကို ကြုံတွေ့ခဲ့ရပြီး အသက် ၁၈ မပြည့်သေးသူ အများစုကိုတော့ ပြန်လွှတ်ပေးလိုက်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

“သန်လျင်လူငယ်ထောင်တွင်းမှာက လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်ခံရတာတွေ အများကြီးရှိနေတယ်” လို့ ကိုစန်းမင်းပိုင်က သူ့ကြုံတွေ့ခဲ့ရတာတွေကို ပြန်ပြောပြပါတယ်။

ထောင်ဖောက် စွန့်စားခန်း

ပြီးခဲ့တဲ့ စက်တင်ဘာ ၂၃ ရက်နေ့က သန်လျင်မြို့ထဲမှာ လှုပ်လှုပ်ခတ်ခတ်ဖြစ်ခဲ့ပြီး စစ်ကောင်စီတပ်တွေက တမြို့လုံးကို ပိတ်ဆို့စစ်ဆေးတာ၊ တအိမ်တက် တအိမ်ဆင်း ဝင်ရောက်ရှာဖွေတာတွေ လုပ်ခဲ့ပါတယ်။

အကြောင်းရင်းကတော့ သန်လျင်လူငယ်သင်တန်းသားက လူငယ် ၁၄ ဦး ထွက်ပြေးသွားလို့ပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီအထဲမှာ ကိုစန်းမင်းပိုင်လည်း အပါအဝင်ပါ။

ဒီဖြစ်ရပ်မတိုင်ခင် ၇ ရက်အကြာ စက်တင်ဘာ ၁၆ ရက်နေ့မှာ ဒီပဲယင်းမြို့နယ် လက်ယက်ကုန်းကျေးရွာက စာသင်ကျောင်းတခုကို စစ်ကောင်စီတပ်တွေက လေကြောင်းကနေ ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်ခဲ့လို့ ကလေးငယ် ၇ ဦးအပါအဝင် ဒေသခံ ၁၃ ဦး ထိခိုက်သေဆုံးခဲ့ရပါတယ်။ ဒီသတင်းကပဲ ‘ထောင်ဖောက်ပြေးဖို့ အဓိက တွန်းအား’ ဖြစ်စေခဲ့တယ်လို့ ကိုစန်းမင်းပိုင်က ပြောပါတယ်။

“အပြင်ကင်းဆိုတာရှိတယ်။ အပြင်ကင်းကို တာဝန်ကျဆရာတွေက အကျဉ်းသားတွေထဲက ပြန်ရွေးတယ်။ သူတို့စကား နားထောင်တဲ့သူတွေကို ရွေးတာပေါ့။ ကျွန်တော်တို့ထဲက နှစ်ယောက်က အပြင်ကင်းအဖြစ် အရွေးခံရတယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကင်းတာဝန်ကျချိန်မှာ အဆောင်သော့တွေ၊ ခြံတံခါးသော့တွေ ဖွင့်ပြီး ဖောက်ထွက်လာတာပါ” လို့ ကိုစန်းမင်းပိုင်က သူတို့ စွန့်စွန့်စားစား ထွက်ပြေးလာပုံကို ပြန်ပြောပြပါတယ်။

သန်လျင်လူငယ်ထောင်က ထွက်ပြေးခဲ့တဲ့ လူငယ် ၁၄ ယောက်ဟာ ရန်ကုန်မှာ နှစ်ပတ်နီးပါး လျှို့ဝှက်စွာနေထိုင်ရင်း အောက်တိုဘာ ၆ ရက်နေ့မှာတော့ ဘေးကင်းလုံခြုံရာ နေရာကို ရောက်ရှိခဲ့ပါတယ်။

ရွှေတောင်ကြီး ပြိုလေပြီ

စက်တင်ဘာ ၂၉ ရက်နေ့ ညနေပိုင်းမှာတော့ တောင်ဒဂုံက ကိုစန်းမင်းပိုင်တို့ နေအိမ်ကလေးမှာ သေနတ်သံတွေ ယမ်းငွေ့တွေနဲ့ ဖုံးလွှမ်းသွားပါတယ်။ အရပ်ဝတ်နဲ့ လက်နက်ကိုင် လူတစုက ညနေပိုင်း လူစည်ကားချိန်မှာပဲ ကိုစန်းမင်းပိုင်ရဲ့ မိဘနှစ်ပါးကို နေအိမ်မှာတင် သေနတ်နဲ့ ရက်ရက်စက်စက် ပစ်ခတ်သတ်ဖြတ်သွားတာပါ။

> ”
>
> ကလေးလိုပဲနေခဲ့တာဆိုတော့ ခံစားခဲ့ရတာပေါ့။ လူပဲ ခံစားချက်ရှိတာပဲလေ။ လက်ရှိအလုပ်အရ ပြိုလဲသွားလို့ မရဘူး။ ကျွန်တော့်အနောက်မှာ လူတွေအများကြီးရှိတယ်ဆိုတဲ့အသိနဲ့ ကျော်ဖြတ်ခဲ့ရတာပေါ့။

> “
>
> ငါတို့နောက်မှာ ကျောပဲရှိတယ်၊ နောက်လှည့်ဖို့ မတွေးသရွေ့ ခြေလှမ်းတွေ မတုံ့ဆိုင်းသရွေ့ ငါတို့လွတ်တယ်။

လာရောက်ပစ်ခတ်ချိန်မှာ ကလဲ့စားချေတာလို့ ပြောသွားတာတွေရှိပြီး ဒီလူတွေဟာ စစ်ကောင်စီ လက်ကိုင်တုတ် ပျူစောထီးတွေ ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ရပ်ကွက်သူ ရပ်ကွက်သားတွေက ပြောပါတယ်။

အသက် ၅၈ နှစ်အရွယ် ကိုစန်းမင်းပိုင်ရဲ့ မိခင် ဒေါ်သီသီစိုးနဲ့ ဖခင် ဦးစန်းမြင့်ကတော့ ပစ်ခတ်မှုကြောင့် သေဆုံးသွားပြီး နာရေးကိုလည်း တိတ်တဆိတ် လုပ်ခဲ့ကြရပါတယ်။ နာရေးမှာလည်း စစ်တပ်ရဲ့ စောင့်ကြည့်ခြင်းကို ခံခဲ့ရတယ်လို့ ကိုစန်းမင်းပိုင်က ပြောပါတယ်။

“ကလေးလိုပဲနေခဲ့တာဆိုတော့ ခံစားခဲ့ရတာပေါ့။ လူပဲ ခံစားချက်ရှိတာပဲလေ။ လက်ရှိအလုပ်အရ ပြိုလဲသွားလို့ မရဘူး။ ကျွန်တော့်အနောက်မှာ လူတွေ အများကြီးရှိတယ် ဆိုတဲ့အသိနဲ့ ကျော်ဖြတ်ခဲ့ရတာပေါ့” လို့ ကိုစန်းမင်းပိုင်က သက်ပြင်းချရင်း သူ့အတွေးကို ပြောပါတယ်။

“ငိုချင်တိုင်း ငိုချလို့မရတဲ့ အခြေအနေပေါ့။ ရဲဘော်တွေ ဘေးကင်းလုံခြုံဖို့အတွက်ပဲ အားစိုက်ခဲ့တယ်”

နှလုံးခုန်သံတွေ ရပ်တဲ့အထိ

“သားမရရင် မိဘကိုသတ်ကြေးဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ ဗမာပြည်လူထုကနေ ပေါက်ဖွားလာတဲ့ လူငယ်ကျောင်းသားတွေအနေနဲ့ အပြစ်မဲ့ သတ်ဖြတ်ခံလိုက်ရတာတွေအတွက် တန်ရာတန်ကြေးကို ပြန်ယူရလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်ကတော့ တော်လှန်ရေးအတွက် တထောင့် တနေရာကနေ နှလုံးခုန်သံတွေရပ်တဲ့အထိ ရှိနေဦးမှာပါ။”

မိဘနှစ်ပါး ရက်ရက်စက်စက် သတ်ဖြတ်ခံလိုက်ရပေမယ့် သူ့ရဲ့ စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ်ကတော့ ယုတ်လျော့မသွားဘူးလို့ ကိုစန်းမင်းပိုင်က အခိုင်အမာပြောဆိုပါတယ်။ သူ့စကားမှန်ကန်ကြောင်းကို သူ့ရဲ့ မာကြောခက်ထန်တဲ့ မျက်နှာက သက်သေခံနေပါတယ်။

“ထောင်က ဖောက်ထွက်ခါနီး ရဲဘော်တွေကို ပြောခဲ့တဲ့ စကားလိုပေါ့။ ‘ငါတို့နောက်မှာ ကျောပဲရှိတယ်၊ နောက်လှည့်ဖို့ မတွေးသရွေ့၊ ခြေလှမ်းတွေ မတုံ့ဆိုင်းသရွေ့ ငါတို့လွတ်တယ်’ အခုလဲအဲ့လိုပဲ နောက်မဆုတ်သရွေ့ ကျနော်တို့ နိုင်တယ်” လို့ ကိုစန်းမင်းပိုင်က သူ့ရဲ့ ယုံကြည်ချက်ကို မာန်ပါပါနဲ့ ပြောပါတယ်။

ကိုစန်းမင်းပိုင်ဟာ သမဂ္ဂကျောင်းသား၊ တော်လှန်ရေးရဲဘော်၊ ထောင်ဖောက် စွန့်စားခန်းတွေကို ဖြတ်သန်းခဲ့သူဖြစ်သလို ကဗျာရေးရတာကို ဝါသနာပါသူလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ သူထောင်တွင်းမှာ ရှိနေစဉ်က ရေးခဲ့တဲ့ ကဗျာကို အိုးဝေစာစောင် အတွဲ ၂၊ အမှတ် ၃ မှာ ဖော်ပြဖူးပါတယ်။

‘အိပ်မက်လွယ်၍ အိမ်မှ ပြေးခဲ့သည်’ ဆိုတဲ့ သူ့ရဲ့ ကဗျာ နောက်ဆုံးပိုဒ်မှာ ကိုစန်းမင်းပိုင်က အခုလို ရေးခဲ့ပါတယ်။

ကျောင်းနံရံမှာ
ဒေါင်းအလံပြန်စိုက်မယ့် နှစ်ကာလတွေ
ရှိနေအုံးမယ်ဆို
အမေမွတ်သိပ်လှတဲ့ သားနူတ်ကဂီတသံစဉ်
ဝေလီဝေလင်း
စာထအံချင်ပါသေးတယ် မေမေရယ် ။ ။

အခုတော့ ကိုစန်းမင်းပိုင်ရဲ့ စာအံသံတွေကို သူ့ မိခင် မကြားနိုင်တော့ပါ။ ■

ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်၏ ရံပုံငွေကမ်ပိန်း စတင်ပြီ

ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားသမဂ္ဂများအဖွဲ့ချုပ်ကနေ ဦးဆောင်တဲ့ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေးရံပုံငွေကမ်ပိန်းကို ၉.၁၀.၂၀၂၂ မှာစတင်လိုက်ပါတယ်။

ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်ဟာ စတင်တည်ထောင်စဥ်ထဲက ကိုလိုနီစနစ်၊ ဖက်ဆစ်စနစ်၊ နယ်ချဲ့စနစ်နဲ့ စစ်အာဏာရှင်စနစ်တို့ကို တစိုက်မတ်မတ် ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်လာခဲ့တဲ့အဖွဲ့အစည်းဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ်အဆက်ဆက် အရေးတော်ပုံတိုင်းမှာ ပြည်သူနဲ့ တသားတည်းရပ်တည်ခဲ့ပြီး တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၂၁ ဖေဖော်ဝါရီမှာ မင်းအောင်လှိုင်ဦးဆောင်တဲ့ ဖက်ဆစ်တပ်က အာဏာသိမ်းခဲ့တဲ့အခါမှာလည်း ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်ဟာ ပြည်သူနဲ့အတူ နေရာဒေသအသီးသီးမှာ စစ်အာဏာရှင်ဆန့်ကျင်ရေးအလံကို မြင့်မြင့်မားမား လွှင့်ထူတိုက်ပွဲဝင်နေကြပါတယ်။

လက်ရှိလည်း အကျပ်အတည်းကြားထဲမှာ ဗကသရဲဘော်တွေ စစ်အာဏာရှင်ဆန့်ကျင်ရေးလုပ်ငန်းတွေ ဆက်လုပ်ဖို့အတွက် ရံပုံငွေလိုအပ်ချက်တွေရှိလာပါတယ်။ ပြည်သူလူထုအနေနဲ့လည်း အခုကာလမှာ ဘက်စုံကျပ်တည်းနေတဲ့အပြင် ဖက်ဆစ်တပ်ရဲ့ အကြမ်းဖက်မှုတွေ ကြုံတွေ့ခံစားနေရတာကိုလည်း သိနေရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရံပုံငွေလိုအပ်ချက်တွေကလည်း များလှတာကြောင့် အားနာနာနဲ့ပဲ အလှူခံပါရစေခင်ဗျာ။

ကမ်ပိန်းအစီအစဥ်ကိုလည်း အသေးစိတ်မိတ်ဆက်ပေးလိုပါတယ်ခင်ဗျာ။ စစ်အာဏာရှင်ဆန့်ကျင်ရေးရံပုံငွေအတွက် လက်မှတ်တစ်စောင်ကို ငါးထောင်ကျပ် နဲ့ စောင်ရေတစ်သောင်း ရောင်းချသွားဖို့ရှိပါတယ်။ ဗကသများအဖွဲ့ချုပ်ကနေ စာအုပ်၊ ပန်းချီ၊ လက်မှုပစ္စည်းနဲ့ အခြား အနုပညာပစ္စည်းပေါင်း ၆၀ ခန့်ကို အမှတ်တရလက်ဆောင် ပြန်လည်ပေးအပ်သွားမှာပါ။ ပြည်တွင်းကနေ ဝယ်ယူလှူဒါန်းကြမယ့် အလှူရှင်မိဘပြည်သူတွေအနေနဲ့လည်း ပိုပြီးလုံခြုံစိတ်ချရအောင် စီစဥ်ထားပါတယ်။ NUG Pay နဲ့လည်း ဝယ်ယူလှူဒါန်းနိုင်ပါတယ်။ သတ်မှတ်ထားတဲ့ လက်မှတ်စောင်ရေတစ်သောင်း ရောင်းချပြီးတာနဲ့ အလှူရှင်တွေကို အမှတ်တရလက်ဆောင်ပစ္စည်းတွေကို မဲဖောက်ပြီးပေးအပ်သွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

လက်မှတ်တွေကို ABFSU Fundraising Page ကနေ စတင်ရောင်းချပေးနေပြီဖြစ်ပါတယ်။ အခြားယုံကြည်စိတ်ချစွာ ဝယ်ယူလို့ရမယ့်နေရာတွေကိုလည်း ABFSU Fundraising Page ကနေ ကြေညာပေးသွားမှာပါ။

ငွေသားတင်မဟုတ်ဘဲ အနုပညာပစ္စည်းတွေလည်းလှူဒါန်းလို့ရပါတယ်ခင်ဗျာ။ မိဘပြည်သူများအနေနဲ့ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေးအတွက် ပါဝင်လှူဒါန်းကြဖို့ မေတ္တာရပ်ခံပါတယ်။

အမျိုးသားခွပ်ဒေါင်းအလံတော်အား အမြင့်မားဆုံးလွှင့်ထူကြ။

ABFSU Fundraising

ပြည်သူ့ဆိုင်

ရိုင်းစိုင်းသော်

စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ အညာဒေသ မြို့ငယ်လေးတခု၏ စစ်အာဏာရှင်စနစ်ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင် တက်ကြွစွာ စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံ ပါဝင်ခဲ့ကြသော ဈေးသူဈေးသားများအား ဤဝတ္ထုတိုဖြင့် ဂုဏ်ပြုအပ်ပါသည်။

အခန်း (၁)

"ဘာမှ မဟုတ်တာလေးနဲ့ ခေါင်းမမာစမ်းပါနဲ့ အစ်မရယ်။ ကျနော်တို့က အစ်မကို ကူညီချင်ရုံပါပဲ။"

ပခုံးတွင် ကြယ်နှစ်ပွင့်နှင့် အသက်ငယ်ငယ် စစ်ဗိုလ်က အေးဆေးညင်သာအောင် တမင်လုပ်ယူထားသော စကားသံဖြင့် လေပြေထိုးသည်။ ထိုစကားကို ကြားတော့ သူက အခန်းအုတ်နံရံကို စိုက်ကြည့်နေရင်း တစ်ချက်ပြုံးလိုက်သည်။ နံရံရှိ အဝါရောင်ဆေးသားက အစွန်းအထင်းများဖြင့် ညစ်ပေနေပြီး တချို့နေရာများတွင် ညိုပုတ်ပုတ်အကွက်များက လက်ချောင်းဖြင့် ပွတ်သုတ်ထားသည့် ပုံစံ၊ ကွမ်းတံတွေးလို စင်ထားသည့် ပုံစံများနှင့် စစ်ဖိနပ်ခြေရာလိုလို ပုံစံတစ်ခုပင် တွေ့ရသေး၏။

နံရံမှ အကြည့်ကိုလွှဲလိုက်ပြီး စားပွဲတဖက်တွင် ထိုင်နေသော စစ်ဗိုလ်လေးကို သူ တည့်တည့်ကြည့်လိုက်သည်။

"အမေ့နာရေးတုန်းက အတော်လေး စည်ခဲ့သာရယ်။ တစ်မြို့လုံးနီးပါး လိုက်ပို့ကြသာများ နာရေးကမ်းဖို့ ဆိုင်ကနေ ယူရင်းနဲ့ အီလန်အထုတ်ကြီးတွေ အကုန်ကုန်၊ ကျားကျားဆေးလိပ်စည်းတွေ ရှိသမျှ ပြတ်ကုန်ရောပဲ။" စကားစပြောတော့လည်း လိုချင်သည့်အဖြေမဟုတ်သဖြင့် နှစ်ပွင့်ဗိုလ်က ဟန့်တားခြိမ်းခြောက်ရန် ပါးစပ်ဟလိုက်စဉ် ဘေးမှ တပ်ကြပ်ကြီးက လက်မောင်းကိုတို့၍ မျက်ရိပ်ပြကာ တားလိုက်သည်။ သူကတော့ ဂရုမစိုက်၊ စားပွဲပေါ်ကို လက်တင်ပြီး သက်တောင့်သက်သာပင် ဆက်ပြောသည်။ စစ်ဗိုလ်ကလည်း မျက်မှောင်ကြုံ့၍ တပ်ကြပ်ကြီးကို တစ်ချက်ကြည့်ပြီးမှ ဘာမှမပြောတော့ဘဲ ဆက်နားထောင်ရန် မျက်နှာပြန်လှည့်လာသည်။

"အမေလည်း ငါ့လို ဈေးရောင်းခဲ့သာရယ်။ ဈေးကွင်းထဲက ငါအခုရောင်းတဲ့ဆိုင်နေရာကလည်း သူပဲ ငါ့ကို အမွေပေးခဲ့သာလေ။ သူဆုံးခါနီး ဆိုင်က ချိန်ခွင်ကို ငါ့လက်ထဲထည့်ပေးရင်း ပြောသယ်။ ငါ့သမီးရေတဲ့။ ဒီမြို့မှာ ဈေးရောင်းရင်းနဲ့တော့ ကြီးပွားချမ်းသာမှာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် တမြို့လုံးရဲ့ မီးဖိုချောင်တွေဟာ ဒီဈေးနဲ့ အပြန်အလှန် အမှီသဟဲ ပြုနေကြသယ်

ဆိုတာကို အမြဲမှတ်ထားတဲ့။ အိမ်တအိမ်မှာ မီးဖိုချောင်သာယာတဲ့အခါ အိမ်အေးချမ်းသယ်။ အိမ်တအိမ်ချင်းစီက အေးချမ်းနေတော့ တို့မြို့က လူတွေအားလုံးလည်း အေးချမ်းသာပေါ့အေတဲ့။" သူက ရှေ့တည့်တည့်တွင် အံကြိတ်နားထောင်နေသော စစ်ဗိုလ်လေးကို ဂရုမထားဘဲ သူပြောချင်တာကို အသံနေအသံထားဖြင့် ဆက်ပြောနေရင်း တချက်ရယ်လိုက်သေးသည်။

"အဟင်း။ အဲ့သာကို အမေတရားစခန်းက ကြားဖူးလာသာလား။ မဂ္ဂဇင်းစာအုပ်ထဲက ဖတ်ဖူးသာလားတော့ မသိပါဘူး။ အမေကတော့ တသက်လုံး ဒီလိုသဘောထားပြီး သေတဲ့ထိ ဈေးရောင်းသွားသာပါပဲ။"

စစ်ဗိုလ်လေးက စိတ်မရှည်တော့ဟန်ဖြင့် စားပွဲကို လက်ဝါးဖြင့် ဖြန်းခနဲပုတ်ရင်း "မေးနေတာကို ဖြေဗျ။ ခင်ဗျားက CDM တွေကိုလည်း ဈေးလျှော့ရောင်းတာ၊ အလကားပေးတာတွေနဲ့ ကူပေးပြီး ကိုယ့်တာဝန်ကို ကျေပွန်အောင် ထမ်းဆောင်နေတဲ့ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းတွေကိုကျ ဈေးမရောင်းနိုင်ဘူးလို့ နှင်လွှတ်ဖူးသေးတယ်ဆို" ဟု ဖြတ်ဝင်မေးလိုက်သည်။

"တိုင်တဲ့သူရှိလို့ သိပြီးသာကို ထပ်မေးမနေပါနဲ့တော့ ဗိုလ်ကြီးရယ်။ အမေ အမွေပေးခဲ့တဲ့ ငါ့ဆိုင်လေးကိုလည်း ဗိုလ်ကြီးတို့ပဲ နိုင်ငံပိုင် သိမ်းမယ်ဆို။ ငါလည်း ဈေးပြန်ရောင်းလို့မှ မရတော့တဲ့ဥစ္စာ။"

တချိန်လုံး စကားမပြောသေးဘဲ နံရံကို မှီ၍ ရပ်ကြည့်နေသော တပ်ကြပ်ကြီးက အခုမှ စားပွဲနားသို့ ကပ်လာ၏။

"မကြည်မာရေ၊ ဗိုလ်ကြီးမေးတာတွေကို သေချာစဥ်းစားပြီး ရိုးရိုးသားသား ဖြေလိုက်ပါဗျာ။ ကျနော်လည်း ခင်ဗျားဆိုင်မှာ ဈေးဝယ်လာတာ ဒီတပ်မှာ တာဝန်ကျကတည်းကပဲလေ။ ခင်ဗျားဘက်က ပီဒီအက်ဖ်၊ အန်ယူဂျီ အကြမ်းဖက်အဖွဲ့တွေကို ဆက်သွယ်ပြီး ကူညီနေတာ မဟုတ်ဘူးဆိုတာ ကျနော် ယုံတယ်။ ပီဒီအက်ဖ်တွေက ခြိမ်းခြောက်ပြီး ခင်ဗျားဆိုင်က ရိက္ခာတွေ ဆက်ကြေးတောင်းနေတာလား။ ပစ္စည်းတွေကို ခင်ဗျားမသိအောင် လာခိုးနေတာလားဆိုတာ အမှန်အတိုင်း ပြောပြပါ။"

တပ်ကြပ်ကြီးက ဒီမြို့လေးက တပ်မှာ တာဝန်ကျနေတာ နှစ်ချီကြာခဲ့ပြီဆိုတော့ သူနှင့်လည်း မျက်မှန်းတန်းမိသူဖြစ်၍ နှပ်ကြောင်းပေးသော မေးခွန်းများဖြင့် ဝင်ကူညီသယောင်ပြုသည်။

"ဒီမယ်ဗျ။ ကျနော့်သဘောအတိုင်းသာဆို ခင်ဗျားကို အကြမ်းဖက်ပီဒီအက်ဖ် ထောက်ပံ့တဲ့အမှုနဲ့ တခါတည်း စိခိုင်းထားလိုက်ပြီ။ ဒီက ဆရာကြီးက ခင်ဗျားနဲ့ ရင်းနေလို့သာ ခင်ဗျားကို တပ်ပြောင်းရောက်လာတဲ့ကောင်တွေ လက်ထဲ မအပ်ဘဲ ကျနော်တို့ကိုယ်တိုင် ကောင်းကောင်းမွန်မွန် စစ်နေတာဗျ။ မေးတာကို ကောင်းကောင်းဖြေပါ။ ဝေ့လည်ကြောင်ပတ်မလုပ်နဲ့တော့။ ခင်ဗျားဆိုင်ကို လာဖူးတဲ့ ပီဒီအက်ဖ်တွေ အကြောင်း သိသလောက် ပြောပြဖို့ပဲ ကျနော်မေးနေတာ နှစ်ရက်လုံးလုံးလောက်ရှိနေပြီ။" စစ်ဗိုလ်က ဒီမေးခွန်းကိုသာ ထပ်မေးနေရင်း နာရီကို တချက်ကြည့်မိကာ လုပ်စရာ တစုံတရာကို သတိရသွားပုံပေါ်သည်။ "ရှစ်ထိ၊ ကျနော် ဒီတစ်ယောက်နဲ့ပဲ အချိန်ကုန်သွားပြီ။ အဘခေါ်ထားတာ သွားရဦးမယ်။ ဆရာကြီး ခဏ။ အပြင်။" သူက ပြောပြောဆိုဆိုနှင့် အိတ်ထဲမှ ဖုန်းကို ထုတ်ရင်း တပ်ကြပ်ကြီးကို ခေါ်ကာ တံခါးဖွင့်ပြီး ထွက်သွားတော့သည်။

စစ်ကြောရေးအခန်းထဲတွင် မကြည်မာ တယောက်တည်းကျန်ခဲ့သည်။ လက်ထိတ်ခတ်မထားသော်လည်း တနေကုန် ထိုင်ခုံပေါ်တွင် ထိုင်ကာ ချော့တခါ ခြောက်တလှည့် မေးခွန်းများကို ဖြေနေရသည်မို့ ညောင်းညာနေပြီ။ နှစ်ပွင့်ဗိုလ်ရော၊ တပ်ကြပ်ကြီးပါ ပြန်ဝင်မလာသေးသဖြင့် သူ ထိုင်ခုံမှ ထကာ စောစောက စိုက်ကြည့်နေမိသော စစ်ဖိနပ်ရာအသွင် အညိုရောင်အကွက်ရှိရာ နံရံအနီးသို့ လျှောက်လာခဲ့သည်။ မီးမှိန်မှိန်မှာ အဝေးက မြင်ရလို့သာ သိပ်မသိသာသည်။ အနားကပ်မိတော့ နံရံတွင် စွန်းထင်းရာတွေ များစွာကို မြင်နေရသည်။ ဒီအခန်းတွင်း၌ပင် အပြစ်မဲ့ ပြည်သူ ဘယ်နှယောက်များ အဓိပ္ပာယ်မဲ့မေးခွန်းများဖြင့် နှိပ်စက်ခံခဲ့ရပြီးပြီလဲ မသိ။

အခန်း (၂)

"စစ်တပ်ဟာ နိုင်ငံ့အာဏာကို လက်နက်အားကိုးနဲ့ နှစ်

ပေါင်းများစွာ လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားခဲ့ရုံတင်မကဘူး။ စစ်အစိုးရအာဏာရှင်အဆက်ဆက်၊ နှစ်ပေါင်းများစွာ တည်ဆောက်ထားခဲ့တဲ့ စစ်ဗျူရိုကရေစီယန္တရား၊ စစ်တပ်နှင့် ပတ်သက်ရာ အသိုင်းအဝိုင်း စစ်အုပ်စုရဲ့ လူမှုရေး/စီးပွားရေး ဂုတ်သွေးစုတ်မှုတွေနဲ့ နိုင်ငံကို နလံမထူနိုင်အောင် ထင်သလို ခြယ်လှယ်အုပ်စိုးခဲ့တယ်။ ၂၀၂၁ က စခဲ့တဲ့ နွေဦးတော်လှန်ရေးမှာတော့ အဲဒီ စစ်သုံးစစ်ကို အမြစ်ပြတ်အောင် ပြည်သူလူထုအားနဲ့ အပြီးတိုင် တိုက်ထုတ်ကြပါစို့။”

၂၀၂၁ ဖေဖော်ဝါရီလကုန်ပိုင်း သပိတ်စစ်ကြောင်းဖြစ်၍ မြို့နယ်ပြည်သူလူထုက အင်အားအပြည့် လာဝန်းရံသည့်အပြင် CDM ဝန်ထမ်းတွေကလည်း ဌာနအသီးသီး၏ သပိတ်စစ်ကြောင်းများဖြင့် လာပူးပေါင်းကြ၍ မြို့လယ်ခေါင်လမ်းပေါ်တွင် လူပင်လယ်ကြီးဖြစ်နေ၏။ သပိတ်တရားဟောပြောလှုံ့ဆော်နေသော ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်လူငယ်လေးခမျာ လူထုသောင်းချီ စုဝေးနေသည့် မြို့နယ်သပိတ်စစ်ကြောင်းကြီးတခုလုံး ကြားနိုင်စေရန် လက်တဖက်က မိုက်ကရိုဖုန်း၊ လက်တဖက်က လက်ကိုင်ဟွန်းကြီးတစ်ခုကို ကိုင်ထားရသော်လည်း ဌာန်နှင့် မာန်နှင့် နေပူကျဲတဲတွင်ပင် အားအင်အပြည့်။ မကြည်မာလည်း လက်ထဲက ဗန်းထဲမှ ရေခဲထုတ်များကို သပိတ်စစ်ကြောင်း လူထုကြားတွင် နီးစပ်ရာကို ကမ်းပေးနေရင်း ကျောင်းသားလူငယ်လေးပြောနေသော စကားသံများကိုလည်း နားစိုက်ထောင်နေမိသည်။ ရေခဲထုတ်လိုက်ဝေရင်း သပိတ်တရားဟောရာစင်မြင့် တဖြစ်လည်း လော်စပီကာတင်ထားသော သုံးဘီးဆိုက်တွဲယာဉ်နားကို ရောက်လာ၍ အနားတွင် ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ခွပ်ဒေါင်းအလံကို ဝါးလုံးတိုင်ဖြင့် လွှင့်ကာ ကိုင်ထောင်ထားသော ကျောင်းသားလေးအား သူ့ဗန်းထဲက မန်ကျည်းရေခဲထုတ်တခုယူပြီး လှမ်းပေးလိုက်သည်။

အခန်းတံခါးပြန်ပွင့်လာပြီး နှစ်ပွင့်ဗိုလ်နှင့် တပ်ကြပ်ကြီးတို့ ပြန်ဝင်လာသည်။ ၄င်းတို့ နောက်တွင် သေနတ်ကိုင်ထားသော စစ်သားတဦးလည်း ပါလာသည်။

“ကဲ မကြည်မာ၊ ခင်ဗျားလည်း ဒီမြို့ခံတစ်ယောက်ဖြစ်တယ်။ အကြမ်းဖက်အဖွဲ့အစည်းတွေကို တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ထားတာလည်း မတွေ့ရဘူးဆိုတော့ အာမခံနဲ့ ခံဝန်ထိုးခိုင်းပြီး ပြန်လွှတ်ပေးလိုက်မယ်။ နောက်နောင် ခင်ဗျားကို ပီဒီအက်ဖ်တွေ ဆက်သွယ်လာခဲ့ရင် ကျနော်တို့ကို ချက်ချင်း အကြောင်းကြားပါ။”

နှစ်ပွင့်ဗိုလ်က သူ့အဘထံက အမိန့်ရလာ၍ လွှတ်ပေးမည့်အကြောင်း ပြောနေသော်လည်း မကြည်မာ၏ မျက်နှာက မည်သည့် ခံစားချက်မှ မပြသဖြင့် စစ်ဗိုလ်က မျက်မှောင်ကြုံ့ကြည့်ပြန်သည်။ ပြီးမှ တပ်ကြပ်ကြီးကို ခေါ်ကာ အိပ်ဆောင်အချုပ်ခန်းသို့ ပြန်လိုက်ပို့ရန် အမိန့်ပေးလိုက်သည်။

အချုပ်ခန်းတွေရှိရာ အိပ်ဆောင်က မကြည်မာတို့လို ဖမ်းဆီးခံပြည်သူတွေကို စစ်ဆေးသည့် စစ်ကြောရေးအဆောင်နှင့် နည်းနည်းလှမ်းသဖြင့် တပ်တွင်းတန်းစီကွင်းဟု ယူဆရသည့် အလံတိုင်တွေရှိရာ ကွင်းပြင်ကြီးကို ဖြတ်လျှောက်လာရစဉ် တပ်ကြပ်ကြီးက စကားစသည်။

“မကြည်မာရေ ကျနော်လည်း အဘကိုရော၊ ဗိုလ်လေးကိုရော ကူပြောပေးထားပါတယ်။ ဘယ်လိုမှ စိတ်မရှိပါနဲ့ဗျာ။ အခုဟာက ခင်ဗျားဆိုင်မှာ ကပ်ထားတဲ့ ‘ပြည်သူ့ဆိုင်’ ဆိုတဲ့ စတစ်ကာကြောင့် ပိုဆိုးသွားတာ။ သူများဆိုင်တွေဆို ကြောက်လို့ စတစ်ကာတွေ ခွာပြီးတာ ကြာပြီ။ မကြည်မာက ခွာမပစ်ဘဲ ခေါင်းမာနေလို့သာ ထောက်ပို့ဆိုပြီး ပိုသံသယဝင်သွားတာ။ နို့မို့ဆို ခင်ဗျားကို ခဏခေါ်ပြီး စစ်မေးရုံ၊ သတိပေးရုံပဲ။ ပီဒီအက်ဖ်တွေကိုပါ ခင်ဗျားက ရိက္ခာပို့နေတယ်ဆိုပြီး သတင်းရလို့ အခုလို ထိန်းသိမ်းလိုက်ရတာပါဗျာ။ စိတ်မဆိုးပါနဲ့။ ကျနော် ဈေးလာဝယ်ရင်တော့ အရင်လို ဖောက်သည်ဈေးပဲ ပေးဦးနော့်။” တပ်ကြပ်ကြီးက အရွှန်းဖောက်သလိုနှင့် စကားထပ်နှိုက်နေမှန်း ရိပ်မိသဖြင့် မကြည်မာ ပါးစပ်ကို တင်းတင်းစေ့၍သာ လမ်းမှန်မှန်လျှောက်နေလိုက်သည်။ နောက်တွင် ကပ်ပါလာသော သေနတ်ကိုင် စစ်သားထံမှ ချဉ်စုပ်စုပ် အရက်နံ့က တချက်တချက် ရှေ့မှလျှောက်နေသော သူ့ နှာခေါင်းဖျားထိ ရောက်ရောက်လာ၏။ လျှောက်

လာကြရင်း မကြည်မာနှင့် မသိမသာ ခွာလိုက်ကာ မဖွယ်မရာ မျက်လုံးကစားနေသည့် သေနတ်ကိုင်စစ်သား၏ ခြေလှမ်းကို တပ်ကြပ်ကြီးက သတိထားမိသွားပြီး အမီလိုက်လျှောက်ရန် ငေါက်လိုက်မှ အမြန်ပြန်ကပ်လာသည်။

“ကောင်းတဲ့ဘက်ကို ကြည့်ရင် နောက်ဆို မကြည်မာလည်း Non-CDM တွေ၊ CDM တွေ မခွဲဘဲ အကုန်လုံးကို ပုံမှန် ဈေးပြန်ရောင်းလို့ ရတာပဲဗျာ။ ကိုယ်က စီးပွားရေးလုပ်နေတဲ့သူပဲကို။ ပီဒီအက်ဖ်တွေကိုတော့ ခင်ဗျားနဲ့ ရပ်ဆွေရပ်မျိုးဖြစ်နေဦးတော့ မကူညီဘဲသာ နေလိုက်ရင် ကျနော်တို့လည်း ဘာမှ ထပ်လုပ်လို့မရပါဘူး။” တပ်ကြပ်ကြီးက မြို့ခံများနှင့် မိတ်လည်း မပျက်လိုသည့်ပုံဖြင့် ရွှေပြည်အေးစကားများသာ ဆက်ပြောနေရင်း မကြည်မာတို့လို အရပ်သားတွေ၊ ထောက်ပို့သံသယရှိသူတွေကို ထားသော အချုပ်ခန်းအိပ်ဆောင်များ အနီးသို့ ရောက်လာကြသည်။

အချုပ်ခန်းတံခါးဖွင့်ပြီး မဝင်ခင် မကြည်မာ ဖြတ်လျှောက်လာခဲ့သော တန်းစီကွင်းကြီးကို တချက်ပြန်လှည့်ကြည့်လိုက်မိသည်။ လွန်ခဲ့သော လပိုင်းကပင် တပ်ကြပ်ကြီးကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ပြီး မြို့နယ်ကျေးရွာများမှ အပြစ်မဲ့လူငယ်လူရွယ်များကို ဖမ်းဆီးကာ ဤ တန်းစီကွင်းတွင် နေပူထုတ်လှမ်းခြင်း၊ ဝါးရင်းတုတ်ဖြင့် ရိုက်နှက်ခြင်း စသည့် လူမဆန်သော နှိပ်စက်မှုများ ကျူးလွန်ခဲ့သည်ကို သူကိုယ်တိုင် ရုပ်သံမှတ်တမ်းတစ်ခုတွင် မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်တွေ့ခဲ့ရဖူးသည် မဟုတ်ပေလော။

ထိန်းသိမ်းခံထားရသည့် ၃ ရက်အတွင်း သူရင်းနှီးပြီးဖြစ်သည့် အချုပ်ခန်းထဲ ပြန်ရောက်တော့ အခန်းထောင့်တစ်ခုကို တန်းတန်းမတ်မတ် လျှောက်သွားကာ ဒူးထောက်ထိုင်ချလိုက်သည်။

မကြည်မာ၏ မျက်လုံးရှေ့တည့်တည့် နံရံတွင်တော့ ဒုတ်ချောင်း (သို့) သံချောင်းဖြင့် အင်္ဂတေကို ခြစ်ကာ ရေးသားထားသော ဝါကျတကြောင်း။

ပထမနေ့ ဒီအခန်းထဲ ရောက်စဥ်ကပင် သူမရှာတွေ့ခဲ့ကာ အကြိမ်ကြိမ် ဖတ်ခဲ့ပြီးသော စာကြောင်းဖြစ်သည်။ ဗမာပြည်သမိုင်းမှာရော၊ ယခု တော်လှန်ရေးကာလတွင်ရော လူတိုင်း နှုတ်ဖျားမှ တဖွဖွ ရွတ်ဆိုပြီးသော ဟစ်ကြွေးသံလေးသာဖြစ်သည်။

“အရေးတော်ပုံ အောင်ရမည်” တဲ့။

အညာနယ်မြို့လေးတခုမှာ စစ်အာဏာရှင်အား ဘဝပေးအသိဖြင့် ဆန့်ကျင်ကြသူတို့အဖို့ မိမိလို အချုပ်ခန်းတွင်း ရောက်လာနိုင်သည့် ဘဝတူရဲဘော်ရဲဘက်တွေကို အားပေးဖို့ ရေးခြစ်သွားခဲ့သည်က ရောမ စကားလုံးကြီးများ၊ ကဗျာစာသား အပိုဆာဒါးများ မပါဝင်ဘဲ ရိုးသားလှသည်။

မနက်ရောက်တော့ မကြည်မာကို တာဝန်ကျအရာရှိတစ်ဦးနှင့် တပ်ကြပ်ကြီး ဦးဆောင်သည့် အဖွဲ့က စောစောပင် အချုပ်ခန်းမှ လာထုတ်သည်။ အဘဆိုသူနှင့် တွေ့ရပြီး အကြမ်းဖက်အဖွဲ့အစည်းတွေနဲ့ မဆက်သွယ်ဖို့၊ ကောင်းရောင်းကောင်းဝယ်သာလုပ်စားဖို့၊ ပီဒီအက်ဖ်တွေ ဈေးလာဝယ်ရင် သတင်းပေးဖို့ဆိုတာတွေကို အထက်စီးမှ ဆက်တိုက် မှာတမ်းခြွေနေသော်လည်း မကြည်မာ ကြားတချက် မကြားတချက်။ ခံဝန်ဆိုတာတွေမှာပါ လက်မှတ်ထိုးပြီးနောက် မကြည်မာကို တပ်ရင်းအပေါက်ထိ လိုက်ပို့ရန် တပ်ကြပ်ကြီးအား အဘဆိုသူက ညွှန်ကြားလိုက်၏။

ဆိုင်က အကူကောင်မလေးတယောက်ကို လာကြိုရန် ဖုန်းဆက်ထားပြီးဖြစ်သဖြင့် တပ်ကြပ်ကြီးက တပ်ရင်းအပေါက်ထိ သူ့ဆိုင်ကယ်ဖြင့် လိုက်ပို့သည်။ တပ်ပေါက်ကိုရောက်တော့ ဆိုင်ကယ်ပေါ်မှ ဆင်းပြီး မကြည်မာ အပြင်ထွက်အလာတွင် တပ်ကြပ်ကြီးက နှုတ်ဆက်စကားလိုလို၊ ခြိမ်းခြောက်စကားလိုလို ဆိုသည်။

“မကြည်မာရေ၊ ကျနော် စေတနာနဲ့ မှာတာတွေ မမေ့နဲ့ဗျာ။ ဈေးကောင်းကောင်းပြန်ရောင်းလို့ရပြီ။ ခံဝန်ထိုးထားတာတွေ မလုပ်ရင်ပြီးတာပဲ။ မဟုတ်ရင် ပြန်ဖမ်းတာတို့၊ ဆိုင်နဲ့အိမ်ပါ ချိတ်ပိတ်တာတို့ လုပ်ခံရမှာစိုးလို့ သတိပေးတာပါ။”

မကြည်မာ ဘာမှ ပြန်မပြောတော့ဘဲ ပြုံးပြလိုက်ပြီး ဆိုင်က ကောင်မလေး၏ ဆိုင်ကယ်ပေါ်ရောက်မှ တပ်ကြပ်ကြီးကို လက်သုံးချောင်းထောင်ပြကာ နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။

“အရေးတော်ပုံ အောင်ရမည်”

အခန်း (၃)

သူ ဆိုင်ကို ပြန်ရောက်တော့ ဆိုင်အကူ ကောင်မလေးတွေက မှာထားခဲ့သည့်အတိုင်း ဆိုင်ဖွင့်ပြီး ဟန်မပျက် ဈေးပြန်ရောင်းနေပြီဖြစ်သည်။ မကြည်မာလည်း ဆိုင်ထဲခဏဝင်၍ မျက်နှာသစ်ပြီး ပရိမီနာနည်းနည်းပုတ်ကာ ပုံမှန် ဈေးရောင်းနေကျအတိုင်း မျက်နှာကို ပြုံးလိုက်ပြီး ဈေးတန်းတလျှောက်မှ ဆိုင်နီးချင်းများအားလုံးကြားအောင် ဆိုင်ရှေ့ထွက်ကာ “ငါတော့ ကံနိမ့်နေသာမို့ အချုပ်အနှောင်ခံရကိန်းရှိမယ်လို့ အင်္ဂဝိဇ္ဇာဆရာဝင်း ဟောထားသာ မှန်နေပြီဟေ့။ ယတြာချေမှ ဖြစ်တော့မယ်။ နက်ဖြန် လပြည့်ဆိုတော့ ဒီနေ့ ၁၂ ချက်တီး အမီ ဒီတတန်းလုံးကို ကြာဇံဟင်း ချက်ကျွေးမယ်ဟေ့။ လာကူကြဦး” ဟု အော်ပြောလိုက်သည်။ မကြည်မာ ပြန်လည် လွတ်မြောက်လာသည်ကို ယခုမှ သိသွားကြသော ဆိုင်နီးနားချင်းများ၊ အသိမိတ်ဆွေများဖြင့် ဆိုင်တွင် လူစည်သွားသည်။

မကြည်မာ၏ ဆိုင်က မြို့မဈေးထွက်ပေါက်နှင့် နီးသဖြင့် ဈေးပတ်လမ်း၏ လမ်းသွားလမ်းလာများ ရှုပ်ထွေးမှုကို မြင်နေရသည်။ မကြည်မာ ဆိုင်တွင် အသိမိတ်ဆွေများဖြင့် ပွက်လောရိုက်နေစဉ် ဈေးဝင်ပေါက်ထောင့် လမ်းတည့်တည့်၌ ကုန်တင်လော်ရီကားကြီးတစ်စီး အသံဆူညံစွာ မြည်ဟီးကာ မီးခိုးလုံးများထွက်ပြီး ထိုးရပ်သွားသည်။

“ဟော်တော်၊ ကားကလည်း ဈေးပေါက်မှာမှ လာပျက်ရတယ်လို့ဟယ်။”

“မီးခိုးတွေကလည်း မရပ်သေးဘူး၊ နံလိုက်ထာအေ။”

ဆိုင်ထဲမှ ဈေးသူဈေးသားများ တယောက်တပေါက် ဆူညံသွားစဉ် ကားပေါ်မှ ဒရိုင်ဘာနှင့် ယာဉ်အကူ ၂ ယောက် ဆင်းလာသည်။

“အစ်မတို့ရေ၊ စိတ်မရှိပါနဲ့ဗျာ။ ကားက ရေဖြည့်ဖို့ လိုနေလို့ ဒီနားမှာလည်း ရေတိုင်မရှိဘူးခင်ဗျ။ အဲ့ဒါ ရေတစည်လောက် ဝယ်လို့ရရင်လည်း ဝယ်ချင်ပါတယ်။ ရေပုံးတွေဘာတွေ ငှားလို့ရရင်လည်း ငှားပါရစေခင်ဗျာ။” အသက်ငယ်ငယ် ကားဒရိုင်ဘာလေးက အနီးဆုံးဖြစ်သည့် မကြည်မာတို့ ဆိုင်ထဲဝင်လာကာ မွန်မွန်ရည်ရည်ပင် အကျိုးအကြောင်းပြောပြ၍ ခွင့်တောင်းလာသည်။

“ကဲ လက်စနဲ့ ငါပဲ ရေလှူလိုက်ပါမယ်။ လာလာ။ အနောက်မှာ ရေစည်နဲ့ ရေပုံးတွေရှိတယ်။ ဆိုင်ထဲကနေတော့ ဖြတ်သယ်ရမှာ။ အစ်မ လိုက်ပြမယ်။”

မကြည်မာလည်း ပြောပြောဆိုဆိုဖြင့် ကားဆရာများကို ခေါ်ကာ ဆိုင်နောက်သို့ ဝင်သွားသည်။ ခဏကြာတော့ ကားစပယ်ယာကောင်လေးတယောက်က ရေပုံးများ ဆွဲပြီး မကြည်မာနှင့်အတူ ပြန်ထွက်လာသည်။ ဈေးပေါက်တည့်တည့်ကြီးတွင် မီးဖိုပြီး ကြာဇံဟင်း မချက်သင့်ဟု ဆိုကာ ဆိုင်ရှေ့တွင် စုဝေးနေသေးသော ဈေးသူဈေးသားများကို မကြည်မာက ခေါ်သွားပြီး ဈေးတန်းတဖက်ခြမ်းမှ နေရာလွတ်တွင် ကြာဇံဟင်းချက်ရန် ပြင်ဆင်ကြသည်။ မကြည်မာဆိုင်တွင် ရေသုံးရန် ခွင့်လာတောင်းသည့် ကားဆရာလေးများကို ဘယ်သူမှ သတိမပြုမိတော့။ သူတို့ တယောက်တလှည့်ထွက်လာပြီး ရေပုံးသယ်နေသည်ကို အမှတ်တမဲ့သာ သဘောထားလိုက်ကြသည်။

ခဏနေတော့ ကားဒရိုင်ဘာလေးက ကြာဇံဟင်းချက်နေသည့်နား ရောက်လာပြီး မကြည်မာကို စကားလာပြောသည်။ နှုတ်ဆက်ပြီး ကျေးဇူးတင်ကြောင်းပြောကာ ဈေးပေါက်တည့်တည့်တွင် ပျက်နေသည်ဟူသော လော်ရီကားကြီးပေါ်တက်၍ မောင်းနှင်ထွက်ခွာသွားတော့သည်။

လပြည့်နေ့ဖြစ်၍ နယ်မြို့လေး၏ ထုံးစံအတိုင်း မြို့မဈေးကြီး ပိတ်ထားသည်။ ဈေးကွင်းတဝိုက်တွင်လည်း ဖြတ်သွားဖြတ်လာ ခြောက်ကပ်လှသည်။ မွန်းမတည့်မီအချိန်တွင် စစ်ကား ၂ စီး ဈေးပေါက်အနီးသို့ ထိုးရပ်လာသည်။ မကြည်မာကို စစ်မေးခဲ့သော နှစ်ပွင့်ဗိုလ်က ဈေးစောင့်ကိုခေါ်ကာ ဈေးတံခါးဖွင့်ခိုင်းပြီး လက်နက်အသင့်ပြင်ထားသော စစ်သားများက ဈေးဆိုင်လေးကို ဝိုင်းလိုက်ကြသည်။ ဆိုင်တံခါးသော့ကို ဖျက်ပြီး နှစ်ပွင့်ဗိုလ်နှင့် တပ်ကြပ်ကြီးက ဦးဆောင်ကာ ဆိုင်ထဲကို ဝင်လိုက်သည်။ ဆိုင်နောက်က ဆန်၊ ဆီ၊ ရိက္ခာပစ္စည်းများ ထားသော ဂိုဒေါင်ထဲတွင်ကား ဘာ

မှ မရှိတော့ဘဲ ဟာလာဟင်းလင်းဖြစ်နေသည်ကို တွေ့လိုက်ရပြီး စစ်ဗိုလ်မှာ ဒေါသတကြီး တောက်ခေါက်လိုက်သည်။ ဘေးကပါလာသည့် တပ်ကြပ်ကြီးကိုလည်း မျက်စောင်းထိုးကြည့်ကာ ညစ်ညစ်ညမ်းညမ်း ဆဲရေးလိုက်၏။

“ကောင်မကြီးက တဖက်လှည့်နဲ့ ပဒက်တွေကို အကုန် ထုတ်ပေးလိုက်ပြီကွ။ ခင်ဗျားပဲ ကြိုက်တဲ့အချိန် ပြန်ဖမ်းလို့ ရပါတယ်ဆို။ ဟမ်၊ ဆရာကြီး၊ ဘယ့်နှယ့်လဲဗျ။ အခုကျ လူရော ဆိုင်ကပစ္စည်းတွေရော အပျောက်ရိုက်သွားပြီ။ ဆိုင်အခွံကြီးကို ချိတ်ပိတ်ရုံပဲပေါ့ ဟုတ်လား။” နှစ်ပွင့်ဗိုလ်က ဒေါသတကြီးဖြင့် ပြောဆိုကြိမ်းမောင်းရင်း ဆိုင်အပြင်ဘက်သို့ ပြန်ထွက်လာသည်။ နောက်မှ ပါလာသော တပ်ကြပ်ကြီးမှာ အခုတော့ အဆူခံရသော ခွေးငယ်လေးသဖွယ် အမြီးကုပ်၍ ပါးစပ်ပိတ်နေ၏။

၂၀၂၁ နွေဦးတော်လှန်ရေးအစမှ ယခုလို တော်လှန်စစ် အရှိန်ကောင်းလာသည့်အချိန်ထိ မကြည်မာက နာမည်နှင့်လိုက်အောင် ခေါင်းမာစွာ ဆိုင်ရှေ့တွင် ကပ်ထားသေးသော ‘ပြည်သူ့ဆိုင်’ စတစ်ကာကို စစ်ဗိုလ်လေး မြင်သွားရာ ပေါက်ကွဲသွားပုံပေါ်သည်။ နီးစပ်ရာ ပစ္စည်းများကို ကန်ကျောက်ပြီး စတစ်ကာအနားကို ကပ်သွားကာ စတစ်ကာကို ဒေါသတကြီး ဆွဲခွာပစ်လိုက်သည်။

“အုံး . . .”

မြို့ငယ်လေး၏ ဈေးဘက်မှ ကျယ်လောင်သော ပေါက်ကွဲသံတစ်ခုကို ထိုလပြည့်နေ့က တမြို့လုံး ကြားလိုက်ရသည်။

အခန်း (၄)

စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ အညာဒေသ၏ တောတွင်းတနေရာတွင် ဖြစ်သည်။

ထန်းရွက်၊ ထန်းလက်များကို ဖောဖောသီသီ အသုံးပြု၍ ဆောက်လုပ်ထားသော တဲလေးများက ဟိုတလုံး၊ ဒီတလုံး။ တဲလေးများ ဝန်းရံထားသော ကွင်းပြင်တွင်မူ သစ်သားသေနတ်များ ကိုယ်စီ ကိုင်ဆောင်ကာ ချွေးတလုံးလုံးဖြင့် စစ်ရေးလေ့ကျင့်နေကြသော ရဲဘော်လေးများ၏ မာန်ပါပါ အော်ဟစ်သံများကို ကြားနေရသည်။

“အားလုံးပဲ ဒီနေ့တော့ လေ့ကျင့်ရေးပိုင်းနားမယ်။ နားချိန်မှာ နားပြီးရင် ညပိုင်း သဘောတရားရေးရာနဲ့ စစ်ဗျူဟာ သင်တန်းအတွက် အသင့်ပြင်ထားကြပါ။ တပ်ခွဲ၊ တန်း . . . ဖြုတ်။”

သင်တန်းဆရာက တန်းဖြုတ် အနားပေးလိုက်သဖြင့် ရဲဘော်လေးများ၏ အချင်းချင်းစနောက်သံများ၊ သီချင်းညည်းသံ၊ ခြင်းလုံးခတ်သံတို့က တခုပြီးတခု ထွက်ပေါ်လာပြီဖြစ်သည်။

ရဲဘော်လေးတဦးမှာ သစ်သားသေနတ်ကို မချသေးဘဲ လွယ်ထားရင်း မီးခိုးတလူလူထွက်နေသော တဲလေးတလုံးထဲသို့ ဝင်လာခဲ့သည်။

“အမေကြည်ရေ၊ မွှေးလိုက်တာဗျာ။ ဒီညနေ ဒင်နာ ဘာချက်လဲဗျို့။”

မကြည်မာ သီးစုံပဲဟင်းအိုးကို မွှေရင်း မော့ကြည့်လိုက်သည်။

သပိတ်စစ်ကြောင်းတွင် သမဂ္ဂခွပ်ဒေါင်းအလံတိုင်ကို ကိုင်ဆောင်ရင်း သူ့ လက်ထဲက အမေပြေရခဲထုပ်ကို လှမ်းယူခဲ့ဖူးသော ကျောင်းသားရဲဘော်လေးအား ရေတခွက် ကမ်းပေးပြီး မကြည်မာတစ်ယောက် နှစ်လိုဖွယ် ပြုံးပြလိုက်ပါတော့သည်။ ■

လူထုလှုပ်ရှားမှု၊ သမဂ္ဂရေးရာ၊ တော်လှန်ရေးနည်းနာများ

လီနင်ရဲ့ဘာလုပ်ကြမလဲ အနှစ်ချုပ် (အပိုင်း ၂)

လူထုရဲ့ အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုနဲ့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေရဲ့ သိစိတ်ရှိရှိဦးဆောင်မှု

ဒီနေ့ခေတ်လှုပ်ရှားမှုတွေဟာ ၁၇၇၀ ပြည့်လွန်နှစ်တွေအတွင်းမှာ ဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့လှုပ်ရှားမှုတွေထက် ပိုမိုပြီး လေးနက် ကျယ်ပြန့်ခဲ့ပါပြီ။ အခုဒီလှုပ်ရှားမှုတွေကိုလည်း အဲဒီ ၁၇၇၀-၈၀ ကာလမှာတုန်းကလှုပ်ရှားမှုတွေတုန်းကလိုပဲ အလားတူ သန္နိဋ္ဌာန်မျိုး၊ အလားတူ ခွန်အားစိုက်ထုတ်မှုမျိုးနဲ့ မြှင့်တင်လှုံ့ဆော်ပေးရပါမယ်။ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွေရဲ့ ခွန်အားဟာ လူထုရဲ့နိုးကြားမှုအပေါ်မှာ မူတည်တယ်ဆိုတာကိုတော့ ဒီနေ့ခေတ်မှာ ဘယ်သူမှ သံသယမဝင်ကြတော့ဘူး။ ဒါပေမယ့် အားနည်းချက်ရှိနေသေးတာက တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်တွေကြားမှာ အသိဉာဏ်လျင်မြန်ဖျတ်လတ်မှု (consciousness) နဲ့ ထိုးထွင်းရှေ့ဆောင်မှု (initiative) ကင်းမဲ့နေကြတဲ့အချက်သာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီအကြောင်းအရာနဲ့ပတ်သက်ပြီး အရင်ရှိပြီးသားအတွေးအခေါ်အယူဆတွေကို ကျော်လွှားပြီး ဒယိမ်းဒယိုင်တွေ့ရှိချက် အသစ်တခု မကြာမီ ပေါ်ထွက်လာပါတယ်။ တွေ့ရှိသူကတော့ ရာဘိုချီယီဒိုင်လို သတင်းစာဆိုပါတော့ဗျာ။ မီးပွားသတင်းစာ၊ အရုဏ်ဦးသတင်းစာတို့နဲ့ အပြိုင်အဆိုင်ငြင်းခုန်ကြရင်းနဲ့ တင်လာတဲ့ အယူအဆပါ။ သူတို့တင်လာတဲ့အဆိုကတော့ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုနဲ့ သိစိတ်ရှိရှိဦးဆောင်တဲ့ လှုပ်ရှားမှု တို့အကြားနှိုင်းယှဉ်ချက်ဖြစ်ပါတယ်။ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှု၊ လှူ့ပယောဂမပါဘဲ ဖြစ်ပေါ်မှုတွေရဲ့ အရေးပါအရာရောက်တဲ့ အခန်းကဏ္ဍကို သေးသိမ်အောင်လုပ်နေကြတယ်လို့ ရာဘိုချီယီဒိုင်လိုက စွပ်စွဲထားပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် သိစိတ်ရှိရှိဦးဆောင်မှုနဲ့ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုအကြား ကျိုးကြောင်းဆက်သွယ်မှု၊ ခြားနားမှုတွေအကြောင်းကို အသေးစိတ်ဆက်လက်ပြောဆိုပါမယ်။

အလိုအလျောက်အုံကြွမှုရဲ့ အစပိုင်း

၁၈၉၅ ပတ်ဝန်းကျင်ကာလတွေမှာ ရုရှားမှာ မာ့စ်ဝါဒသဘောတရား စတင်ခေတ်စားလာခဲ့တယ်။ အဲဒီကာလပတ်ဝန်းကျင်မှာပဲ စိန်ပီတာစဘတ်စက်မှုလုပ်ငန်းစစ်ပွဲ industrial war ဖြစ်ပွားပြီး အလုပ်သမားသပိတ်တွေလည်း တဆက်တည်းလိုလို ဆက်တိုက်ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီအလုပ်သမားသပိတ်တွေဟာ ရုရှားတနိုင်ငံလုံးကို လျှင်လျှင်မြန်မြန် ပြန့်နှံ့သွားတာကိုကြည့်ရင် အဲဒီခေတ်က အသစ်နိုးကြားလာကြတဲ့ လူထုလှုပ်ရှားမှုဟာ ဘယ်လောက်နက်နဲသလဲဆိုတာ ပေါ်လွင်တယ်။ တကယ်လို့ ကျနော်တို့ဟာ အခုခေတ်စားလာတဲ့ အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုဆိုတဲ့ စကားနဲ့ ပြန်သုံးသပ်ရင် အဲဒီလှုပ်ရှားမှုတွေဟာ အဦးဆုံးအလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုတွေဖြစ်ပါတယ်။

၁၈၇၀-၈၀ နှစ်တွေနဲ့ ၁၈၆၀-၇၀ နှစ်တွေအတွင်းမှာ ဖြစ်ပွားခဲ့တဲ့ အလုပ်သမားသပိတ်တွေမှာ စက်တွေ ကရိယာတန်ဆာပလာတွေကို ရိုက်ချိုးဖျက်ဆီးတဲ့ အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုတွေရှိခဲ့တယ်။ စက်မှုဖွံ့ဖြိုးစကာလ တွေမှာ အလုပ်သမားတွေဟာ သူတို့ရဲ့ဘဝသူတို့ရဲ့နေရာမှာ အစားထိုးဝင်ရောက်လာတဲ့ စက်တွေကို ရန်ရှာဖျက်ဆီးတာဟာ အလုပ်သမားတွေရဲ့ အလိုအလျောက် လှုပ်ရှားမှုဖြစ်တယ်။ အဲဒီတုန်းကလှုပ်ရှားမှုတွေနဲ့ နှိုင်းယှဉ်မယ်ဆိုရင် ၁၈၉၀-၉၉ ကာလလှုပ်ရှားမှုတွေဟာ သိစိတ်ရှိရှိဦးဆောင်တဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေအဆင့် ရောက်လာပြီလို့ ပြောရမှာ ဖြစ်တယ်။ ဒီဖြစ်စဉ်ကိုကြည့်ပြီး ဘာပြောနိုင်သလဲဆိုရင် အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုဟာ သိစိတ်ရှိဦးဆောင်လှုပ်ရှားမှုရဲ့ ပဋိသန္ဓေအဆင့်ကာလလို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။ သိစိတ်ဦးဆောင်လှုပ်ရှားမှု အဆင့်အထိမရင့်ကျက်သေးခင် ကနဦးအဆင့်ဟာ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှု အဆင့်လို့ ဆိုနိုင်ပါတယ်။

ကနဦးလှုပ်ရှားမှုတွေဖြစ်ကြတဲ့ အဓိကရုဏ်းတွေ၊ စက်ရိုက်ချိုးတာတွေ၊ ပရိဘောဂ ဖျက်ဆီး တာတွေဟာ ထွက်ပေါက်ကို မသိမမြင်နိုင်ကြသေးတဲ့ အချိန်မှာ ဒေါသပေါက်ကွဲပြီး ကြံရာမရ ကလဲ့စားချေတဲ့ သဘောမျိုးဖြစ်တယ်။ ဒါ့ကြောင့် တိုက်ပွဲသဘော မသက်ရောက်ဘူး။ အဲသလို တိုက်ပွဲ သဘောမျိုး မသက်ရောက်သေးဘူးဆိုသည့်တိုင် ပရမ်းပတာပေါက်ကွဲမှုသက်သက်ထက်တော့ ပိုမိုတဲ့အသိဉာဏ်နိုးကြားမှု မျိုးတွေပါဝင်တာကို တွေ့ရတယ်။ အလုပ်သမားတွေကို ဖိနှိပ်တဲ့အစဉ်အလာဟာ ထာဝစဉ်တည်မြဲခိုင်မာလိမ့်မယ်လို့ နှစ်ပေါင်းများစွာကတည်းက ထင်မြင်လာတဲ့ ယူဆချက်ကို စွန့်လွှတ်လာတဲ့သဘောဖြစ်တယ်။ ဒါ့အပြင် စုပေါင်းခုခံမှု (collective resistance) လိုအပ်တယ်ဆိုတဲ့အချက် ကို စတင်ရိပ်စားလာမိကြတယ်။ (သူတို့ နားလည်သဘောပေါက်လာပြီလို့ ကျနော်မဆိုပါ။ ရိပ်စားမိလာကြပြီလို့ ဆိုပါတယ်။) ဒါ့အပြင် အာဏာပိုင်တွေ အပေါ်မှာ အစေခံဆန်ဆန် ကျိုးနွံ့ရှိသေမှုကို စွန့်လွှတ်လာကြပြီဆိုတာ ကတော့ လုံးဝအသေအချာပဲဖြစ်ပါတယ်။ ၉၁ ကျော်ကာလ သပိတ်တိုက်ပွဲတွေမှာတော့ သိစိတ်နဲ့ယှဉ်တဲ့ ဦးဆောင်လှုပ်ရှားမှုသဘောတွေ တော်တော်များများသက်ဝင်လာပြီ။ တိကျတဲ့တောင်းဆိုချက်တွေ တင်ပြတောင်းဆိုတာတွေရှိလာပြီ။ အချိန်အခါကောင်းကိုကျကျနနတွက်ချက်ရွေးချယ်ပြီး သပိတ်မှောက်တတ် လာပြီ။ တခြားနေရာကတိုက်ပွဲတွေ သပိတ်တွေ၊ တခြားနေရာက နမူနာ သာဓကတွေကို ချပြဆွေးနွေးဝေဖန်သုံးသပ်မှုမျိုးတွေရှိလာကြပြီ။ အဓိကရုဏ်းတွေ၊ ပုန်ကန်မှုတွေဆိုတာဟာ အဖိနှိပ်ခံတွေရဲ့ မိမိကိုယ်ကိုယ် ခုခံကာကွယ်မှုအဆင့်မျှသာဖြစ်တယ်။ စနစ်ကျတဲ့သပိတ်တွေ၊ ဆန္ဒပြမှုတွေကတော့ လူတန်းစား တိုက်ပွဲရဲ့ ပဋိသန္ဓေအဆင့်ဖြစ်တယ်။ ပဋိသန္ဓေအဆင့်မျှသာရှိသေးကြောင်းကို အလေးအနက်ထပ်ပြောချင်ပါ တယ်။ ဘာ့ကြောင့် လူတန်းစားတိုက်ပွဲရဲ့ ပဋိသန္ဓေအဆင့်လို ဆိုသလဲဆိုရင် သပိတ်တွေ၊ ဆန္ဒပြမှုတွေဟာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂတိုက်ပွဲမျှသာဖြစ်ပြီး၊ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တိုက်ပွဲ မဟုတ်သေးလို့ပါပဲ။ ဒီအဆင့်ဟာ အလုပ်သမားနဲ့ အလုပ်ရှင်ကြားပဋိပက္ခကို သိမြင်နိုးကြားလာကြောင်း ဖော်ပြတဲ့သဘောသာရှိသေးတယ်။ အလုပ်သမားလူတန်းစား အကျိုးစီးပွားနဲ့ ခေတ်ပြိုင်နိုင်ငံရေးစနစ်၊ လူမှုရေးစနစ်ကြီးတခုလုံးကြားမှာ စေ့စပ်ညှိနှိုင်းလို့ မရနိုင်တဲ့ ပဋိပက္ခကြီးရှိနေတယ်ဆိုတာကို သိမြင်နားလည်တဲ့ အဆင့် မရောက်သေးဘူး။ ဆိုလိုတာကတော့ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်အသိမရှိသေးဘူးလို့ ပြောချင်တာဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအမြင်ဒီရှုထောင့်ကနေ ကြည့်ရင် ၉၁ ကျော်ကာလ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုတွေဟာ စောစောပိုင်းကာလမှာ ပေါ်ပေါက်တဲ့ အဓိကရုဏ်းတွေနဲ့ ယှဉ်ရင် နှိုင်းယှဉ်ချက်အရ တိုးတက်တဲ့ လက္ခဏာဆောင်ပေမယ့် အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှု အဆင့်သာရှိပါသေးတယ်။

အဲဒီအဆင့်မှာ အလုပ်သမားတွေကြားထဲမှာ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်အသိမရှိနိုင်သေးဘူးလို့ ကျနော်တို့ ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်အသိဆိုတာဟာ အလုပ်သမားတွေဆီကို ပြင်ပကနေ ပို့ပေးရမယ့် အရာ ဖြစ်ပါတယ်။ နိုင်ငံတကာသမိုင်းကိုပြန်ကြည့်ရင် အလုပ်သမားလူတန်းစားဟာ သူ့ချည်းသက်သက်၊ သူ့အားထုတ်ကြိုးစားမှုသက်သက်နဲ့သာဆိုရင် အလုပ်သမားသမဂ္ဂသိစိတ်အဆင့်သာ ဖွံ့ဖြိုးဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိပါတယ်။ ဆိုလိုတာက အလုပ်သမားသမဂ္ဂတွေ စုပေါင်းလက်တွဲပြီး အလုပ်ရှင်တွေကိုတိုက်ဖို့ လိုအပ်ကြောင်း၊ အလုပ်သမားတွေကို အကာအကွယ်ပေးမယ့် ဥပဒေတွေကို အစိုးရက ပြဋ္ဌာန်းလာအောင် အကျပ်ကိုင်ဖိအားပေးတဲ့တိုက်ပွဲတွေလိုအပ်ကြောင်း စတဲ့အချက်မျိုးတွေကို သိတဲ့အဆင့်ကို အလုပ်သမားသမဂ္ဂသိစိတ်အဆင့်လို့ ခေါ်တာဖြစ်ပါတယ်။ (တနည်းအားဖြင့်ပြောရရင် အလုပ်သမားက အလုပ်သမားအရေးသက်သက်သာလုပ်ရမယ်ဆိုတဲ့ အဆင့်ဟာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂသိစိတ်အဆင့် ဖြစ်ပါတယ်။) ဆိုရှယ်လစ်သဘောတရားကတော့ ပညာတတ်လူတန်းစားရဲ့ လေ့လာစူးစမ်းချက်တွေထဲကနေ ပေါ်ထွက်လာတဲ့ အဘိဓမ္မာရေး၊ သမိုင်းရေး၊ စီးပွားရေးသဘောတရားတွေကနေတဆင့် ကြီးထွားပေါက်ဖွား လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ သိပ္ပံနည်းကျဆိုရှယ်လစ်ဝါဒရဲ့ ဖခင်တွေဖြစ်ကြတဲ့ မာ့စ်နဲ့ အိန်ဂယ်

တို့ကိုယ်တိုင်သည်ပင် သူတို့ရဲ့ လူမှုရေး အဆင့်အတန်းကိုကြည့်ရင် သူတို့ဟာ ခေတ်ရှင်ပညာတတ်လူတန်းစားမှာ အကျုံးဝင်သူတွေ ဖြစ်ကြပါတယ်။ ထိုနည်းတူစွာပဲ ရုရှားနိုင်ငံဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီသဘောတရားဟာလည်း အလုပ်သမားလူတန်းစား ရဲ့ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်ကြီးထွားမှုနဲ့ သီးခြားစီပေါ်ပေါက်ဖြစ်ထွန်းလာပါတယ်။ တော်လှန်တဲ့ ဆိုရှယ်လစ် ပညာတတ်တွေအကြားမှာ အတွေးအခေါ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာမှုရဲ့ ရလဒ်အဖြစ်နဲ့ သဘာဝကျစွာ၊ မလွဲမရှောင်သာ စွာပေါ်ပေါက်လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။

(အလုပ်သမားသမဂ္ဂသိစိတ်အဆင့်ဟာ အလုပ်သမားတွေရဲ့ သက်သာချောင်ချိရေး အဆင့်သာ ဖြစ်တယ်။ အလုပ်သမားလူတန်းစား လွတ်မြောက်ရေး အဆင့်မဟုတ်ဘူး။ အလုပ်သမားသမဂ္ဂနိုင်ငံရေး အဆင့်ဟာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အဆင့်သာဖြစ်တယ်။ တော်လှန်ရေးအဆင့် မဟုတ်ဘူး။ တကယ်တန်းလိုအပ်နေတာဟာ အရင်းရှင်စနစ်ဘောင်အတွင်းမှာ အနေချောင်သက်သာလာရုံ မဟုတ်ဘဲ၊ အလုပ်သမားလူတန်းစားတရပ်လုံးလွတ်မြောက်ရေးဖြစ်တယ်။ အလုပ်သမားလူတန်းစားလွတ် မြောက်ရေးအတွက် တော်လှန်ရေးသမားတွေကို လိုအပ်ပါတယ်။)

အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုကို အာဏာရှင်စနစ်ဆန့်ကျင်လှုပ်ရှားမှုနဲ့ ပေါင်းစပ်ပေးဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ အလုပ်သမားတွေကို တွေဝေယိမ်းယိုင်အောင်လုပ်မှု၊ မျှော်လင့်အချက်အမှားပေးမှု၊ အလျော့ပေးအရှုံးပေးအောင် လုပ်မှု စတဲ့ မှိုင်းတိုက်ဝါဒတွေအောက်ကနေ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီလမ်းကြောင်း ဘက်ကို ရောက်လာအောင် စည်းရုံးဆွဲဆောင်ရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

တော်လှန်ရေးသမားအများစုက လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးပြီးသားမဖြစ်သေးခြင်းဟာ တော်လှန်ရေးကနဦးကာလတွေမှာ ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်ကြုံတွေ့နေကျအဖြစ်အပျက်မျိုးသာဖြစ်တဲ့အတွက် ဒီ့အတွက် အထူးကြောက်ရွံ့နေဖို့ မရှိပါဘူး။ လုပ်ရမယ့် လုပ်ငန်းတာဝန်ဟာ ဘာလဲဆိုတာကို မှန်မှန်ကန်ကန် သတ်မှတ် ပြဋ္ဌာန်းပြီးသားလည်းဖြစ်မယ်ဆိုပါစို့။ ဒါ့အပြင် အလုပ်တာဝန်မပြီးမြောက်မချင်း အဖန်တလဲလဲ ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်တဲ့ ခွန်အားသတ္တိလည်းရှိပြီးဖြစ်မယ်ဆိုရင် ယာယီရှုံးနိမ့်မှုဆိုတာမျိုးတွေဟာ တခုလုံးတစုံလုံးရှုံးနိမ့်ခြင်း မမည်ဘူး။ အစိတ်အပိုင်းသေးသေးလေးမျှ ရှုံးနိမ့်ခြင်းသာဖြစ်ပါတယ်။ တော်လှန်ရေးအတွေ့အကြုံနဲ့ စည်းရုံးရေးစွမ်းရည်ဆိုတာတွေဟာ လေ့လာသင်ယူချင်တဲ့ စိတ်လည်းရှိမယ်၊ အားနည်းချို့ယွင်းချက်တွေကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုမယ်ဆိုရင် ရလာဖို့ မခက်ပါဘူး။ အားနည်းချို့ယွင်းချက်တွေကို အသိအမှတ်ပြုခြင်းဟာ အဲဒီအားနည်းချို့ယွင်းချက်တွေ ဖယ်ရှားရေး အတွက် အလုပ်တဝက်ပြီးမြောက်ခြင်းပဲဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် သိစိတ်ရှိရှိဦးဆောင်မှုရဲ့ အခန်းကဏ္ဍမေ့မှိန်လာရင်တော့ သေးငယ်တဲ့ အစိတ်အပိုင်းရှုံးနိမ့်မှုသည်ပင် တခုလုံးရှုံးနိမ့်မှု၊ လုံးဝရှုံးနိမ့်မှုဖြစ်သွားနိုင်ပါတယ်။ အားနည်းချို့ယွင်းချက်ကို တန်ဖိုးထားရမယ့် အရာလို့ ထင်လာရင် အန္တရာယ်ရှိပါတယ်။ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို ကိုးကွယ်တဲ့ သဘောတရား ထူထောင်လာတာဟာ အားနည်းချက်ကို တန်ဖိုးထားရမယ့်အရာ လုပ်လာတာဖြစ်ပါတယ်။ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို ကိုးကွယ်ခြင်းကနေ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ စီးပွားရေး အဓိကဝါဒအကြောင်းကို ဆက်လက်ဆွေးနွေးဖို့ အချိန်ကျရောက်လာပါပြီ။

အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို ရှိခိုးခြင်း ရာဘိုချာယာမစ်ဆယ်လ်

ရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီအတွင်းမှာ နောင်အခါမှာ အတိုက်အခံဖြစ်လာမယ့် အနွယ်နှစ်ရပ်ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်လာပုံကို အရင်ရှင်းပါမယ်။

၁၈၉၇ နှစ်စပိုင်းမှာ အလုပ်သမားလူတန်းစားလွတ်မြောက်ရေးတိုက်ပွဲ အဖွဲ့ချုပ်ရဲ့ အဖွဲ့ဝင်လူကြီးနဲ့ လူငယ်တွေပါဝင်တဲ့ ဆွေးနွေးပွဲ တခုပြုလုပ်ခဲ့ပါတယ်။ ဆွေးနွေးတဲ့အကြောင်းအရာက စည်းရုံးရေး ပြဿနာဖြစ် ပါတယ်။ အဓိကဆွေးနွေးကြတာက “အလုပ်သမားအကျိုးဆောင်ရန်ပုံငွေဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများ” အကြောင်းဖြစ် ပါတယ်။ အဖွဲ့ဝင် လူငယ်တွေက သူတို့ရဲ့ မူလစည်းမျဉ်းကို ကာကွယ်ဆွေးနွေး

ကြတယ်။ အဖွဲ့ဝင်လူကြီးတွေကတော့ သူတို့အဖွဲ့ချုပ်ကို တော်လှန်ရေးသမားတွေရဲ့ အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ခိုင်မာကျစ်လစ်အောင် ဖွဲ့စည်းရေးဟာ အဓိကလိုအပ်ချက်ဖြစ်တယ်လို့ ထောက်ပြခဲ့ကြတယ်။ အမျိုးမျိုးသော အလုပ်သမားအကျိုးဆောင်ရန်ပုံငွေအဖွဲ့တွေ၊ ကျောင်းသားဝါဒဖြန့်ချိရေးအစုတွေ စတဲ့ အခြေခံအဖွဲ့အစည်း အားလုံးဟာ အဲဒီတော်လှန်ရေးသမားတွေရဲ့ အဖွဲ့စည်းကြီးအောက်မှာ လက်အောက်ခံအဖွဲ့တွေသာ ဖြစ်ရမယ်လို့ ထောက်ပြဆွေးနွေးခဲ့ကြပါတယ်။ လူကြီးတွေရဲ့ အဲဒီအယူအဆကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ပြီးမှ စီးပွားရေးအဓိကဝါဒ ဆိုတဲ့ အနွယ်သစ်ထွက်ပေါ်လာခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ရဘိုချာယာမစ်ဆယ်လ်မှာ ရေးသားထားတဲ့ စီးပွားရေး အဓိကဝါဒအကြောင်းကို ထင်ဟပ်တဲ့ ဆောင်းပါးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အခုဆက်ပြောပါမယ်။

ဇာဘုရင်ရဲ့ ကုတ်အင်္ကျီပြာစစ်ပုလိပ်တွေဟာ အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုတွေကို ဘယ်တော့ ရပ်တန့်သွားအောင် လုပ်နိုင်မှာ မဟုတ်ဘူးလို့ ရေးသားပြီးနောက် ဆက်လက်ဖော်ပြထားတာက “အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှု တက်တက်ကြွကြွ သန်သန်စွမ်းစွမ်းရှိလာတာဟာ အလုပ်သမားတွေက သူတို့ကံကြမ္မာကို ခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ လက်ထဲမှာ ဆက်အပ်မထားဘဲ သူတို့ကံကြမ္မာကို သူတို့လက်ထဲထားရှိလိုက်ကြတဲ့ အတွက်ဖြစ်တယ်။” လို့ ဆိုပါတယ်။ အသေးစိတ်ရှင်းလင်းချက်တွေ ဆက်လက်ဖြည့်စွက်ပြီး ဒီအယူအဆကို ထုထောင်ရေးသား ထားပါတယ်။ တကယ့်အဖြစ်မှန်က ခေါင်းဆောင်တွေလို့ သုံးနှုန်းထားတဲ့ အဖွဲ့ချုပ်ခေါင်းဆောင် ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေကို စစ်ပုလိပ်တွေက အလုပ်သမားတွေလက်ကနေ ဆွဲထုတ်သွားတာ ဖြစ်ပေမယ့် အဲဒီဆောင်းပါးကတော့ အလုပ်သမားတွေကိုယ်တိုင်က ခေါင်းဆောင်တွေကို တိုက်ထုတ်ပြီး ခေါင်းဆောင်တွေရဲ့ ထမ်းပိုးအောက်က ရုန်းထွက်လိုက်ကြလေဟန် ရေးသားထားပါတယ်။ တော်လှန်ရေးအဖွဲ့အစည်းတရပ်ဖြစ်ပေါ်လာအောင် ရှေ့တိုးချီတက်ဖို့ တိုက်တွန်းရမယ့်အစား၊ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှား မှုကို ချဲ့ထွင်ဖို့ တိုက်တွန်းရမယ့်အစားမှာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂ တိုက်ပွဲသန့်သန့်ကလေးဆီ ပြန်ဆုတ်ဖို့ အဲဒီဆောင်းပါးက တိုက်တွန်းထားပါတယ်။ “နိုင်ငံရေးရည်မှန်းချက်ကို ဘယ်တော့မှ မမေ့မလျော့ရေး ကြိုးစားအားထုတ်မှုတွေကြောင့် အလုပ်သမားသမဂ္ဂလှုပ်ရှားမှုရဲ့ စီးပွားရေးအခြေခံဟာ မှေးမှိန်သွားရတယ်” လို့လည်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုထားပါတယ်။ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုရဲ့ ဆောင်ပုဒ်ဟာ “စီးပွားရေးအချက်အလက် များအတွက် တိုက်ပွဲဝင်ကြ” ဆိုတာမျိုးဖြစ်ရမယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ “အလုပ်သမားများသည် အလုပ်သမားများအတွက်သာဖြစ်သည်” ဆိုရင်ပိုလို့တောင် ကောင်းသေးတယ်လို့လည်း ဆိုပါတယ်။ “တခြားအဖွဲ့အစည်းပေါင်း ၁၀၀ ထက် အလုပ်သမားသပိတ်ရန်ပုံငွေကသာ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုအတွက် ပိုပြီးအဖိုးတန်တယ်” လို့လည်း ကြေညာပြောဆိုပါတယ်။ သူတို့ဆောင်ပုဒ်တွေက “အလုပ်သမားတွေထဲက မလိုင်တွေကိုသာ အာရုံမစိုက်ရ၊ သာမန်အများစုအလုပ်သမားထုကြီးကို အာရုံစိုက်ကြရမယ်” ဆိုတဲ့ဆောင်ပုဒ် “နိုင်ငံရေးဆိုတာ စီးပွားရေးနောက်မှာ အမြဲတန်းအပိုးကျိုးကျိုးနဲ့ လိုက်ပါလာရစမြဲ” ဆိုတဲ့ ဆောင်ပုဒ်တွေ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအတွေးအခေါ်တွေဟာ တရားဝင်ထုတ်ခွင့်ရတဲ့ မော့စ်ဝါဒ အတိုအထွာတွေလောက်သာ ဖတ်ခွင့်ရ တဲ့ လူငယ်အများအပြားအပေါ်မှာ ဩဇာလွှမ်းမိုးသွားပါတယ်။

နိုင်ငံရေးအသိဉာဏ်ရှေ့ဆောင်မှုကို အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုက လွှမ်းမိုးသွားတာဖြစ်ပါတယ်။ “လုပ်ခ တကျပ်အပေါ်မှာ တပြားထပ်ဆောင်းရတာဟာ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒတို့ နိုင်ငံရေးတို့ထက်ပိုကောင်းတယ်” ဆိုတဲ့ အယူအဆ “ကိုယ်တိုက်နေတာဘာအတွက်ဆိုတာ ကိုယ်သိရမယ်။ နောက်မျိုးဆက်အတွက် တိုက်ရမှာ မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်သားသမီးတွေနဲ့ ကိုယ့်အတွက်တိုက်ရမယ်” ဆိုတဲ့ အလုပ်သမားရေးသက်သက်အယူအဆ သို့ မဟုတ် အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုအယူအဆဟာ လွှမ်းမိုးသွားပါတယ်။ တကယ်တော့ ဒီစာသားတွေဟာ အနောက်ဥရောပ ဓနရှင်လူတန်းစားက အမြဲတန်းအသုံးပြုနေကျ သူတို့စိတ်ကြိုက် လက်ရွေးစင် လက်နက်တွေပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ (တကယ်တော့ အလုပ်သမားတိုက်ပွဲကို နိုင်ငံရေးတိုက်ပွဲနဲ့ခွဲထုတ်လိုက်ခြင်းဟာ အလုပ်သမားတိုက်ပွဲ

တွေကို ကျဉ်းမြောင်းသွားအောင် လုပ်လိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ အလုပ်သမားတိုက်ပွဲကို တခြားလူတန်းစားတွေရဲ့ တိုက်ပွဲနဲ့ ခွဲထုတ်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် အလုပ်သမားတိုက်ပွဲကို အားနည်းပျော့ညံ့သွားအောင် လုပ်လိုက်တာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။ အလုပ်သမားကို အလုပ်ရှင် သက်သက်လောက်နဲ့သာ ရန်တိုက်ပေးပြီး အစိုးရနဲ့ နိုင်ငံရေးစနစ်ကို မတို့မထိနိုင်အောင် အတွေးအခေါ်အရ ဘောင်ခတ်ကန့်သတ်လိုက်တာလည်း ဖြစ်ပါတယ်။)

သိစိတ်ရှိရှိဦးဆောင်လှုပ်ရှားမှု သို့မဟုတ် အသိဉာဏ်ဦးဆောင်မှုလို့ ကျနော်တို့ ပြောဆိုသုံးစွဲနေတဲ့ လှုပ်ရှားမှုဟာ လူတစုတဖွဲ့က တမင်ရည်ရွယ်ပြီး အစီအစဉ်ရှိရှိနဲ့ ဆောင်ရွက်တဲ့လုပ်ဆောင်မှုကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။ တမင်ရည်ရွယ်ပြီး အစီအစဉ်ရှိရှိလုပ်ဆောင်တယ်ဆိုတဲ့ စကားနဲ့အညီ အချိန်အခါ အခြေအနေကို ချင့်ချိန်တွက်ချက်ဆောင်ရွက်မှု၊ စီမံကိန်းချဆောင်ရွက်မှု၊ အလုပ်သမားတွေကို စနစ်တကျစည်းရုံးမှု၊ တောင်းဆိုချက်တွေကို စဉ်းစားချင့်ချိန်ရွေးချယ်တောင်းဆိုမှု၊ ရန်သူ့အင်အားကိုယ့်အင်အားတွက်ချက်မှု၊ နည်းပရိယာယ်ရွေးချယ်မှု စတဲ့ အသိဉာဏ်အသုံးပြုဆောင်ရွက်ချက်တွေအားလုံး အကျုံးဝင်ပါတယ်။ အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုဆိုတာကတော့ ဘယ်သူကမှ တကူးတက မတိုက်တွန်းရပါဘဲနဲ့ အလိုအလျောက်ဖြစ် ပေါ်လာတာကို ဆိုလိုတာ ဖြစ်ပါတယ်။ ရုရှားမှာ အသိဉာဏ်ဦးဆောင်လှုပ်ရှားမှုကိုတိုက်ခိုက်ပြီး အလုပ်သမားတွေရဲ့ သဘာဝအလျောက်ဖြစ် ပေါ်တဲ့လှုပ်ရှားမှုကသာ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုစစ်စစ်ဖြစ်တယ်၊ အဲသလို နိုင်ငံရေးပယောဂ မပါတဲ့ အလုပ်သမား လှုပ်ရှားမှုကသာ သာလွန်ကောင်းမွန်တယ်ဆိုတဲ့ သဘောတရားကို ထူထောင်လာတာဟာလည်း အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုတခုပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှုဟာ အလိုအလျောက်ပေါ်ပေါက်လာ တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။ ပြောချင်တာကတော့ အသိဉာဏ်ဦးဆောင်လှုပ်ရှားမှုဆိုတဲ့ အတွေးအခေါ်ကို အလိုအလျောက်လှုပ်ရှားမှု အတွေးအခေါ်ကနေ တိုက်ခိုက်ချေဖျက်ပြီးမှ အနိုင်ရထွက်ပေါ်လာတာမျိုး မဟုတ်ဘဲ အခြေအနေအရ အလိုလို ထွက်ပေါ်လာတာလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ အဲဒီအခြေအနေဆိုတာကတော့ တော်လှန်ရေးသမားဟောင်း အမြောက်အမြားကို ပုလိပ်က ဆွဲသွားပြီးနောက်မှာ ရုရှားဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီအတွင်းမှာ အတွေ့အကြုံနုနယ်တဲ့ လူငယ်တွေ အစားထိုးဝင်ရောက်လာတဲ့ အခြေအနေဖြစ်ပါတယ်။ အတွေ့အကြုံနုနယ်တဲ့ သဘောတရားမပြည့်ဝမှုကို တချို့သူတွေက အခွင့်ကောင်းယူအမြတ်ထုတ်ပြီး ဒီမိုကရေစီအကြောင်း လေလုံးထွား ပြောဆိုပြီး လမ်းမှားပို့ဆောင်လိုက်တာ ဖြစ်ပါတယ်။

အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကို ကိုးကွယ်သူတွေက အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှု စစ်စစ် မဟုတ်တဲ့ အရာတွေကို ဆန့်ကျင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အလုပ်သမားမဟုတ်တဲ့ ပညာတတ်တွေ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုမှာ ပါဝင်ပတ်သက်မှုကို ဆန့်ကျင်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူတို့ကိုယ်တိုင်သုံးစွဲပြောဆိုနေတဲ့ အဲဒီဆင်ခြေတွေ အားလုံးဟာ ဓနရှင်အလုပ်သမားသမဂ္ဂစစ်စစ်ကြီးတွေ အသုံးပြုတဲ့ ဆင်ခြေတွေဖြစ်နေပါတယ်။ သူတို့ဟာ အင်္ဂလိပ်ဓနရှင် အလုပ်သမားသမဂ္ဂဝါဒကို ကိုယ့်နိုင်ငံအလုပ်သမား သမဂ္ဂတွေအတွင်းမှာ သွတ်သွင်းအသုံးပြုနေတာဖြစ်ပါတယ်။ အလုပ်သမားလူတန်းစားရဲ့ အလိုအလျောက်ဖြစ်ပေါ်မှုကိုသာ ကိုးကွယ်ရှိခိုးမှုမှန်သမျှ၊ အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုကို တခြားလူထုလူတန်းစား လှုပ်ရှားမှုတွေနဲ့ အဆက်အသွယ်ဖြတ်တောက်ပြီး အထီးကျန်အောင် လုပ်မှုမှန်သမျှ၊ အသိဉာဏ်နဲ့ယှဉ်တဲ့အပိုင်းကို သေးသိမ်အောင် လုပ်မှုမှန်သမျှ၊ ဆိုရှယ်ဒီမိုကရေစီကိုအထင်သေးမှုမှန်သမျှဟာ ရည်ရွယ်ချက်ပါသည်ဖြစ်စေ၊ မပါသည်ဖြစ်စေ၊ အလုပ်သမားတွေအပေါ်မှာ ဓနရှင်လူ တန်းစား ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုကို အားဖြည့်ကူညီတဲ့လုပ်ရပ်သာဖြစ်ပါတယ်။ “ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေဟာ သဘောတရားရဲ့ အရေးကြီးမှုကို ပိုတွက်နေတယ်”၊ (မီးပွား အမှတ်၁၂) “ဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တွေဟာ အသိဉာဏ်နဲ့ယှဉ်တဲ့အပိုင်းရဲ့ အရေးပါအရာရောက်မှုကို ချဲ့ကားလွန်းနေတယ်”၊ (ရဘိုချီယီဒိုင်လို အမှတ် ၁၀) စသည်ဖြင့်ပြောနေကြတဲ့ သူတို့တတွေဟာ “အလုပ်သမားတွေရဲ့ကံကြမ္မာ

ကို ခေါင်းဆောင်တွေရဲ့လက်ထဲက ဆွဲထုတ်နိုင်ခဲ့ရင်” အလုပ်သမားလူတန်းစားလှုပ်ရှားမှုသက်သက်ကနေ သီးခြားလွတ်လပ်တဲ့ သဘောတရားတရပ် ထုတ်ဖော်နိုင်လာလိမ့်မယ်လို့ ထင်နေကြတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအထင်ဟာ မှားပါတယ်။ ဩစတြီးယန်းဆိုရှယ်ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီရဲ့ လုပ်ငန်းစဉ်မူကြမ်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ကားလ်ကောက်စကီ ပြောခဲ့ဖူးတဲ့ စကားတချို့ကို ကိုးကားတင်ပြချင်ပါတယ်။

“စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးဖြစ်ပေါ်မှုတွေနဲ့ လူတန်းစားတိုက်ပွဲတွေဟာ ဆိုရှယ်လစ် ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး ပေါ်ပေါက်လာဖို့အတွက် လိုအပ်တဲ့ ရုပ်ပိုင်းအခြေအနေတွေကို ဖန်တီးပေးရုံသာမက ဆိုရှယ်လစ်ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး လိုအပ်ကြောင်းကို သိရှိနိုင်တဲ့ အသိဉာဏ်ကိုပါ ဖန်တီးပေးတယ်လို့ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးသမားတွေက ထင်ကြ တယ်။ မာ့စ်က အဲသလိုပြောခဲ့တယ်လို့လည်း သူတို့ ထင်တတ်ကြတယ်။ အရင်းရှင်စနစ်ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးလာပြီး ပစ္စည်းမဲ့ အရေအတွက် တိုးတက်များပြားလာလေလေ၊ ပစ္စည်းမဲ့တွေဟာ အရင်းရှင်ကို မတိုက်မဖြစ်အခြေအနေအောက် ရောက်လာလေလေ၊ အရင်းရှင်ကိုတိုက်ဖို့ ပိုပြီးသင့်တော်တဲ့ အနေအထားကို ရောက်လာလေလေလို့ လုပ်ငန်းစဉ်မူကြမ်းမှာ ဖော်ပြထားပါတယ်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားဟာ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ဆီရောက်ရှိနိုင်တဲ့ ဖြစ်နိုင်ခြေရှိမှုနဲ့ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်လိုအပ်ကြောင်းတို့ကို သိလာတယ်လို့လည်း အဲဒီမူကြမ်းက ဆိုထားပြန်ပါတယ်။ ဒီရေးသားချက်အရဆိုရင် ဆိုရှယ်လစ်အသိဉာဏ်ဆိုတာဟာ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတိုက်ပွဲ ကနေ မဖြစ်မနေထွက်ကို ထွက်ပေါ်လာရမယ့်အရာ၊ တိုက်ရိုက်ရရှိလာရမယ့် ရလဒ်ဆိုတဲ့ သဘောဖြစ်နေပါတယ်။ အဲဒီအယူအဆဟာ လုံးဝမှားပါတယ်။ ဆိုရှယ်လစ် သဘောတရားဟာလည်း ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစားတိုက်ပွဲလိုပဲ ခေတ်သစ်စီးပွားဆက်ဆံရေးတွေထဲမှာ မြစ်ဖျားခံတယ်ဆိုတာ အမှန်ပါပဲ။ ဒါ့အပြင် ဆိုရှယ်လစ် သဘောတရားဟာလည်း ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတိုက်ပွဲလိုပဲ အရင်းရှင်စနစ်က ထုတ်လုပ်ဖန်တီးထားတဲ့ လူထုရဲ့ မွဲတေမှုနဲ့ ဒုက္ခဆင်းရဲတွေကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရင်း ထွက်ပေါ်လာတယ်ဆို တာလည်း အမှန်ပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနဲ့ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတိုက်ပွဲဟာ ဘေးချင်းယှဉ်ပြီး အပြိုင်ထွက် ပေါ်လာတာဖြစ်ပါတယ်။ တခုထဲကနေ တခုထွက်ပေါ်လာတာ မဟုတ်ပါဘူး။ တခုစီဟာ မတူညီတဲ့ အခြေအနေတွေအောက်ကနေ ထွက်ပေါ်လာကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ်သစ် ဆိုရှယ်လစ်အသိဉာဏ်ဟာ ကောင်းမွန်တဲ့ သိပ္ပံနည်းကျ ဗဟုသုတတွေထဲကနေသာ ထွက်ပေါ်လာနိုင်ပါတယ်။ ခေတ်သစ်ဘောဂဗေဒသိပ္ပံဟာ ခေတ်သစ်အတတ်ပညာနည်းပညာလိုပဲ ဆိုရှယ်လစ် ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး အတွက် လိုအပ် ချက်ဖြစ်ပါတယ်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားဟာ ဘယ်လောက်ပဲ ပြုလုပ်ချင်တဲ့ ဆန္ဒပြင်းပြစေကာမူ ခေတ်သစ်ဘောဂဗေဒသိပ္ပံနဲ့ ခေတ်သစ်နည်းပညာတွေကို ဘယ်လိုမှ ဖန်တီးနိုင်စွမ်းမရှိဘူး။ အဲဒီနှစ်ခုစလုံးဟာ ခေတ်သစ် လူမှုရေး ဖြစ်စဉ်ထဲကနေ ထွက်ပေါ်လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။ သိပ္ပံပညာကို သယ်ဆောင်လာတဲ့ ယာဉ်ဟာ ပစ္စည်းမဲ့ မဟုတ်ဘူး။ ဓနရှင် ပညာတတ်လူတန်းစား ဖြစ်ပါတယ်။ ခေတ်သစ်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ မြစ်ဖျားခံစီးဆင်းလာတာဟာ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းရှိ လူတန်းစားအလွှာတရပ်အတွင်းက တဦးချင်းလူပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ စိတ်ထဲကနေဖြစ်ပါတယ်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားအတွင်းရှိ ပညာရေးကောင်းမွန်တဲ့သူတွေနဲ့ ဆက်သွယ်ပြီး ခေတ်သစ်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို သူတို့ဆီရောက်အောင်ပို့ဆောင်ပေးခဲ့တာဟာလည်း အဲဒီအလွှာကပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားအတွင်းရှိ ပညာရေးကောင်းမွန်တဲ့သူတွေကလည်း အခြေအနေပေးတာနဲ့ တပြိုင်နက် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတိုက်ပွဲမှာ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို အသုံးပြုခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့် ဆိုရှယ်လစ် အသိဟာ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားတိုက်ပွဲအတွင်းကို အပြင်ကရောက်လာတဲ့အရာဖြစ်တယ်။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား တိုက်ပွဲအတွင်းကနေ သူ့အလိုအလျောက်ထွက်ပေါ်လာတဲ့အရာ မဟုတ်ဘူး။ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားကို သူရဲ့ အဆင့်နေရာကို မှန်မှန်ကန်ကန်သိရှိအောင်၊ သူ့ရဲ့ လုပ်ငန်းတာဝန်ကို မှန်မှန်ကန်ကန်သိရှိအောင် လုပ်ပေးရပါမယ်။” ■

(နောက်စာစောင်မှာ ဆက်လက်ဖော်ပြပါမယ်)

မြေယာပြဿနာဆိုင်ရာ မှတ်စုများ (အပိုင်း ၂)

■ လေ့လာသူတဦး

၂။ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသ သို့မဟုတ် ဗမာ့ဆန်အိုးကြီး

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တိုင်းဟာ ၁၉၈၉-၂၀၁၀ စစ်အစိုးရလက်ထက် ဆန်အိုးကြီးဘဝကနေ ငါးမွေးကန်တွေပြည့်နေတဲ့ နေရာအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားသလို ၂၀၀၈ နာဂစ်မုန်တိုင်းကြီးဒဏ်ကြောင့် အထိနာရာဒေသကြီးလဲဖြစ်ခဲ့တယ်။ ၁၉၈၈ အရေးတော်ပုံကို ရက်စက်စွာနှိမ်နင်းပြီးတက်လာတဲ့ စစ်အစိုးရဟာ အရင်စစ်အစိုးရတွေလိုဘဲ တောင်သူလယ်သမားတွေစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုကိုမဟာဗျူဟာတခုအဖြစ်ထိန်းချုပ်ပြီး လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို စက်မှုလယ်ယာအဖြစ်ပြောင်းလဲရေးကြွေးကြော်မယ်၊ တောင်သူတွေရဲ့လက်ငုပ်လယ်တွေကို အတင်းသိမ်းယူမယ်၊ အဲသလိုအခမ့လုပ်ရာကနေ ၂၀၁၀ နောက်ပိုင်း ထိန်းချုပ်မှုအနည်းငယ်ဖြေလျှော့လာချိန်မှာ အရပ်ဖက်တက်ကြွလှုပ်ရှားသူတွေ တောင်သူလယ်သမားသမဂ္ဂတွေရဲ့ ဆုံးရှုံးမြေယာပြန်လည်ရရှိရေး တောင်းဆိုလှုပ်ရှားမှုတွေ အများဆုံးဖြစ်ပေါ်ခဲ့ တဲ့ဒေသကြီးတစ်ခုလဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီဒေသကြီးရဲ့ ကိုလိုနီခေတ်သမိုင်းနောက်ခံတွေ၊ လွတ်လပ်ရေးခေတ်သမိုင်းနောက်ခံ တွေနဲ့ လက်ငင်းမြေယာပြဿနာတွေကို လေ့လာနိုင်ရင် မျက်မှောက်ဗမာပြည်ရဲ့ မြေယာပြဿနာကို တစွန်းတစနားလည်နိုင်မယ် လို့ယူဆပါတယ်။

မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသကြီးကို စီးပွားဖြစ်စပါးစိုက်ပျိုးရေးနယ်ကြီး အဖြစ်ပြောင်းလဲပစ်ခဲ့သူတွေကတော့ ဗြိတိသျှအရင်းအနှီးပိုင်ဆိုင်သူတွေ၊ အိန္ဒိယကပြောင်းလာကြတဲ့ ငွေတိုးချေး ချစ်တီးတွေနဲ့ ပြည်တွင်းက တောင်သူလယ်သမားတွေဘဲဖြစ်ပါတယ်။ ၁၈၅၂ ခု ဒုတိယအင်္ဂလိပ်ဗမာစစ်ပွဲမှာ အနိုင်ရလိုက်တဲ့ အင်္ဂလိပ်တွေဟာ လူနေကျဲပြီး တောနက်တွေဖုံးနေ

တဲ့ ငှက်ဖျားရောဂါထူပြောပြီးဒီရေအတက်အကျရှိတဲ့ လမုတောတွေနဲ့ မြက်ရိုင်းတွေဖုံးနေတဲ့ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ်အရပ်ကိုစပါးစိုက်လယ်တွေအဖြစ် ဗမာပြည်မြောက်ပိုင်းက ရွှေ့ပြောင်းဝင်ရောက်လာသူတွေကို ခေါမဦးချလုပ်ပိုင်ခွင့်တွေပေးပြီးခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းစိုက်ပျိုးစေခဲ့တယ်။ ဗမာ့လယ်ယာစနစ်ဟာ မိမိဖာသာဖူလုံရေးစိုက်ပျိုးတဲ့စနစ်ကနေ စီးပွားဖြစ်သီးနှံစိုက်ပျိုးရေးစနစ်ကို ကူးပြောင်းဝင်ရောက်လာခဲ့သလို အထက် အညာကနေ အလုံးအရင်းဝင်ရောက်အခြေချလာသူတွေနဲ့ တိုးချဲ့ပြီးရင်းတိုးချဲ့လာခဲ့တယ်။ ဗြိတိသျှတွေ အိန္ဒိယမှာ ကျင့်သုံးခဲ့တဲ့ လွတ်လပ်စွာ ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းလုပ်ကိုင်ခွင့်ရှိတဲ့၊ လွတ်လပ်စွာရွှေ့ပြောင်းခွင့်ရှိတဲ့၊ မြေယာတွေအပေါ် Ryotwari system ကောက်ခံတဲ့ မြေခွန်တွေကိုကောက်ခံရင်း မြေသစ်ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းသူတွေကိုလဲ ၁၂ နှစ်သက်တမ်းရှိတဲ့ ပတ္တာစနစ် ဂရန်မြေချထားတာတွေ လုပ်ပေးခဲ့တယ်။

ဗြိတိသျှကိုလိုနီနယ်ချဲ့တွေက စပါးကို ရောင်းကုန်အဖြစ် ပြောင်းလဲလိုက်တဲ့အခါမှာတော့ ၁၉ ရာစု ဒုတိယရာစုဝက်အတွင်းမှာ အောက်ဗမာပြည်ကို ဥရောပတိုက်သားတွေ၊ တရုတ်တွေ၊ ချစ်တီးတွေ၊ အိန္ဒိယအလုပ်သမားတွေအလုံးအရင်းဝင်ရောက်လာကြတယ်။

ပြည်ပပို့ ကုန်အချောကိုင်လုပ်ငန်းတွေနဲ့ ကုန်သွယ်မှုတွေကို ဥရောပသားတွေက လွှမ်းမိုးထားပြီး ဆန်စက်သစ်စက်ကြီးတွေကိုပိုင်ဆိုင်ထားသလို ဥရောပဈေးကွက်နဲ့ ကုန်သွယ်မှုတွေကိုလဲ ချုပ်ကိုင်ထားကြတယ်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသမှာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွေအ တွက် လိုအပ်တဲ့ စိုက်စရိတ်တွေကို လယ်သမားတွေဆီချေးငှားပေးသူများအဖြစ် ချစ်တီးများက ဒိုင်ခံလုပ်ဆောင်ကြတယ်။ ချစ်တီး တွေဟာ ကုန်ထုတ်လုပ်သူနဲ့ ဘဏ္ဍာအရင်းရှင်အကြား၊ တနည်းအားဖြင့် တောင်သူနဲ့ ဗြိတိသျှဘဏ်တွေ မဒရပ်ဘဏ်တွေအကြား အောင်သွယ်အခန်းကပါဝင်လာကြတယ်။ ချစ်တီးတွေဟာ ငွေချေးလုပ်ငန်းမှာကျွမ်းကျင်သူတွေဖြစ်ပြီး ဘဏ်တွေရဲ့ယုံကြည်မှုတွေရ နေတဲ့အတွက် အရင်းရှင်ဘဏ္ဍာလုပ်ငန်းနဲ့ စီးပွားရေးနည်းနာတွေ အကျွမ်းတဝင်မရှိတဲ့ နယ်ခံတောင်သူလယ်သမားတွေကို ဘဏ်ကထုတ်လာတဲ့ ငွေတွေနဲ့ လယ်ပေါင်ယာပေါင်ခံ ငွေတိုးချတာတွေလုပ်ကြတယ်။

ဒီလိုနဲ့ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တစ်ခုလုံး မြေသစ်တိုးချဲ့စရာမကျန်တော့သလောက်တဲ့အထိ လယ်ယာလုပ်ငန်းကိုအပြန့်နည်းနဲ့ချဲ့ထွင်လာခဲ့ကြတယ်။ ပြည်ပပို့ကုန်အဖြစ်ဆန်စပါးတင်ပို့မှုကလဲ တစ်နှစ်တစ်နှစ်ကို တန်ချိန်သန်းချီတင်ပို့လာကြတယ်။ ၁၉၂၀ ခုလောက် ရောက်လာတဲ့အခါမှာ စိုက်ပျိုးရေးဟာ အပြန့်စိုက်ပျိုးနည်း extensive cultivation နဲ့ ဆက်လက်မရပ်တည်နိုင်တော့ဘဲ အရင်းအနှီးတိုးဖြည့်ပြီး အထွက်တိုးအောင်လုပ်တဲ့ အားသွန်ထုတ်လုပ်နည်း intensive cultivation ကို မဖြစ်မနေပြောင်းလဲလာကြတယ်။ ဒီလို အားသွန်ထုတ်လုပ်ဖို့ လိုအပ်တဲ့ အရင်းအနှီးတွေအတွက် တောင်သူလယ်သမားတွေဟာ ချစ်တီးဆီမှာ ငွေတိုးပိုပြီး ယူကြရပြန်တယ်။ ဒီကာလရောက်တော့ အရင်က တစ်ဧကော ၂၉ ရူပီးလောက်တန်တဲ့မြေကလဲ ၁၀၃ ရူပီးကို ဈေးခုန်တက်သွားသလို တောင်သူတွေဆီမှာတင်နေတဲ့ ငွေတိုးတွေ ငွေရင်းတွေကလဲ တောင်လိုပုံလာတယ်။ ၁၉၂၅ လောက်တုံးက ကျေးလက်မှာမနေသူ (ချစ်တီးပိုင်) မြေယာအချိုးအ စားဟာ ၃၀% လောက်ရှိရာကနေ ၁၉၃၀ လောက်ရောက်တော့ ချစ်တီးတွေဟာ အကြွေးမဆပ်နိုင်တဲ့တောင်သူတွေဆီက သိမ်းတဲ့ လယ်ယာမြေက မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသစုစုပေါင်း မြေအကျယ်ရဲ့ ၅၀%လောက်အထိရှိလာတယ်။ ၁၉၂၉ ကမ္ဘာ့စီးပွားပျက်ကပ်ဒဏ်ဟာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တောင်သူတွေကို အပြင်းဆုံးရိုက်ခတ်လိုက်တဲ့အတွက် စပါးဈေးတွေထိုးကျပြီး စိုက်ထားတဲ့စပါးတွေဆီက ဘာမှပြန်မရကြတော့ဘူး၊ ဒီအချိန်မှာ ဗြိတိသျှအစိုးရက သူတို့ရယူနေကျ လယ်ခွန်လူခွန်တွေကို စစ်တပ်နဲ့ လာပြီးကောက်ခံကြလို့ နောက်ဆုံးမှာ ဆရာစံ တောင်သူလယ်သမားအရေးတော်ပုံကြီး ပေါ်ထွက်လာခဲ့တယ်။

စီးပွားရေးပညာရှင်တွေကတော့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မတိုင်မီနဲ့ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်နောက်ပိုင်းခေတ်နှစ်ခေတ်မှာ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးကို ဦးဆောင်လွှမ်းမိုးသူ နှစ်

နိုင်ငံရှိတယ်လို့သတ်မှတ်ကြတယ်။ စစ်မတိုင်မီခေတ်ဦးဆောင်လွှမ်းမိုးသူက ဗြိတိသျှလက်ဝါးကြီးအုပ်အရင်းရှင်နိုင်ငံဖြစ်ပြီး စစ်ပြီးခေတ်မှာတော့ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးကို ဦးဆောင်လွှမ်းမိုးသူက အမေရိကန်ဘဲလို့ ဆိုကြတယ်။ တချို့ကတော့ အဲဒီခေတ်နှစ်ခေတ်အပြင်မျက်မှောက်ကာလ ကမ္ဘာလွှမ်းပတ်ရေး ခေတ်ကို တတိယခေတ် လို့ သတ်မှတ်ကြတယ်။ စစ်ပြီးကာလ ဗမာပြည်ဟာ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အောက်ကနေ နိုင်ငံရေးအရအမှီခိုကင်းမှုရရှိလာတဲ့အခါ အမေရိကန်ရဲ့ PL 480.9 ဆိုတဲ့ စားနပ်ရိက္ခာအကူကိုလက်ခံလိုက်ပြီး အမေရိကန်ရဲ့ ပထဝီနိုင်ငံရေးစက်ဝန်းထဲ စတင်ဝင်ရောက်ခဲ့တယ်။ ဗမာအုပ်စိုးသူ အီလစ်တွေဟာ လွတ်လပ်ရေးရပြီဆိုတာနဲ့ ကိုလိုနီအငွေ့အသက်တွေကို အဆုံးသတ်ဖို့ကြိုးစားရင်း အမေရိကန်စက်ဝန်းထဲ ဝင်မှန်းမသိဝင်ခဲ့ကြတယ်လို့လဲ တချို့ကဆိုတယ်။

၁၉၄၇ အခြေခံဥပဒေရေးဆွဲတော့ နိုင်ငံတော်သည် ရှိရှိသမျှမြေယာအားလုံး၏ အမြင့်ဆုံးပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်လို့ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သလို ၁၉၅၃ ခု မြေရှင်စနစ်ဖျက်သိမ်းရေးအတွက်ဆိုပြီး မြေယာအားလုံး နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ရေးအက်ဥပဒေကို ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ကြတယ်။ မြေယာပြုပြင်ရေးအတွက် မြေရှင်ပိုင်မြေတချို့ကို လျော်ကြေးပေးသိမ်းယူပြီး တောင်သူလယ်သမားတွေထံခွဲဝေတာလုပ်ပေမဲ့ ကျွဲနွားနဲ့စိုက်ပျိုးရေး ကရိယာပိုင်ဆိုင်သူတွေကိုသာ ဦးစားပေးပြီး မြေဝေပေးခဲ့တယ်လို့ ဝေဖန်တာခံလိုက်ရတယ်။ အစိုးရကပိုင်ဆိုင်တာဖြစ်လို့ တောင်သူလယ် သမားတွေဟာ အစိုးရဆီက လယ်လုပ်ပိုင်ခွင့်ဘဲရကြတယ်။ ကိုယ်လုပ်နေတဲ့ လယ်ယာမြေကို ရောင်းချခွင့် လက်လွှဲခွင့် ပေါင်နှံခွင့် မရှိဘူး။ မြေရှင်စနစ်ကိုဖျက်သိမ်းတယ်ဆိုပေမဲ့ မြေမဲ့ယာမဲ့တောင်သူတွေ တပြုံတခေါင်းကြီးရှိနေသလို တိတ်တိတ်ပုန်းသီးစားခပေး နေရတာတွေလဲ ဆက်ရှိနေတယ်။ မြေရှင်တွေဟာ မြေသိမ်းမခံရအောင် သူ့မြေတွေကို သားသမီးတွေ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေနဲ့ အစိတ်စိတ်ခွဲပြီး ဦးပိုင်အဖြစ်စာရင်းတွေခွဲပြခဲ့ကြတယ်။

၁၉၆၂ မတ်လမှာ စစ်အာဏာသိမ်းလိုက်တဲ့ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းရဲ့တော်လှန်ရေးကောင်စီဟာ ၁၉၆၃ မှာ သီးစားဥပဒေတွေပြဋ္ဌာန်း လိုက်ပြီး တောင်သူလယ်သမားတွေကို နိုင်ငံတော်ပိုင်မြေယာမှာ လုပ်ကိုင်တဲ့ သီးစားတွေသာဖြစ်ကြောင်း အခိုင်အမာဖြစ်အောင်ထပ်မံအတည်ပြုလိုက်တယ်။ မြေယာကို လယ်လုပ်ပိုင်ခွင့်နဲ့သာလုပ်ခွင့်ရှိပြီး သီးစားခကိုလဲ နိုင်ငံတော်ကသာပြဋ္ဌာန်းခွင့်ရှိကြောင်း ကြေညာလိုက်တယ်။ အဲဒီသီးစားဥပဒေအရ လယ်ယာမြေဦးပိုင်ချထားမှု (holding) တနည်းအားဖြင့် သီးစားချထားမှုဆိုတဲ့အသုံးအနှုန်းပေါ်လာတယ်။ အဲဒီဥပဒေတွေရဲ့အကျိုးသက်ရောက်မှုက စိုက်ပျိုးမြေ စုစုပေါင်းရဲ့ လေးပုံတစ်ပုံ (လယ်ဧက ၅ သန်း) လောက်ဘဲ ခံစားရ တယ်လို့ မြသန်းနဲ့ နီရှီဇာဝါတို့ရဲ့ ၁၉၉၀ စစ်တမ်းမှာ ဖော်ပြထားတယ်။ အစိုးရက စိုက်စရိတ်ချေးငွေတွေကို ၁၂%ကနေ ၂၅%အထိ တိုးပေးပေမဲ့ လယ်သမားတွေလိုအပ်တဲ့ စိုက်စရိတ်ရဲ့ ၁၁%လောက်သာရှိလို့ ထုတ်လုပ်မှုတိုးမလာခဲ့ဘူး။ လယ်သမားတွေရဲ့ စိုက်ပျိုးချင်စိတ်တွေ ပိုပြီးထိခိုက်စေတဲ့ နောက်ထပ်အကြောင်းရင်းတစ်ခုလဲရှိသေးတယ်။ အဲဒါကတော့ စီမံကိန်းဝင်စပါးဆိုပြီး တင်းတင်းကျပ်ကျပ်ထိန်းချုပ်လိုက်တာကြောင့်ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီနှစ်မှာဘဲ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ပြည်သူပိုင်သိမ်းယူခြင်း ဥပဒေအရ ဆန်စပါးကဏ္ဍကိုလဲ နိုင်ငံပိုင်အဖြစ်သိမ်းယူလိုက်တယ်။ တောင်သူလယ်သမားတွေရဲ့စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်မှုတွေကို ချုပ်ကိုင်ရုံမက ဆန်စပါးထုတ်လုပ်ရေးတွေကိုလဲ သတ်မှတ် ခွဲတမ်း မပြည့်မီရင် လယ်လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြန်သိမ်းပြီး တခြားတစ်ယောက်ထံလုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲပေးတဲ့နည်းနဲ့ အတင်းအကျပ်စိုက်ပျိုးစေခဲ့တယ်။

၁၉၇၄ မှာတော့ ဆန်စပါးဝယ်ယူရေး ပေါ်လစီကိုအသက်သွင်းပြီး လယ်သမားတွေဆီကနေ စပါးကို ပေါက်ဈေးထက်နှိမ့်ပြီး ဝယ်တာ တွေလုပ်လာတယ်။ သတ်မှတ်ခွဲတမ်းအတိုင်း အစိုးရဆီစပါးမသွင်းနိုင်တဲ့ တောင်သူတွေကို ဖမ်းဆီးတာ မြေသိမ်းတာ လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲ ပြောင်းတာတွေ ဒလစပ်လုပ်လာတယ်။ ဒီလိုနဲ့ လယ်လုပ်ပိုင်ခွင့်အထောက်အထားတွေဟာ လက်ပြောင်းလက်လွှဲ လေးငါးကြိမ်မက ဖြစ်လာတယ်။ လယ်ယာထုတ်လုပ်နိုင်စွမ်းပိုရှိတယ်

လို့ သတ်မှတ်တဲ့ တောင်သူကြီးတွေရဲ့လက်ထဲမှာ လယ်ယာမြေတွေပိုပြီး စုပုံလာ သလို မြေမဲ့ယာမဲ့တွေကလဲ တောင်ပုံယာပုံဖြစ်လာခဲ့တယ်။

အဲဒီကာလမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသက တောင်သူလယ်သမားတွေဟာ စပါးကလွဲပြီး တခြားဘယ်သီးနှံမှ စိုက်ခွင့်မရှိဘူး။ တခြားသီးနှံစိုက်မိတာနဲ့ လယ်လုပ်ပိုင်ခွင့် ချက်ချင်းဆုံးရှုံးကုန်တယ်။ စစ်အစိုးရဟာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသာမက ကုန်သွယ်ရေးလုပ်ငန်းတွေကိုလဲ တင်းတင်းကျပ်ကျပ်ထိန်းချုပ်ထားတဲ့အတွက် ပြည်တွင်း တခြားတိုင်းနဲ့ပြည်နယ်တွေကို လယ်ယာထွက်ကုန် သယ်ယူပို့ဆောင်တာကအစ ပိတ်ပင်ထားတယ်။ အထူးသဖြင့် ဆန်သယ်ယူရောင်းချခွင့်ကို ပိုပိတ်တယ်။ အဲဒီကာလမှာ ပြည်ပပို့ကုန်အဖြစ် ဆန်စပါးရောင်းချတဲ့ဆီကရတဲ့ ဒေါ်လာငွေဟာ စစ်အစိုးရအတွက် နိုင်ငံခြားငွေရေသောက်မြစ်ကြီးဆိုရင် လဲမမှားဘူး၊ ဆန်စပါးပြည်ပပို့ကုန်ကရတဲ့ ဒေါ်လာငွေတွေကို စစ်အာဏာရှင်များက နဲနဲမှအလျှော့ပါးမခံနိုင်ဘူး။ တဖက်မှာတော့ လွတ်လပ်စွာ ရွေးခြယ်စိုက်ပျိုးခွင့်မရှိဘဲ ပေါက်ဈေးထက်ဈေးနှိမ့် ဝယ်ယူတာတွေ မြေယာလက်လွှတ်ရတာတွေ ဖမ်းဆီးထောင်ချတာတွေရင်ဆိုင်နေရတဲ့ တောင်သူလယ်သမားတွေဟာ စစ်အစိုးရစိုက်ပျိုးရေးပေါ်လစီအောက်မှာ ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကျဆင်းလာနေကြတယ်။ တချို့တောင်သူတွေဆိုရင် လယ်မဲ့ယာမဲ့ဖြစ်ရုံမက ထမင်းတောင်နပ်မှန်အောင်မစားနိုင်တော့ဘူး။

၁၉၈၀ ခုများမှာတော့ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လက်ဝါးကြီးအုပ်အရင်းရှင်လွှမ်းပတ်မှုကြီးတစတစကြီးထွားလာတဲ့အတွက် ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးနဲ့ ကမ္ဘာ့ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး သံကြိုးကွင်းဆက်တွေပေါ်ထွက်လာပြီး ကမ္ဘာ့စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းကြီးကလဲ အသွင်ပြောင်းလာတယ်။ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းအတွက် အမတော်ကြေးပေးငွေတွေကို ကမ္ဘာ့မြောက်ခြမ်းနိုင်ငံတွေရဲ့ အစိုးရတွေက ရုတ်တရက်လျှော့ချပစ်လိုက်တယ်။ ကမ္ဘာ့ တောင်ခြမ်းနိုင်ငံတွေဟာ မိမိတို့စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်တွေကို ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်ထဲဝင်ဆန့်နိုင်ဖို့ နိုင်ငံတကာ့ကော်ပိုရေးရှင်းတွေအောက်ခေါင်းငုံ့ဝင်ရောက်လာကြတယ်။ အထူးသဖြင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံကို ထိုးဖောက်နေတဲ့ စိုက်ပျိုးရေး စားနပ်ရိက္ခာဆိုင်ရာ ကော်ပိုရေးရှင်းတွေအောက်ရောက်ရှိလာကြတယ်။ ဘရာဇီးတို့ ထိုင်းတို့လို “ စိုက်ပျိုးရေးနိုင်ငံအသစ်တွေ”လို နိုင်ငံတွေကနေ တန်ဖိုးမြင့် စားသောက်ပစ္စည်းပို့ကုန်တွေ ထွက်ပေါ်လာတယ်။ နိုင်ငံအများအပြားဟာ တန်ဖိုးမြင့်ပို့ကုန်လုပ်ငန်းတစ်ခုခု မှာပါဝင်ပတ်သက်နေသလို ကမ္ဘာလွှမ်းပတ် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု သံကြိုးကြီးထဲက ကွင်းဆက်တစ်ခုအဖြစ်ရောက်ရှိလာကြတယ်။ ၁၉၈၈ မှာတော့ စစ်အစိုးရက ဈေးကွက်စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ဆောင်ဖို့ကြိုးပမ်းလာတယ်။ ဒီအချိန်မှာ ၁၉၈၈ ဒီမိုကရေစီလူထုအရေးတော်ပုံကြီးပေါ်ထွက်လာတယ်။ ဒီအရေးတော်ပုံကို စစ်အာဏာပိုင်တွေက ရက်စက်စွာနှိမ်နင်းပစ်ပြီး မဆလအစိုးရကိုလဲ နဝတ အစိုးရအဖြစ်ပြောင်းလဲလိုက်ကြတယ်။

SLORC လို့ခေါ်တဲ့ နဝတစစ်အစိုးရက အရင်စစ်အုပ်စုကျင့်သုံးနေတဲ့ မြန်မာဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးစနစ်ကို စွန့်ပယ်ပစ်ပြီး ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်ကို ကျင့်သုံးဖို့ကြေညာလိုက်တယ်။ ဈေးကွက်စီးပွားရေးနဲ့အညီ ပြည်သူပိုင်စက်ရုံအလုပ်ရုံတွေ ပြည်သူပိုင်လုပ်ငန်းတွေကို မိမိနဲ့နီးစပ်ရာ သူဌေးတွေ ဆွေမျိုးသားချင်းတွေလက်ထဲကိုထိုးထည့်ပေးပြီး ပုဂ္ဂလိကပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းတွေအဖြစ်စတင်လုပ်ကိုင်စေလိုက်တယ်။ နဝတဟာ မြေယာသယံဇာတအရင်းအမြစ်တွေကို နိုင်ငံတော်ကသာ ပိုင်ဆိုင်တယ်ဆိုတဲ့ အရင်အစိုးရအဆက် ဆက်ရဲ့ ပြဋ္ဌာန်းချက်တွေကိုတော့ ဆက်လက်စွဲကိုင်ထားတယ်။ စပါးကိုလဲ စီမံကိန်းသီးနှံအဖြစ်၎င်း၊မဟာဗျူဟာအရ နိုင်ငံခြားငွေ ရေသောက် မြစ်တစ်ခုအဖြစ်၎င်း ယခင်စစ်အစိုးရအဆက်ဆက်လိုဘဲ ဆက်လက်ထိန်းချုပ်ထားတယ်။ဈေးကွက်စီးပွားရေးကလဲ စစ်အုပ်စုကအုပ်စီးထားတဲ့ ပုဂ္ဂလိကပိုင် ဈေးကွက်စီးပွားရေးဖြစ်အောင်ကြိုးပမ်းချက်တွေဖြစ်လာတယ်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်မှာ ဈေးကွက် စီးပွားရေး၊ အရင်းရှင်စီးပွားရေး ဖော်ဆောင်ပုံကလဲ စစ်အာဏာအခြေပြုတဲ့ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးရေး နည်းတစ်ခုဖြစ်လာတယ်။ ■

(နောက်စာစောင်မှာ ဆက်လက်ဖော်ပြပါမယ်)

ကိန်းဂဏန်းများ

၁,၃၄၇,၄၀၀

စစ်အုပ်စု အာဏာသိမ်းမှုကြောင့် ၂၀၂၁ ဖေဖော်ဝါရီ၁ရက် နောက်ပိုင်းမှာတိုက်ပွဲတွေနဲ့မလုံခြုံမှုကြောင့် ပြည်တွင်းမှာနေရပ်စွန့်ခွာထွက်ပြေးရတဲ့ ပြည်သူပေါင်း ၁,၀၁၇,၀၀၀ဦးရှိလာပြီလို့ကုလသမဂ္ဂ လူသားချင်း စာနာ ထောက်ထားမှု ဆိုင်ရာ ညှိနှိုင်းရေးရုံး UNOCHA ကအောက်တိုဘာ ၁ ရက်မှာထုတ်ပြန်ပါတယ်။

၇,၁၅၈

မြန်မာနိုင်ငံမှာ စစ်တပ်ကအာဏာသိမ်းခဲ့တဲ့ ၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁ ရက်စပြီး ၂၀၂၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာ ၂၀ ရက်အတွင်း သေဆုံးခဲ့တဲ့ အရပ်သားဦးရေဟာ ၇,၁၅၈ ယောက်ခန့်ရှိနေတယ်လို့ သုတေသနအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်တဲ့ ISP Myanmar က ထုတ်ပြန်ထားပါတယ်။

၈၀,၀၀၀

ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ မြို့နယ်များနှင့် ချင်းပြည်နယ် ပလက်ဝတို့တွင် အိမ်ထောင်စု နှစ်သောင်းကျော်မှ စစ်ဘေးရှောင် ဦးရေ ရှစ်သောင်းကျော်အထိ ရှိလာကြောင်း ရက္ခိုင့်တပ်တော်(AA)က အောက်တိုဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်သည်။

၂,၄၇၂

စစ်အာဏာသိမ်း ၁၈ လ တာကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံတဝန်းအမျိုးသမီး ၃၀၇ ဦး သေဆုံးထားကာ ၂,၄၇၂ ဦး ဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခံထားရတယ်လို့ BWU ဘက်က ဒီကနေ့ အောက်တိုဘာ ၇ ရက်မှာ စာရင်းထုတ်ပြန်လာပါတယ်။

၁,၅၀၀

စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ မြောင်မြို့နယ်ရှိ ညောင်ကားယားရွာကို စစ်ကောင်စီတပ်က အောက်တိုဘာလ (၈) ရက်တွင် ဝင်ရောက်မီးရှို့ခဲ့ခြင်းကြောင့် အရပ်သားပြည်သူ (၁၅၀၀) ကျော် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်နေရသည်ဟု မြောင်လင်းယုန်ပြည်သူ့ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ တာဝန်ရှိသူက လူငယ့်ခေတ်သို့ ပြောသည်။

၂၀,၀၀၀

စစ်ကိုင်းတိုင်း ကနီမြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျေးရွာများကို အကြမ်းဖက် စစ်တပ်က အောက်တိုဘာလ ၃ ရက်နေ့တွင် လက်နက်ကြီး၊ လက်နက်ငယ်များဖြင့် ရမ်းသမ်းပစ်ခတ်နေသောကြောင့် ပြည်သူ ၂ သောင်းကျော် ဘေးလွတ်ရာသို့ ထွက်ပြေးနေရကြောင်း သိရသည်။

၂,၁၀၀

စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ တန့်ဆည်မြို့နယ်မှာ စစ်တပ်က အာဏာသိမ်းပြီး နောက်ပိုင်းမကစပြီး အောက်တိုဘာလ ၁ ရက်နေ့အထိ ကျေးရွာ ၆၄ ရွာမှ နေအိမ် ၂၁၀၀ ကျော်အထိ မီးရှို့ခံထားရတယ်လို့ သိရပါတယ်။

၁,၀၀၀

စစ်ကိုင်းတိုင်း မင်းကင်းမြို့နယ်အတွင်း အကြမ်းဖက်စစ်တပ်က ကျေးရွာများကို ဆက်တိုက် စစ်ကြောင်းထိုးနေပြီး ပြည်သူ ၁ ထောင်ကျော် ပိတ်မိနေပြီး စား နပ်ရိက္ခာ ပြတ်တောက် လျက်ရှိကြောင်း သိရသည်။

၂၀၀

BAP သတင်းဌာနက စုစည်းထားသော အချက်အလက်များအရ ပြီးခဲ့တဲ့ စက်တင်ဘာလအတွင်း ရိုဟင်ဂျာတွေ ခရီးသွားလာရင်း ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရတဲ့ ဖြစ်စဥ်ပေါင်း ၁၂ ခုရှိပြီး အဲဒီဖြစ်စဥ်များအတွင်း ဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသူပေါင်း ၂၁၅ ဦးရှိပါတယ်။ အဲဒီထဲမှာ အမျိုးသမီး ၇၀ ခန့်ပါဝင်ပြီး အသက် ၁၈ နှစ်အောက်ကလေးငယ် ၂၀ နီးပါး ပါဝင်ပါတယ်။

၂၇၀

စစ်အာဏာသိမ်းကာလ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ မတ်လကနေ ၂၀၂၂ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလအတွင်း စစ်ကောင်စီရဲ့ ဖမ်းဆီးတာခံရပြီးနောက် စစ်ကြောရေးအတွင်း နှိပ်စက်သတ်ဖြတ်ခံရသူ ၂၇၀ ဦး ရှိပြီဖြစ်ကြောင်း အင်္ဂလန်နိုင်ငံအခြေစိုက် လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ Burma Human Rights Network (BHRN) က ကောက်ယူထားတဲ့ စာရင်းအရ သိရပါတယ်။

အိုးဝေစာစောင်နဲ့ပတ်သက်ပြီး အကြံပြုလိုသည်များ၊ ဝေဖန်လိုသည်များရှိပါက အယ်ဒီတာအဖွဲ့ထံ စာလွှာများပေးပို့နိုင်ပါတယ်။ စာမူများ၊ ဓာတ်ပုံများနှင့် အနုပညာလက်ရာများကိုလည်း ပေးပို့ရန် ဖိတ်ခေါ်ပါတယ်။ အိုးဝေအယ်ဒီတာအဖွဲ့နဲ့ ဆက်သွယ်လိုပါက အောက်ပါလိပ်စာတွေကတဆင့် ဆက်သွယ်နိုင်ပါတယ်။

- Facebook: https://www.facebook.com/Oway1936/
- Email: Oway@uysu.org

အိုးဝေ
စာစောင်

ဗကသများအဖွဲ့ချုပ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂမှ ဦးစီးထုတ်ဝေသည့် အိုးဝေစာစောင်ကို ဒေါင်းလုတ်ရယူ ဖတ်ရှုနိုင်ပါသည်။

ဒေါင်းလုတ်ရယူရန် ဤ QR Code ကို ဖုန်းကင်မရာနှင့် Scan ဖတ်ပါ။